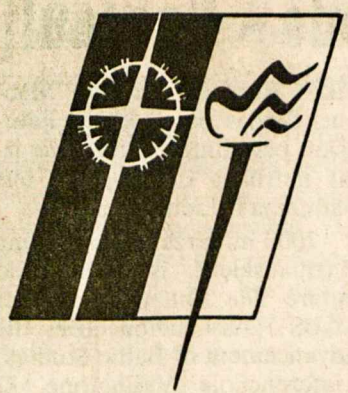

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 42 (2745) 2002 OCTOBER-SPALIS 22

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ON L5C 1T3 CANADA

www.tzib.com Nr.kaina - \$1

Mūsų bendruomenei - 50

Šie metai Kanadoje yra ypatingi, nes švenčiamos įvairios lietuviškų organizacijų svarbios sukaktys. Visos jos yra prasmingos, tačiau plačiausias apimtį būtų Kanados lietuvių bendruomenės (KLB), kuri šį rudenį švenčia savo veiklos aukso jubiliejų. Šios sukakties paminėjimui KLB krašto valdyba yra numaciusi daugybę renginių, kurie savo įvairumu turėtų sudominti ne tik veikėjus, bet ir patenkinti visų kartų ir bangų lūkesčius.

BENDRUOMENĖ tapo oficialus visus lietuvius vienijantis telkinys 1952 m. rugpjūčio 30-31 d.d. vykusiam steigiamajame suvažiavime Montrealyje. Jos steigėjai ir jų pirmieji bendradarbiai dar prisimena kokias kliūtis teko nugalėti atvykus į Kanadą iš karo pabėgėlių stovyklų. Tai buvo skilimai dėl organizacinių ir dėl partinių principų. Pirmuosius buvo galima įveikti bendru sutarimu, kada Kanados lietuvių taryba ir Kanados lietuvių sąjunga sutiko nebekonkuruoti ir jungtis į vieną Kanados lietuvių bendruomenę. (Tie bandymai vis dėlto ilgokai užtruko, buvo pradėti dar 1948 m., kaip rašė Ant. Rinkūnas rinkinyje *Negeštanti ugnis*). Naujai atvykusių (dešiniųjų) ir senesnių ateivių (kairiųjų) partiniai skirtumai ilgiau neišsprendė, persimetę kai kuriais atvejais net į kitų organizacijų veiklą. Prisidėjo ir tai, kad kartais veiklos darnai kliudančių partinių įsitikinimų laikėsi patys to meto naujieji imigrantai. Tačiau apie tai nebuvo plačiai ar aiškiai rašoma – gal ir teisingai nutylėta. Jaunesnei kartai perėmus KLB vadovavimą, partiniai skirtumai pamažu buvo užglostyti, vis siekiant keturis dešimtmečius nesikeitusio bendro tikslo – Lietuvos išlaisvinimo, jos meilės diegimo išeivijos vaikuose. Laikui bėgant ir Lietuvai artėjant prie Nepriklausomybės atstatymo, vadovaujantiems vis giliau parūpo pačios lietuvių išlaikymas. Ta prasme per penkiasdešimt metų nesustojo kova prieš išnykimą.

JEIGU kalbama apie Kanados lietuvių bendruomenę istorinė jos sudėties prasme, negalima neminėti trečiosios bangos lietuvių, atvykusių po Lietuvos nepriklausomybės atstatymo. Priešingose arba bent visai skirtingose dvasinėse sąlygose augę naujausi imigrantai iš dalies nuvylė pokario atbėgėlius, kurie ilgus metus buvo išsaugoję, kiek tik galėjo, nepriklausomybės laikotarpio lietuvių kalbą, ryškų patriotizmą, gilų sentimentą viskam, kas yra lietuviška. Naujieji atvyko su visai kitokia, vietiniams nesuprantama "bagažu". Jų skirtingos pažiūros ir reikalavimai. Jiems išsilaikymas irgi esminis, nors jis kitoks. Galima pasigesti idealizmo, ieškoti priežasčių, tačiau daug naudingiau rasti sąlyčio taškus. O svarbiausias čia pat. Visi esame lietuviai, arba bent lietuvių kilmės, ir tuo galime džiaugtis, kartu švęsti artėjančiuose 50-mečio renginiuose.

Bendruomenei žengiant į antrąjį penkiasdešimtmetį, sveikintini yra jos praeities darbai. Ji pasižymėjo darnia ir šviesa veikla. Pagarba atiduotina visiems, kurie aukojo laiką, pastangas, rūpestį, savus pinigus už Lietuvą ir lietuvių išlaikymą. O vienais iš svarbiųjų ateities uždavinių, naujojo laikotarpio iššūkis – yra megzti dabartinių dviejų bangų veiklą Kanadoje. Ir tai jau yra daroma. Žengiant pirmyn, nebūtina gildinti bendruomenės išlikimo klausimą bendrybėmis, nagrinėti jos, kaip organizacijos likimą, nes ši jos sąvoka nėra konkreiti naujosios kartos. Nepažinoma svarbiau yra toliau kurti sąlygas bendrajai veiklai, ten kur yra jaunimas, ten kur yra šeimos, ten kur visos bangos ir visos kartos gali rinktis ir dalytis lietuviškumo dvasia. RSJ

KANADOS ĮVYKIAI

“Kokia tavo pavardė?”

Karalienė Elzbieta II savo Jubiliejinės kėlinės Kanadoje metu aplankė pradžios mokyklą Sussex miestelyje, New Brunswick provincijoje. Tos mokyklos mokiniams buvo leista gražiai spalvotais pieštukais "drukavojant" parašyti ant lapo popieriaus po klausimu karalienei. Klausimai buvo tada išskaitinti ant klasės sienų. Atėjusi į klasę karalienė su savo palyda pastebėjo tuos klausimus, šypsodamasi juos perskaitė, bet – laikydamasi karališkojo protokolo taisyklių – į juos neatsakė. Tarp tu dvidešimties klausimų buvo: "Kokia tavo pavardė?", "Kur Tu padedi savo karūną eidama miegoti?", "Ar Tu turi 'karalienės dydžio' lovą?", "Kaip Tu patekai į karališkąją šeimą?", "Ką Tu valgai pietums?", "Ar Tavo kambarys užverstas daiktai, kaip ir mano?". Vaikai, nors ir nustebę, kad karalienė atėjo pas juos be karūnos, gražiai jai padainavo. Karalienė vėliau atidengė bronzinę lentą naujos mokyklos pastato dalies atidarymo progai.

Jubiliejinė karalienės kėlinė, kuri prasidėjo tolimoje Kanados šiaurėje, Nunavut teritorijoje, tęsėsi Kanados vakaruose, Manitobos, Ontario, N. Bruns-

wick provincijose, baigėsi Padėkos dienos savaitgalį Otavoj. Sekmadienį pievoje prieš parlamento rūmus karalienės garbei buvo parengta daugiakultūrinė ir įvairių religijų Padėkos dienos programa, po kurios karalienė, smarkokam lietuvi lyjant, padėjo vainiką prie Nežinomojo kario paminklo; vakare kitoje Otavos upės pusėje, Hull (Kvebeko provincija) Civilizacijos muziejaus salėje buvo jos garbei iškilmingi pietūs, kurių metu karalienė savo kalboje gražiai atsiliepė apie pokyčius Kanadoje, pastebėjus per jos 22 apsilankymus nuo 1951 metų. Pasakutė, vienuoliktąją, kėlinės dieną karalienė Elzbieta II lankėsi raitosios policijos (RCMP) žirgynė, kur stebėjo populiariąjį jodinėjimą *Musical Ride*. Vėliau Otavos *Rideau Hall* gen. gubernatorės Adrienne Clarkson iškilminguose pietuose turėjo progos sutikti 128 žymius kanadiečius, pradedant mokslininkais D. Suzuki, J. Polanyi, rašytojais F. Mowat, M. Atwood, režisieriais N. Jewison, A. Egoan ir baigiant ledo ritulio žaidėjais J. Beliveau, P. Henderson, astronautu M. Garneau, teisėja L. Arbour.

(Nukelta į 8-tą psl.)

Tytuvėnų Šv. Mergelės Marijos šventovė ir vienuolynas

Nuotr. G. Kurpio

Savaitė Lietuvoje

Oficialus ES skelbimas

Europos komisija spalio 9 d. oficialiai paskelbė 93 puslapių pažangos ataskaitą, kurioje 10 valstybių – Lietuva, Latvija, Estija, Lenkija, Vengrija, Čekija, Slovakija, Slovėnija, Kipras ir Malta – įvardijamos kaip galinčios numatyti laikui priimti narystės Europos sąjungoje išpareigojimus. Konstatuojama, kad šios valstybės, baigiančios derybas dėl narystės, "pasiekė aukšto lygio tobulindamos savo teisę ir padarė didelę pažangą garantuodamos atitinkamus administracinius ir teisinius gebėjimus", praneša ELTA/LGTIC.

Spalio 24-25 d.d. Briuselyje įvyks viršūnių susitikimas, kuriame bus galutinai nuspręsta, kurios kandidatės bus pakviestos prisijungti prie Sąjungos gruodžio mėnesį. Didžiausia nauja narė bus Lenkija, turinti 38.6 mln. gyventojų, o mažiausia – Malta, su 400,000 piliečių.

Prezidentas – populiariausias

Lietuvos žinių/LGTIC žiniomis, Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus yra populiariausias valstybėje, kaip rodo dvi visuomenės nuomonės apklausos. Juo pasitikti 26.9% apklaustųjų. Ministeriu pirmininku Algirdu Brazausku pasitikti 18%, Artūru Paulausku – 12.1%, Kaziu Bobeliu – 11.7%, Rolandu Paksu – 9.6%, Kazimiera Prunskiene – 5.2%. Antrosios apklausos duomenimis, V. Adamkui yra palankūs 64%, K. Bobeliui – 56%. A. Brazauskui – 55%, K. Prunskienei – 53%, R. Paksui – 47%, A. Paulauskui – 46% apklaustųjų.

Lietuvos ir Didžiosios Britanijos rinkos ir viešosios nuomonės tyrimų firma "Baltijos tyrimai" atliko dvi skirtingas apklausas. Jos parodė, kad nuo pirmąjį jodinėjimą *Musical Ride*. Vėliau Otavos *Rideau Hall* gen. gubernatorės Adrienne Clarkson iškilminguose pietuose turėjo progos sutikti 128 žymius kanadiečius, pradedant mokslininkais D. Suzuki, J. Polanyi, rašytojais F. Mowat, M. Atwood, režisieriais N. Jewison, A. Egoan ir baigiant ledo ritulio žaidėjais J. Beliveau, P. Henderson, astronautu M. Garneau, teisėja L. Arbour.

Pataisos dėl nuosavybės teisių

ELTOS/LGTIC žiniomis, Lietuvos seimas spalio 15 d. priėmė Nuosavybės teisių į išlikusių nekilnojamąjį turtą atkūrimo pataisas. Jos numatyta, kad Lie-

tuvos piliečiai iki 2003 m. liepos 1 d. dar galės pateikti dokumentus, įrodančius nuosavybės teises į išlikusių nekilnojamąjį turtą, o iki tų pačių metų balandžio 1 d. pakeisti savo valią dėl būdo, kuriuo atkuriamos nuosavybės teisės.

Archyvams nespėjant suieškoti reikiamų dokumentų, ke liams tūkstančiams piliečių, pareiškiusių valią atkurti nuosavybės teises, atsirado keblumų, nes žemėtvarkos tarnybos pagal galiojantį įstatymą nebegalėjo priimti nuosavybės teises patvirtinančių dokumentų.

URM arabų kraštuose

Lietuvos užsienio reikalų ministeris Antanas Valionis darbo vizitais spalio 5-14 d.d. lankėsi Egipte, Sirijoje ir Jordanoje. Tai pirmas tokio pobūdžio Lietuvos diplomatijos vadovo vizitas po tris arabų valstybes, rašo ELTA/LGTIC. Kelionės tikslas – pristatyti Lietuvos ekonominius pasiekimus, žinias apie jungimąsi į ES ir ŠAS, klausimus dėl santykių su Rusija. Tikimasi, kad atsirasi naujų galimybių plėtoti ekonominius santykius su šiomis valstybėmis Lietuvai tapus ES nare.

Sutartis su JAV

Kaip skelbia ELTA/LGTIC, spalio 9 d. Vilniuje krašto apsaugos ministeris Linas Linkevičius ir JAV gynybos sekretoriaus pavaduotojas Europos ir ŠAS politikai Ian Brzezinski pasirašė tarpvyriausybę sutartį, pagal kurią numato bendradarbiauti užkertant kelią masinio naikinimo ginklo platinimui bei plėtoti gynybos ir karinius santykius. Pagal sutartį JAV suteiks Lietuvai reikiamas įrangas, per jos teritoriją nebus vežami masinio naikinimo ginklai. Sutartis simbolizuoja Lietuvos ryšų įsijungti į partnerystę su JAV, stiprina saugios valstybės įvaizdį.

Seka kovą su korupcija

Spalio 14 d. vyko seimo Antikorupcijos komisijos posėdis, kuriame buvo aptarta, kaip vykdomas valstybės kovos su korupcija programos įgyvendinimo priemonių planas. Komisijos pirmininkė Nijolė Steiblienė teigimu, priemonių, nu-

Iš lietuviško aruodo - į pasaulį

Pokalbis su garsėjančia rašytoja Irena Mačiulyte-Guilford ir nevengiančia lietuviškos visuomenės

Irena Mačiulytė-Guilford, rašytoja gyvenanti Toronte, viena iš dalyvių kuri skaitys savo iš anglų ir lietuvių kalbą išverstos kūrybos KLB krašto valdybos rengiamoje 50 metų jubilėjaus akademijoje didžioje Anapilio salėje 2002 metų lapkričio 10 d. Čia ji atsako į klausimus, pateiktus TŽ bendradarbių Irenos Ross.

– *Esate lietuvių kilmės rašytoja Kanadoje. Kur gimėte? Iš kur kilę Jūsų tėvai?*

– Mano tėvas Andrius Mačiulis gimė Šilinkuose, Šakių rajone. Mano motina Albina Vasiukevičiūtė gimė Būdvičių kaime, Vilkaviškio rajone. Aš gimiau Toronte 1950 metais.

– *Kada ir kur vaikystėje – jaunystėje palinkote į lietuvių?*

– Šeimos židinyje ir bendruomenėje. Užaugau lietuviškoje šeimoje. Namuose kalbėjome lietuviškai ir laikmės lietuviškų papročių. Mūsų bendravimo aplinka buvo beveik grynai lietuviška – mano tėvų draugai, lietuviškos šeimos. Taip pat bendravome su seneliais ir jų draugais. Dalyvaudavome lietuvių renginiuose. Aš kurį laiką lankiau šeštadieninių mokyklą ir vasaros stovyklas Vasagoje. Namuose puošė lietuviški audiniai. Kabojo lietuviški kalendoriai. Buvo skaitomi *Tėviškės žiburiai*. Ir daugybė nuotraukų. Didžiausia įtaka buvo šeima. Tėvai ir seneliai per savo pasakojimus paliko ryškius įspūdžius. Tai buvo gyva magika mano – klausytojos – smegenyse. Aišku čia pat slypėjo ir giminių dvasia. Toks išgyvenimas yra panašus, mano nuomone, tarp visos mano kartos lietuvių, o plačiau žiūrint – tarp baltiečių, Rytų Europos imigrantų, atvykusių į Kanadą po Antrojo pasaulinio karo.

Mes visi dalijomės savo kilmės samprata. Man didžiausią įtaką darė kalba. Gyvenimo pradžioje, prieš mokykliniuose metuose, kalbėjome tik lietuviškai. Vėliau išmokau anglų kalbą. Lietuviškai nuostojau mąstyti tik pradėjusi universiteto studijas. Bet ir dabar, kai ieškau atitinkamo žodžio, pirmiausia linkstu į lietuvių kalbą. Kai pavargstu, mano anglų kalba pasimeta, iškyla lietuvių kalbos gramatika. Kai kalbu per sapną, visuomet lietuviškai – be išimčių. Kaip sako žymus Kanados autorius škotų kilmės Alistair MacLeod: "Širdis kalba žodžiais tos kalbos, su kuria užaugome".

– *Kurį laiką buvote nutolusi nuo Kanados lietuvių bendruomenės. Kas Jus vėl suartino su ja?*

– Po mano senelių mirties, paskutiniųjų dvidešimt metų laikotarpyje, mano lietuvių kalba buvo susilpnėjusi. Ne tuoj po jų mirties, bet maždaug po dešimties metų, vieną kartą nebegečiau atsiminti žodžio "butterfly". Aš labai išgyvenau. Turėjau ieškoti to žodžio žodyne.

– *Matytų įgyvendinti šių metų I-III ketvirčiais "efektyvumas yra labai mažas". Tik 25% priemonių įvykdyta, 39% įvykdyta iš dalies, o 36% neįvykdyta arba įvykdyta netinkamai. Jos nuomone, nors Lietuva padarė pažangą kovodama su korupcija, kai kurios ministerijos šią veiklą atlieka paviršutiniškai.*

Kaip praneša ELTA/LGTIC, komisija ragins vyriausybę atkreipti dėmesį į tai, kaip vykdomos antikorupcinės priemonės, prašys seimo komitetus stiprinti kontrolę šioje srityje. Reikalinga parengti valstybės tarnautojo etikos kodeksą, numatyti būdą vertinti seime priimamus įstatymus antikorupcinio požiūriu. RSJ

Rašytoja IRENA GUILFORD

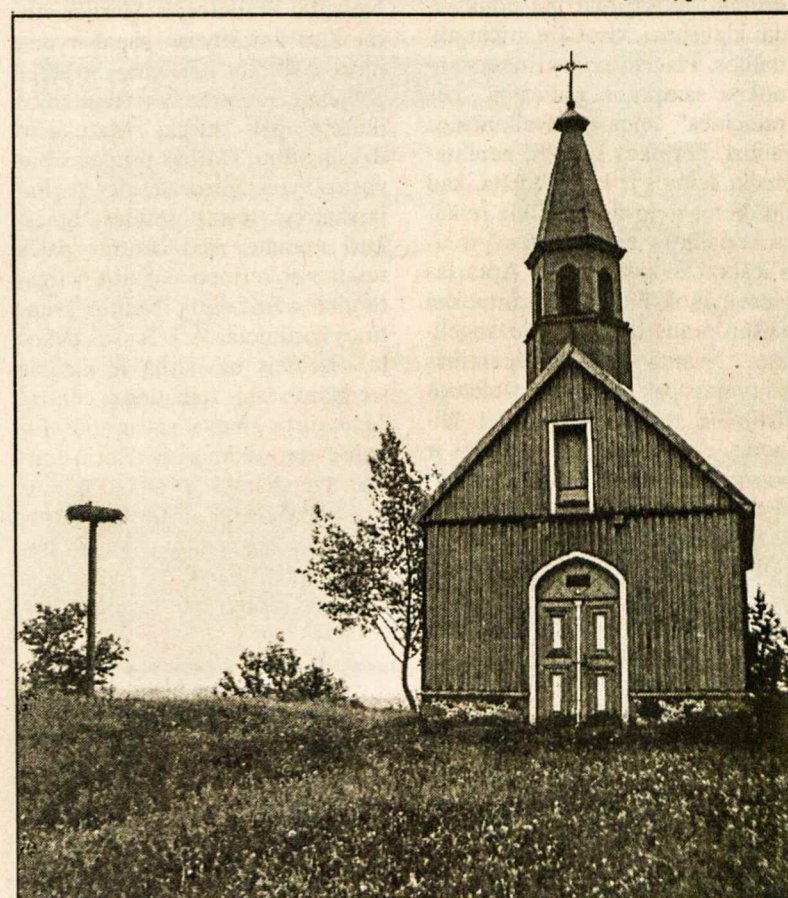
"Peteliškė". Tai toks gražus žodis! O po to mano gramatika, kuri anksčiau buvo tikslė, pasidarė netvarkinga. Patyriau savo kalbos sužlugimą. Mane apėmė baimė. Kalba tiesiog sugriuvo mano burnoje. Atėjo laikas apsispręsti. Jokių būdų nenorėjau prarasti turto. Tai buvo lengvas pasirinkimas. Tai buvo mano tapatybės reikalas. Nebe-mokėjimas kalbėti lietuviškai mane labai paveiktų, sujaudintų. Prisipažįstu, kad buvau kultūrinio požiūrio pasimetusi pauglė. Bet būdama penkiasdešimties metų amžiaus ir daugiau pasitikinti savimi, galu geriau valdyti savo gimtosios kultūros turtus, domiuosi lietuvių bendruomenės veikla ir noriu palai-kyti ryšius kaip suaugusi profesionalė, o ne vien kaip savo tėvų vaikas. Aš norėjau ir noriu dalyvauti bendruomenės veikloje, pasidalinti savo išgyvenimais.

– *Man tikrai nusišypsojo laimė šeimos aplinkoje. Šeimos nariai labai noriai pasakojo savo atsiminimus, o jų buvo daug. Mano senelis pateikdavo faktus, o senelė mokėjo juos pagražinti humoru ar kokių nors anekdotu. Mano tėvas taikliai dramati-zavo. O mano motina atsimena net sagas ant suknėlės, dėvėtos prieš penkiasdešimt metų!*

– *Aš labai daug iš to viso su-kaupiau beaugdama, nors to ne-supratau tuo metu. Tėvų noras užauginti vaikus lietuviška dvasia tapo pasakojimu vaikams bei jų išgyvenimu. Šis jų elgesys su mumis akivaizdžiai atskleidė šios kartos dramatišką žemės kelionę. O tokios kelionės išgy-venimai neturėtų pranykti ar iš-garuoti. Jie turėtų būti pagar-biai sužymėti – malonūs ir ne-maloniūs momentai.*

– *Aš rašau beletristiką, sem-damasi iš turtingo, gilaus šuli-nio. Jis – tiesiog užburiantis. Bet turiu prisipažinti, kad aš pa-grindinai sėmiausi iš savo šei-mos. Aš jiems jaučiuosi skolin-ga. O taip pat ir savo vyrui, kurio dėka turiu sąlygas skirti daug dėmesio savo kūrybai.*

(Nukelta į 2-rą psl.)

Antroji koplytėlė ir gandrulizdis Žemaičių Kalvarijoje Ntr. G. Kurpio

Šiame numeryje

Mūsų bendruomenei - 50

Pagarba atiduotina visiems, kurie aukojo laiką, pastangas...

Iš lietuviško aruodo - į pasaulį

Nebemokėjimas kalbėti lietuviškai mane labai paveiktų

Sovietų saugumo toli siekiančios rankos

Iš tos giminės jie nužudė vienuoliai ir deportavo 20

Rusai perka Lietuvos gamyklą

Ko nepasiekė ginklais, tai gali padaryti bendrovės

Jaunimo nutekėjimas - skausmas ar džiaugsmas?

Mūsų šalis, deja, gali pasigirti tik bedarbių skaičiumi

Lietuvos vardo kilmė

Ištak vis labiau linksta ieškoti hidronimijoje

Iškeliavo didelės šeimos motina

Dievas leido po tremties ir lagerių susitikti visai šeimai

Grįžtame į "Aukso slėnį"

Vaziuojant prieš 54 metus mus pasitiko nūdugnių medžių stuobriai

Grįžimas

Viskas, kas anuomet buvo kilnu, šiandien juokais nuleidžiama

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672 FAX 905 290-9802 E-mail: tevzib@pathcom.com
www.tzib.com

PAP Registration No. 09408, CPM 1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai".
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, C. Senkevičius,
G. Gaiztutienė. Metinė prenumerata – \$45, mėmė – \$55, garbės – \$65. Oro
paštu į užjūrus – \$170, paprastu paštu – \$60. Amerikoj – JAV dol. Pavieniai
nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TZ" administraciją.
Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį
redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožūra. Bendradarbių
pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550)
is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in
December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.,
2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S.
office of publication: 2221 Niagara Falls Blvd., Niagara Falls, NY 14304-
5709. Subscriptions: regular \$45.00, patron \$55.00, sponsor \$65.00 per year.
Airmail overseas – \$170, regular mail overseas – \$60. PERIODICALS
Postage paid at Niagara Falls, NY. US POSTMASTER: send address changes to:
"Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1072 Niagara Falls, NY 14304. CANADA
POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario
L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

We acknowledge the financial assistance of the Government of
Canada, through the Publications Assistance Program (PAP),
toward our mailing costs.

RELIGINIAME GYVENIME

Apaštališkojo nuncijaus patarėjo mons. dr. George Antony-sary, išvykstančio nuncijaus pareigoms į Jordaniją, išleistuvės įvyko š.m. rugsėjo 5 d. Vatikano nuncijus Lietuvai P.S. Zurbriegen padėjo išvykstančiam už pagalbą ir palinkėjo Dievo palaimos. Kardinolas A.J. Bačkis dėkojo monsinjorui už pagalbą rengiant Lietuvos ir Apaštaly Sosto sutartis, linkėjo sėkmingos darbuotės šiltesniuose kraštuose. Atsisveikindamas išvykstantysis sakė, kad Lietuvoje sėmės patirties, turėjo progą pažinti daug ir ilgai kentėjusį kraštą. Pripažino, kad Lietuvoje matomi reikšmingi pokyčiai, ir tai ne vien tik medžiaginėje srityje, pastebimos naujos Katalikų Bendrijos perspektyvos.

Tarptautinė moksline konferencija "Sakramentinė santuoka civilinėje visuomenėje: teisiniai, teologiniai ir edukaciniai iššūkiai šiandieninei santuokai" įvyko Kaune š.m. rugsėjo 16-18 d.d. Dalyvius pasveikino arkivyskupas S. Tamkevičius. Pranešimuose pasisakyta, kad tikėjimo stoka yra tikroji šeimos krizės priežastis, keltas klausimas, kaip padėti išsituokusiems, sritis esanti labai svarbi, bet sunkiai skisnais sau kelia; nagrinėtas santykis tarp "deklaruojamo" ir "praktikuojamo" katalikiškumo, šeima esanti vertinama su tam tikromis išlygomis. Diskusijų grupelėse buvo aptarti teisiniai, teologiniai bei edukaciniai klausimai, visos šių sričių aktualijos. Plačiau panagrinėta santuokos samprata, paliečiant "netradicinės" šeimos, įsivaikinusios vaikus, bevaiškės šeimos, nepilnametėjų šeimos ir kt. Pabrėžta, kad šių dienų sielovadinė būklė reikalauja palikti vieną sveiką avį ir eiti ieškoti 99 paklydusių. Aptartas Jėzaus mokymas apie santuokos neišardomumą šv. Mato evangelijoje. Svarstyta sakramentinės santuokos pripažinimo problemos civilinėje teisėje; šių dienų šeimoms esanti būdinga dialogo ir bendravimo stoka; tėvai turėtų nepamiršti, kad jie savo elgesiu ir pavyzdžiu vaikams padeda susidaryti Dievo įvaizdį. Paliečiant ir mišrių santuokų su kito tikėjimo išpažinėjančiais žmonėmis. Kasdien

po gausių ir labai išsamių pranešimų buvo aukojamos Mišios, sakomi pamokslai. Konferencija rengė Vytauto Didžiojo universiteto Katalikų teologijos fakultetas, Vilniaus akademines sielovadas centras ir marijonų talkininkai. Rengėjai žadėjo ir toliau tęsti tokio pobūdžio bendravimą.

Vilniuje š.m. rugsėjo 13-15 d. vyko akademines sielovados konferencija-seminaras "Krikščioniškosios socialinės universiteto aplinkos kūrimas: nauji Europos sąjungos iššūkiai universitetinei kultūrai". Dalyvavo 60 dėsytųjų iš Vilniaus, Kauno, Šiaulių ir Marijampolės aukštųjų ir aukštesniųjų mokyklų, kiti dėsytiniai ir studentai, tikybos mokytojai, socialinės religinės veiklos atstovai. Pagrindinis kalbėtojas iš Anglijos Ch. Dyckhoff, turintis ilgametę akademines sielovados patirtį, dalinosi šios veiklos organizavimo klausimais. Kitas Lietuvoje viešintis profesorius iš Belgijos H. Lombarts kalbėdamas pabrėžė svarbų universitetų vaidmenį ugdati jauną žmogų bei krikščioniškos atsakomybės šiu dienų pasaulyje. Pasisakyta už krikščioniškos veiklos gilinimą visuomenėje.

Prie Vilniaus šv. Kryžiaus šventovės š.m. rugsėjo 15 d. pašventinti šv. Kryžiaus namai – socialinių, psichologinių ir teisiniu paslaugų centras. Namai pastatyti Nekaltai Pradėtosios Marijos vienuolijos iniciatyva, pagal vyresniosios seselės Ignės Marijošytės projektą, remiantis vienuolijos iškūrėjo pal. Jurgio Matulaičio dvasingumu. Darbas pradėtas buvusios vyresniosios seselės A. Pajarskaitės, tęstas seselės Ignės, kuri numatė, kad centras galės teikti visokeriopą pagalbą vargstantiems žmonėms. Namus šventinę kardinolas A.J. Bačkis dėkojo seselėms už darbą ir maldas steigiant tokį reikalingą centrą. Jame dirbs žinovai savanoriai. Finansavimo tikimasi iš įvairių fondų. Įžengiantys į šiuos namus skaito pal. Jurgio Matulaičio šūkį *Blogi nugalėk gerumą*. Centro statybą rėmė Olandijos, Vokietijos katalikų fondai bei pavieniai aukotojai.

PADĖKA

A+ ZITA SAKALIENĖ

mirė 2002 m. rugpjūčio 16 d., Hamilton, ON.

Nuoširdžiai dėkojame klebonui kun. Juozapui Žukauskui, OFM, už velionės lankymą ligoninėje, maldas laidotuvių namuose, atnašautas šv. Mišias bei palydėjimą ir maldas kapinėse. Esame dėkingi karšto nešėjams.

Dėkojame velionės krikšto sūnui Alfonsui Vindašui už tartą atsisveikinimo žodį laidotuvių namuose ir p. Z. Rickienei už atsisveikinimą kapinėse. Ačiū Aušros Vartų parapijos chorui, giedojusiam šv. Mišių metu. Nuoširdi padėka visiems giminėms, nepabūgusiems tolimų kelionių ir atvykusiems atsisveikinti su velione. Ačiū visiems už atsiųstas gėles ir už aukas šv. Mišioms, Kovai su vėžiu ir džiova, "Pagalbai Lietuvos vaikams", Kanados lietuvių fondui, "Vaikų dienos centrui" Lietuvoje, *Tėviškės žiburiams* ir Slaugos namams. Dėkojame poniams už skanūs pyragus.

Ačiū visiems, kuo nors prisidėjusiems prie laidotuvių. Dėkojame už pareikštą užuojautas žodžiu, raštu ar apkabimu. Jūsų šilts paguodos žodis liks mūsų širdyse bei mintyse; jis mus stiprina skausmo ir liūdesio valandomis.

Nuliūdę: vyras *Pranas, dukra Audrė, sūnus Rimas ir jo šeima*

KLB pirm. Rūta Žilinskienė Reskutėnų lietuviškoje mokykloje (Švenčionių raj.) muziejuje su jo vedėja (kairėje) Viktorija Lapėnienė

Sovietų Saugumo toli siekiančios rankos

Planavo likviduoti prezidentą A. Smetoną, partizanų vadą Juozą Lukšą, pagrobė gen. Petrą Kubiliūną ir kitus

IGNAS MEDZIUKAS

Sovietų Sąjungai žlugus, dabar atrandami slaptosios užsienio tarnybos planai (arba jie sužinomi iš buvusių pareigūnų), kurie buvo vykdomi naikinant savo priešus. Čia paliesiu tik mums gerai žinomas tautiečius, kurių jau seniai nėra gyvųjų pasaulyje.

Antanas Smetona, buvęs pirmasis ir paskutinis prieš II Pasaulinį karą Lietuvos prezidentas, žinodamas sovietų smurto politiką, buvo įsitikinęs, kad gaus ultimatumą, kurio sąlygos atrodė nepriimtinos, reikią ginklu pasipriešinti. Kai maršas, jog jo nuomonei mažai priitarė, 1940 m. birželio 15 pasiūlymą Vokietijai. Veltui buvo siunčiamos delegacijos, prašant, kad grįžtų, bet jis suvokė, jog bus naudingesnis tautai, jei galės kalbėti būdamas laisvas, patekęs į demokratinius kraštus. Kaip dabar patiriame iš likusių dokumentų, jis buvo charakterizuojamas kaip kaizeriniam okupantams palankus asmuo, vienas iš kovos su 1918-1919 m. socialistine revoliucija organizatorių. Darbo klasiės priešas, kuris stengėsi pritaikinti Lietuvos sąlygoms tinkamą italiką fašizmą.

A. Smetona ilgai neužtruko Vokietijoje, nes žinojo, kad Vokietija tuo metu buvo geruose santykiuose su sovietais, todėl turėjo išvykti į Šveicariją. Iš ten per Braziliją 1941 m. kovo 10 atplaukė į Niujorką. Apsigyveno sūnaus Juliaus šeimoje Klyvlande. Stengėsi informuoti visuomenę ir politikus apie susidariusią padėtį Lietuvoje. Deja, nelaimingai žuvo per gaisrą 1944 m. sausio 9 d.

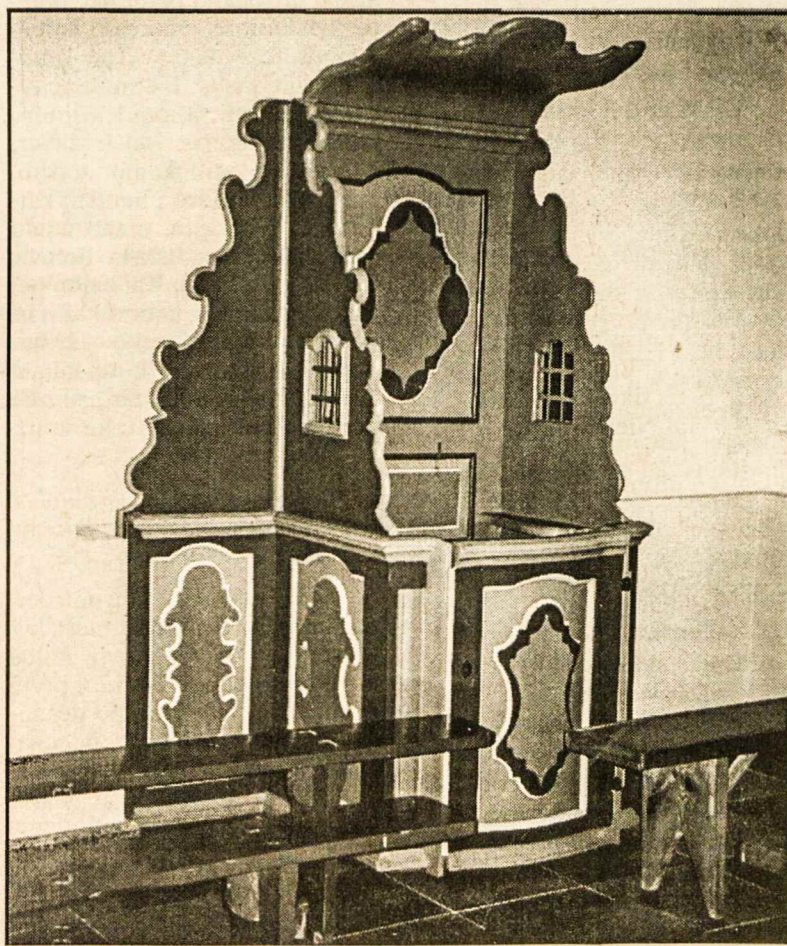
Deja, nelaimingai žuvo per gaisrą 1944 m. sausio 9 d.

Dabar sužinome, kad 1940 m. rugpjūčio mėn. NKVD užsienio žvalgybos viršininko pavadootojas P. Sudaplatov išsiuntė į Berlyną Aleksandrą Korotkov, kad jis kartu su Vokietijos kompartijos pogrindininkais likviduotų ten laikinai apsiostojusį Lietuvos prezidentą Antaną Smetoną arba pagrobtų kurį nors iš jo šeimos narių. Šio uždavinio jis neįvykdė, nes A. Smetona greit išvyko iš Vokietijos.

Atvežti gyvą Lukšą

Juozas Lukša – vienas svarbiausių ir drąsiausių partizaninio pasipriešinimo vadų, du kartu peržengęs geležinę uždangą. Vartojęs slapvvardžius Daurmanto, Skrajūno, Skirmanto, Miškinio. Dėl savo herojiškų veiksmų partizanų buvo laikomas didžiausiu autoritetu, o bolševikų – pavojingiausiu priešu. Bolševikai tiek buvo įsiutę, kad nutarė sunaikinti ne tik jo šeimą, bet ir visą giminę. Iš tos giminės jie nužudė vienuoliką narių ir deportavo 20.

1951 m. vasarą į Lietuvą komandiruotas čekistų gen. majoras Leonid Kotov (iš tikrųjų Naumas Eitington, kituose šaltiniuose Eitingon), kad prižiūrėtų nesugautą partizaną Juozą Lukšą sugavimo operaciją ir jį gyvą atgabentų į Maskvą. Turbūt norėjo jį sadištiskai nukankinti, kaip buvo daroma KGB-istų. Rašoma, kad sugavę partizaną Vanagą-Ramanauską adata išbadė jam akis ir replėmis

Liškiavos šventovės unikali klausykla

Nuotr. I. Ross

MIRTIES ANGELUI PAŠAUKUS Į AMŽINYBĘ BRANGIĄ SESERĮ IR MOTINĄ

a.a. GRAŽINĄ ŠIMUKONIENĘ (JAV),
sūnų ALGIRDĄ, seserį ADOLFINĄ SKAISTIENĘ ir jos šeimą bei visus artimuosius gilaus skausmo valandomis nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

A. Čerškuvienė
D. M. Jonikai

A. E. Kybartai
J. J. Stanaičiai

Iš lietuviško aruodo - į pasaulį

(Atkelta iš 1-mo psl.)

– Suglaustai apibūdinkite romano "The Embrace" temą.

– Kanada, imigrantų kraštas, kaupia vis didesnę krūvį literatūros apie imigrantų išgyvenimus. Mano noras buvo rašyti apie ryšį, bendravimą tarp tų, kurie karo metu paliko Lietuvą, ir tų, kurie pasiliko joje. Tai ir yra šio romano pagrindinė tema. Yra skaitytojų, kurie spėja, kad knyga yra autobiografinė, ypač kad rašyta pirmuoju asmeniu, o smulkmenoms mums visiems artimai pažįstamos. Bet pirmasis asmuo čia panaudojamas didesniai suartėjimui su skaitytoju, o smulkmenos didina skaitytojo pasitikėjimą. Bet galų gale tai yra beletristika. Kaip vienas rašytojas savo įvade kartą parašė: "Norėčiau padėkoti šeimoms nariams už nefigūravimą šioje knygoje".

– Kaip atsirado galimybė išversti šį romaną "The Embrace" į lietuvių kalbą? Kur jis leidžiamas? Kur lietuviškai skaitantys skaitytojai gali jį įsigyti?

– Dr. Violeta Kelertienė yra baltų ir slavų kalbų bei literatūros profesorė *University of Illinois* Čikagoje. Ji – taip pat redaktorė žurnalo *Lituanus*, autorė *Come into My Time – Lithuania in Prose Fiction 1970-90*. *The Embrace* išleistas 1999 m. Aš pasiūniau vieną egzempliorių prof. Kelertienei tai vasarą, nes tikėjaisi, kad mano knyga bus įrašyta naujai išleistų knygų sąrašė. Tą rudenį prof. Kelertienė pakvietė mane dalyvauti "Santaros-Šviesos" savaitgalį Čikagoje pokalbiui apie knygą ir ištraukos skaitymui. 1999 m. lapkričio mėn. Mackaus fondo leidykla Čikagoje pasiūlė padaryti knygos vertimą į lietuvių kalbą. "Guernica", mano knygos leidykla Toronte, davė teisę vertimui. Vertėjos – Dalia Cidzikaitė ir Aušra Velickaitė atliko vertimą, prof. Kelertienė bendradarbiaujant. Viršelį –

– Ką dabar kuriate?

– Šiuo metu kuriu naują romaną. Tikiuosi, kad esu arčiau pabaigos nei pradžius. Bet romano kūryba yra ilgalaikė našta. Norėdama turėti pertrauką, rašau novelas *Lituanus* žurnalui. Neseniai prozinė poema, įkvėpta mano močiutės pasakojimų, pateko į baigmę konkurso "Writers' Union of Canada Postcard Story Competition". Aisku, malonu patekti į baigmę, bet yra daug svarbesnių aspektų. Įkvėpus pobūdžio kūryba yra įkvėpiama mūsų bendruomenės išgyvenimo. Tai skatina sukaupti mūsų specifinį, privaliai išgyventą lietuviškumą. Visa tai liudija bendruomenės gyvastį. Tai, ką išgyvename savo lietuviškoje bendruomenėje, galime paskleisti po visą pasaulį – už savo bendruomenės ribų. Tai gali sustiprinti mūsų, pačių, kaip lietuvių, išgyvenimus. Tai vienas iš gyvenimo paradoksų.

Pastaba. Klausimus pateikė ir atsakymus iš anglų ir lietuvių kalbą išvertė Irena Ross.

Rusai perka Lietuvos gamyklą

Amerikiečio Michael Wines straipsnis, išspausdintas "Chicago Tribune" 2002.IX.20 laidoje. Esą daugelis baiminasi Maskvos ekonominės pergalės ten, kur jos karinė jėga pralaimėjo

Vilnius, Lietuva. Šis rašinys yra apie Lietuvos naftos perdavimo imonę, tai tema, kuria paprastai domėtis tik labai reiklus skaitytojas. Tačiau nedaug yra tokių imonių, kurios išreiškia visuomenės siekius ir jos susirūpinimą bei baimę. Nedaug yra aprašymų apie tolygias imones, kurie domina netikėta užbaiga. "Mažeikių nafta" imonės istorija atveria skaitytojų daug idomybių. Netikėtą užbaigą lietuvių patyrė praeitą rugpjūčio mėnesį, būtent "Mažeikių nafta" imonės valdytojai amerikiečiai, po slaptų derybų, pardavė savo akcijų dalį rusams.

Šios savaitės pabaigoje "Williams International" Oklahomos (valstijos) verslovių junginys, kuriam priklausė 27% "Mažeikių nafta" imonės akcijų ir išskirtinės valdymo teisės, viską perdavė Maskvos versloviui "Jukos Petroleum of Moscow", Rusijos antrai didžiausiai naftos verslovi.

Šis 85 milijonų dolerių sandėris suteikia "Jukos" 54% mažeikių imonės akcijų ir valdymą verslo, kuris ne tik vyrauja visoje Lietuvos benzino rinkoje, bet ir sudaro dešimtą dalį visos Lietuvos vidaus ūkio gamybos.

Būtų neteisinga teigti, jog ši padėtis lietuviams visiškai suglumusi. Praeitą rugpjūčio mėnesį Rusija bandė kontroliuoti šią strateginę Lietuvos imonę 1991 metais, kai sovietų kariuomenė užėmė Vilniaus televizijos bokštą, bandydama užgožti lietuvių nepriklausomybės siekius, išsivaduoti iš griūvančios Sovietų Sąjungos. Tuomet rusams tai nepavyko.

Aisku, "Jukos" yra verslo bendrovė, o ne blogio imperija. Tie, kurie atsimena 1991 metus, mano, jog Rusija pasikeitė. Tačiau, juos kankina mintis, jog kovietų kariuomenė nepasiekė ginklų, tą gali padaryti rusų bendrovės su doleriais.

Šiuo vienu verslo sandėriu, "Mažeikių nafta" staiga iškelia Rusiją į pirmąjį vietą iš visų užsienio bendrovių Lietuvoje Laukiama ir daugiau tolygių investicijų. Rusijos komunalinė bendrovė "RAS" žvalgosi po Lietuvos jėgaines. Rusijos gamtinių dujų monopolį turinti

bendrovė "Gazprom", kuri yra įsitvirtinusi kaimyninėje Latvijoje bei rytinėje Europoje, taikosi privatizuoti Lietuvos dujų pramonę.

"Nickas nežino kas bus po 10 ar 15 metų. Kas gali atspėti Rusiją?" išreiškė konservatorių vadovas seime Andrius Kubilius, kuris, kaip pirmininkas, 1999 m., pritarė "Williams" pirkimui "Mažeikių naftos" akcijų. "Žmonės yra susirūpinę".

Aisku, kai kurie nepritaria. "Praėjus 12-ai metų po nepriklausomybės atkūrimo, rusofobija nėra toks jau didelis dalykas", pareiškė Guoda Steponavičienė, vicepirm. Lietuvos laisvos rinkos instituto. "Pagaliau Mažeikių nafta" buvo pastatyta perdibimui žaliavos, ateinančios iš Rusijos – Mažeikiai buvo arti naftotiekio, todėl būtų labai keista teigti, jog mes neparduosim rusams, nes vis tiek šį imonę yra pritaikyta rusiškos žaliavos perdibimui".

Tačiau nafta ilgai buvo ta juoda dėmė Lietuvos priklausomybės Maskvai. Kai Lietuva nutraukė savo santykius su Kremliumi, 1990 m. sovietai uždarė naftotiekį į Mažeikius, palikdami Lietuvą apmąstyti savo laisvę šalyje ir be degalų.

Lietuviai to niekad neužmiršo. Po komunizmo žlugimo Vilniaus vyriausybė paskyrė 300 milijonų dolerių statybą Baltijos terminalo (Būtingėje), idant turėtų galimybę kitam žaliavos šaltiniui, nors tai būtų ir ne taip pelningas jos perdibimas.

Kai "Mažeikių naftos" gamyba pradėjo šlubuoti viduryje 1990 dešimtmečio, dėl vadovybės nesugebėjimo vadovauti, korupcijos ir pasenusios įrangos, politikieriai neprileido rusų bendrovių ir pasirinko "Williams", kad išgelbėtų iš esamos padėties.

Už 150 milijonų dolerių "Williams" įsigijo dalį akcijų šios 20-ties metų senumo imonės, kuri kadaise buvo laikoma sovietiška brangenybe šioje pramonėje, bet dabar tapusi labai atsilikusia. Pastatyta aprūpinti plataus regiono, Mažeikių imonė tuomet Maskvai teikė (Nukelta į 3-čią psl.)

ADVOKATAS VICTOR RUDINSKAS

Tel. 416 240-0594

27 John Street, Toronto,
Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence Ave. W.
ir Weston Road)

Jaunimo nutekėjimas - skausmas ar džiaugsmas?

Gausus jaunimo iškeliavimas į svetimus kraštus – dar vienas Lietuvos rūpestis, kai kam palengvėjimas

GEDRIUS SURPLYS

2001 m. Lietuvoje įvykęs gyventojų surašymas parodė, kad nuo 1989 m. šalies gyventojų skaičius sumažėjo 5% – nuo 3,67 mln. iki 3,48 mln. Pagrindinė to priežastis yra masinė tautiečių emigracija į Vakarus. Pagal to paties surašymo duomenis, per dvyliką metų iš Lietuvos nešė kudašių apie 200,000 žmonių – beveik devyniolika tūkstančių per metus.

Ar tai daug? Na, įsivaizduokime, kad per metus iš Lietuvos išvažiuo visi Druskininkai. Ir taip tužina kartų. Tokie rezultatai yra stebinantys ne skaičiaus didumu, bet greičiau atvirkščiai – mažumu. Nebeliko Lietuvėlių giminės, iš kurios nebūtų išvažiuavę Ispanijon, Anglijon ar, aišku, Amerikon. Todėl iš tikrųjų emigravusių skaičius turėtų būti mažiau nei dvigubas.

Tyrimas rodo, kad daugiausia emigravo jauni žmonės, sulaukę nuo dvidešimties iki trisdešimties metų. Tie, kurių rankos ir šviesios galvos turėjo statyti naują, laisvą, klestinčią Tėvynę. Deja.

Kaip prieš dešimtį metų buvo normalu studijas aukštosiose mokyklose keisti į prekybą turguje, taip dabar normalu važiuoti dirbti į užsienį. Žodį „dirbti“ šiuo atveju reikia suprasti tikrąja prasme: skinti uogas, rinkti grybus, prižiūrėti galvijus, trūsti statybose ar kepti hamburgerius. Tokiems darbams samdomi tautiečiai, neretai baigę universitetus ar kolegijas.

„Nesamoni“, pasipiktinsit jūs. „Samonė“, pasakysiu aš. Vidutinis lietuvių atlyginimas, kurį gauna labai nedaug jaunų žmonių, yra 1000 litų arba 500 Kan. dolerių. Kas Kanadoje gauna tokius „pasakiškus“ pinigus, jūs žinote geriau. Tad kas belieka?

Kiekvienas jaunuolis turi daug svajonių ir daug pretenzijų. Siekia išreikšti savo talentus, mylėti ir būti mylimas. Savaimė suprantama, norisi turėti darbą, kur gyventi, automobilį ir t.t. Tačiau mūsų šalis, deja, gali pasigirti tik bedarbių skaičiumi. Maždaug kas dešimtas lietuvis niekur nedirba. Iš jų, vėlgi, didelė dalis neseniai baigusių studijas. Kreipdamiesi dėl darbo

privačiame sektoriuje tokie pretenzingi svajotojai dažniausiai susiduria su kelių metų darbo patirties reikalavimais. Taip susidaro jau Antikos sofistams kilusi dilema: negali bristi į upę prieš tai neišmokęs plaukti. Nesvarbu, kad universitetuose ir jų galvas priekšama naujoviškiausių vadybos, administravimo ar technologinių modelių, kurie patikrinami mokomosios praktikos metu.

Gali gauti darbą valstybės institucijose, į kurias priimama viešųjų konkursų būdu, tikrinant pretendentų žinias. Tačiau užtenka keleto tokių konkursų, kad suprastum jų viešumo esmę – džiaukis, kad leidžiam dalyvauti. Konkursų nugalėtojai būna žinomi iš anksto. Kai kuriems vis dėlto pasiseka... Žinių apie jų atlyginimą ieškokite aukščiau.

Ar galima su tiek kurti gyvenimą? Vaizdingumo dėlei pasakysiu, kad vieno kambario butas Vilniuje kainuoja apie 50,000 litų. Tad vidutinis pajamas gaunantis vaikinukas turi nevalgydamas dirbti penkerius metus, kad turėtų kur gyventi. Taip, mes jau žinome, kas yra „lizingas“. Tačiau pradinį įnašą, vėlgi nevalgydamas, sutauptys tik per dvejus metus. O už palūkanas, kurias dešimt metų mokėsi bankui, galėtum nusipirkti dar pusę buto. Maža smulkmena – daugelis bankų reikalauja, kad tavo minimalus uždarbis būtų 1500 litų.

Tiesia, prieš dvejus metus lengvatines paskolas būstui įsigyti pradėjo teikti vyriausybė. Tačiau dėl norinčiųjų skaičiaus, įstojęs į eilę šiandien, paskola gali tikėtis gauti už kelerių metų. Žinoma, jei nesi vienas iš kieno nors giminaičių, kuris paskolą gaus greičiau, nesvarbu, kada parašys prašymą.

Užsikabinimas už sėkmės galėtų būti savų pretenzijų perkėlimas į verslą. Deja, imdamas paskolą iš banko, turi ką nors užstatyti. Dažniausiai tai būna tėvų butas, kurį verslui nepasisekus, pasiima bankas. *C'est la vie* – dėl nepakeliamų mokesčių naštos per metus Lietuvoje bankrotuoja keli tūkstančiai imonių. Štai keletas faktelių, jei žmogus įsteigia bet kokią įmonę, kurioje dirba tik jis vienas, turi mokėti nemažą kelių mokėstį, nors ir neturi automobilio. O kai kuriuos mokesčius jis turi mokėti du kartus – kaip įmonės savininkas ir darbuotojas.

Štai taip ir gyvena lietuvaičiai, godžiai dairydamiės Amerikos *burger kingus*, Didžiosios Britanijos uogynus ar Skandinavijos fermas. O ką galvoja me mes, neišduodantieji Tėvynę? Visų pirma, gaila, kad išvažiuoja pretenzingiausi, inovatoriškiausi, kūringiausi. Dirbti Lietuvoje daugumoje lieka tie, kurie bijo rizikuoti. Antra vertus, toks jaunystės nutekėjimas dažnų ir džiuginas. Nėra žmogaus – nėra problemos. Niekas neatima darbų iš pensininkų ar tų, kurie nesugeba persikvalifikuoti, plėtojantis technologijoms. Niekas neužima darbo vietų, į kurias šiaip sugėbėjimai neleistų pretenduoti. Galiausiai, niekas nereikalauja keisti blygbių, kurių keisti nemokam arba tingim.

Lietuvos prezidentūroje Vilniuje (iš k.): prezidentas Valdas Adamkus, KLB pirm. Rūta Žilinskienė, Kanados policijos pareigūnas TED PRICE, vadovavęs Lietuvos policijos mokymui

Su Lietuvos ambasadoriais Vilniuje (iš k.): KLB pirm. Rūta Žilinskienė, Rimantas Šidlauskas – buvęs ambasadorius Kanadoje, dabar Maskvoje, Sigita Jakštonytė – naujai paskirta ambasadorė Kanadai

Brazdžionio žodis virš sovietinės nelaisvės

GEDRĖ MILUKAITĖ

Į mūsų kartą Lietuvoje, jau gimusių nelaisvėje, Brazdžionio poezija, kaip ir A. Šapokos *Lietuvos istorija*, atėjo kaip nenugalima gyva tautos dvasia.

Vien už šių abiejų knygų laikymą savo namuose grėse kankinančios kalėjimų kameros, Lenos žiotys, Vorkutos sniegynai, „saulėtas“ Magadanas ir kiti nemokami Stalino „kurortai“.

Tačiau tai, kas žadina laisvą žmogaus mintį, meilės, šviesos ir gėrio ilgesį, nežino jokių užvarų! Tai amžinųjų vertybių šauksmas, keliaujantis per žemę kartu su žmogumi!

Tai šauksmas, amžinai plaukantis nuo mūsų sielų kasdienybės dulkes ir iki ašarų graudeinantį mūsų širdis, lyg ilgesinga malda Kūrėjui!

Nejučiomis nuklystu į prabėgusius metus. Tuomet, kai studijavau Kauno medicinos instituto gydomajame fakultete, pirmuose kursuose teko „kaloti“ lotynų kalbą tarp kitų daugelio mokslo šakų. Mums ją dėstė tokių nerimastingos, šiltos dvasios žmogus, veržlaus ir impulsyvaus charakterio, visų mūsų mylimas prof. Skoras. Karts nuo karto rašydavome lotynų kalbos kontrolinius darbus per užsiėmimus.

Visam gyvenimui liko vieno tokio kontrolinio prisiminimas. Baigusi savo rašinį ir kelis kartus jį patikrinusi, mintimis nejučia nukeliauju į poezijos erdves... Jaunystė yra jaunystė, jos sparnai visada pakelti polėkiui! Čia pat juodraščių kurtelėje gimsta eilės... Nejauci, kad už nugaros stovi gerbiama dėstytoja. Ar jis ką žiūrėjo mano

eilėraštyje, nežinau, tik, kai atsigręžiau į jį dėst. Skoras nuėjo į auditorijos priekį ir kažkaip susijaudinęs mums visiems padėkdamas savo švelniai sodriu vyrišku balsu:

*Baltas, baltas, kaip vyšnios viršūnė,
Žydro veido, kaip žydras dangus,
Kaip vėlė, kaip vėlė nemarūnė,
Per pasaulį keliauja žmogus.*

Juk tai Brazdžionis! Suvirpėjo širdis! Ir galvoje suskambėjo Laisvės varpas Poeto žodžiais: *Šaukiu aš tautą, GPU užguitą, Ir blaškomą, ir rudenio lapus...*

Kai reikėjo užversti kontrolinio darbo sąsiuvinį ir jį paduoti dėstytojiui, pamačiau tik tada sulaisčiusį savo ašarom lapus ir išsigančią dėl vis išskaitomų kai kurių lotyniškų žodžių...

Brazdžionio eilės, suskambejusios taip netikėtai ir staugiai, pravirkdė, kad net pati nepastebėjau...

Laimelį, dėstytojas išskaitė mano rašinį ir ne tik nepykė, bet ir už ašaromis aplaistytus kai kuriuos žodžius, nesumažino pažymio: gavau – „labai gerai“ įvertinimą!

Ir pati didžiausia laimė buvo ta, kad mūsų pogrūpėje, kurioje mokėsi lotynų kalbos 13 studentų medikų, neatsirado nė vieno Judo! Niekas mūsų dėstytojo neįskundė, kas dažnai pasitaikydavo tais raudonųjų laikais. Pakako būti išvytam su vilko bieliu iš darbo aukštojoje mokykloje – tolesnis takelis galėjo baigtis kalėjime...

Prisimenu – išėjome tada iš auditorijos, lyg pakylėti virš kasdienybės. Giliai susikaupę vilkome savo baltus chalatus ir ejoje į kitą auditoriją semtis medicinos mokslo žinių.

Jaučiau, kad tas Poeto *baltas kaip vyšnios viršūnė žmogus*, amžinai keliaujantis per žemę, ir mane, ir mano kolegas nuo šiol lydės visą gyvenimą! Juk mūsų profesijoje ne tik drabužis turi būti baltas, švarus, bet svarbiausia ir sąžinė!

Deja, sovietmetyje pasitaikė ir tokių gydytojų, kurie neišlaikė to „balto sąžinės egzamino“ savo darbe. Tokių buvo kiekvienoje kryžkelėje, įvairiose profesijose. Ir po 12-kos Laisvės metų, dėl tokių įsitrausių į valdžią iki aukščiausių jos viršūnių, Lietuva sunkiai klampioja sovietinio palikimo nuolaužomis. Poetas šaukia:

*Iš sutimų, iš prieblandy išiekit,
Uždekite naują ugnį širdyse,
Vergams palikite vargą nakį klaičiai!
Šaukiu aš – jūsų protėvių dvasia.*

Lietuvos vardo kilmė

Dr. ZIGMAS ZINKEVIČIUS

Lietuvos vardo kilmė nėra pakankamai išaiškinta. Dėl jo etimologijos jau seniai ginčijamasi. XV-XVI š., veikiant lietuvių kilmės iš romėnų teorijai, *Lietuva* buvo laikoma iškraipyta *L'Italia* (J. Dluogošas, M. Strijkovskis ir kt.), nes tikėta, kad lietuviai, kaip romėnų palikuonys, yra atsikėlę iš Italijos. Vėliau Lietuvos vardą imta sieti su lotynų kalbos žodžiu *litus* „jūros pakraštys“. Tokiai etimologijai buvo linkę pritariti net žymūs naujų laikų lingvistai, pvz., A. Valdė, M. Fasmeris, E. Frenkelis. Tačiau toks siejimas nėra vykęs jau vien dėl to, kad pirmąsias Lietuvos ieškotina ne Baltijos jūros pakraštį, bet toliau nuo jos. Neretai *Lietuva* siejama su keltų (airių) *Letha* „vakarinis buv. Galijos pakraštys prie Atlanto, dab. Bretanė“. Bet tai visai nepatikimas siejimas, nes keltų vardo šaknį kalbininkai veda iš **plau-*. Tas pat pasakytina dėl A. Sachmatovo (juo sekdami) kildinimo iš rekonstruojamo keltų vardo **Litavia* „pakrančių šalis“.

Nusiviliant Lietuvos vardo kilmės ieškojimu kitose šalyse ir svetimos kalbose, imta jį kildinti iš pačios lietuvių kalbos žodžio *lietus*. Esą Lietuva – tai lietaus, lietingas kraštas. Bet ir tokia etimologijai sunku pritariti, nes yra šalių, kur daug dažniau lyja negu Lietuvoje, bet jos nuo lietaus vardo neturi.

Kadangi žodis *Lietuva* turi priešą – *uva*, tai šis vardas galėtų būti išvestas iš nepriesaginės formos, greičiausiai **Liet-* **Leita*. Buvus nepriesaginė forma galbūt rodytų ir latvių *leitis* „lietuvius“, vestinas iš **Leita*. Plg. Lietuvių žodį *latvis* iš **Lat-* „Latvija“. Tokios nepriesaginės **Liet-* **Leita* giminaičiai žiūrinai upių varduose *Leitā* „Graumenos intakas“ Švėkšna, *Leitē* „Rusnės intakas“, *Leitālē* „Leitės intakas“. Visie šie pavardžiai dėl geografinės gali turėti kuršišką dvilabį *ei*. Dar plg. Marijampolės raj. *Lėičiškų* ežerą, kurio vardas gali būti jotvingių kalbos palaikas (irgi su *ei*!).

Paskutiniųjų laikų tyrinėtojai Lietuvos vardo ištakų vis labiau linksta ieškoti hidronimijoje. Tokių paieškų perspektyvumą rodo tai, kad hidroniminės kilmės yra daug kitų baltų etnonimų, pvz. *Latvija*, *Lat-gala* siejama su pavardžiais *Latavā*, *Latuvā*, *Latuvīs*, la. *Late*, *Latupe* ir kt., *Sēla* „sėlių žemė“ – su *Sēl-upis*, *Sēliupis*, *Sēlinē* (bala) ir kt., *Jorva* „jotvingių žemė“ – su *Jotivā* ir kt., *Sūdava* – su *Sūdupis*, *Sūduonī*, *Dainava* – su upelio vardu *Dainavā*. Dar plg. Prūsų žemės sričių pavadinimus *Notanga* (ir up. *Notā*), *Barta* (ir up. *Bart-ūva*), *Nadrava* (pr. na „ant“ + **Drava* ar **Drava* : up. *Drionja*), *Skalva* (ir up. *Skalvis*, *Skalvė*). Taigi ir Lietuvos vardui pradžią galėjo duoti koks pamirštas ar nebevertojamas **Liet-* **Leit-* šaknies hidronimas, buvęs tame krašte, kur pradėjo kurtis Lietuvos valstybė. J. Ochmanskis tokiu hidronimu linkęs laikyti Mindaugo laišką Kalavijuočių ordinui minimą upės vardą *Letovia* (in ripam *Letoviae* [*Letowie*]), kurį jis tapatina su dabartiniu upės vardu *Latavā*, *Latuvā* (Šventosios intakas, Anykščiai). Tačiau šaknis *Lat-* negalėjo kilti iš *Liet-*, ji gali būti nebet *Let-* tęsinys (žinoma, jeigu *la-* iš *le-* dėl l veliarizacijos). Todėl

patikimesnė K. Kuzavinio hipotezė. Jis Lietuvos vardui pradžią davusiu pavardžiu laiko suslavintą *Lietauką* – dešinįjį Neries intaką, ištekančią iš Lietaukos raisto ir tekančią pro Keičorių, Perelozų, Vyšnialaukio kaimus, ties Arnotiškais (aukščiau Šventosios žiočių) tekančią į Nerį. Tai nedidelė, apie 11 km upelė, esanti ne per toliausiai (apie 30 km) nuo Kernavės, svarbaus senosios Lietuvos valstybės politinio centro. Yra duomenų, kad kunigaikštis Ringaudas, spėjamas Mindaugo tėvas, valdęs būtent Kernavės sritį. Dabartinis upelės vardas *Lietauka* (iš čia ir raisto pavadinimas, dar yra intakas *Lietaukėlė*) – aiškiai suslavinta hidronimo forma (apylinkių būta gerokai nutautusių), su slavų priešaga *ka-* perdirta iš *Lietavā*. Plg. tų pačių vietų slavintus pavardžius *Kamāika* – iš *Kamajā*, *Vėgeliānka* – iš *Vėgeliē*. Kad suslavintas šio upelio vardas *Lietauka* yra vėlesnis, rodo ir tai, jog gyvojoje vietos žmonių kalboje iš šių dienų išliko vartojamas ir nesulaslavintas šio hidronimo variantas *Lietava!* K. Kuzavinio nuomone, nuo upelės *Lietavā* vardą ilgainiui gavo jos apylinkės, vėliau jis virtęs etnonimu. Juk baltams būdingas etnonimų raidos modelis *hidronimas* → *kraštovardis* → *etnonimas*. Iš *Lietavā*, pakeitus priešagą, išsirutuliojo dabartinė forma *Lietuva*.

Šis K. Kuzavinio aiškinimas gali būti teisingas. Juk *Lietauka* – *Lietavā* teka tame krašte, kur pradėjo kurtis Lietuvos valstybė, kur iškilo svarbieji politiniai centrai. K. Kuzavinis šiame krašte ieško ir senosios Vortutos, kurios vardą jis linkęs sieti su hidronimu *Vōrūpe* – į žirnių ežerą įtekanti upelė Pabaisko apylinkėse. Šis kraštas dėl patogios geografinės padėties Neris žemupyje ir Nemuno vidurupyje, turėdamas reikšmingų centrų bei tvirtovių, XIII š. pradžioje sudarė Lietuvos valstybės branduolį ir ėmė apie save jungti kitas lietuvių žemes. Taip Lietuvos vardas išplito, imtas vartoti visai valstybei vadinti.

Skirtumas tarp *Lietavā* ir *Lietuvā* nesunkiai paaiškinamas. Tai dvi gretimos to paties var-

Rusai perka Lietuvos gamyklą

(Atkelta iš 2-ro psl.)

vieną penktadalį benzino – taigi, mažai Lietuvai ši įmonė buvo per didelė ir nuostolinga, dargi atsilikus, kad galėtų įeiti į labai reiklų Europos rinką.

Techniškos problemos susikaupė šalia politinių sunkumų. Besibičiulaudama su „Williams“, Lietuva vengė santykių su Rusijos didžiausia naftos bendrove „Lukoil“, kuri geidė Mažeikių įmonės ir kuri perėmė kontrolę naftotiekio, tiekiančio žaliavą Mažeikių įmonei.

„Williams“ pirkiny buvo suktas piktais prieš amerikiečių pasisakymais Lietuvos spaudoje, kurių daugelis iš jų buvo užsakyti, pagal skeptikus, Rusijos varžovų. Netrukus žaliavos pristatymas „Lukoil“ valdomu naftotiekiu visiškai sumažėjo.

Prieš savaitę „Lukoil“ pareigūnas pareiškė, jog abi bendrovės negalėjo susitarti dėl žaliavos kainos. Randy Majors, vykdomasis „Williams International“ direktorius pareiškė, jog

„Lukoil“ nori išstumti „Williams“ ir pati perimti Mažeikių įmonę.

„Gandai pasklido po visą Rusiją – sakė Randy Majors, neparduokite Mažeikių įmonės, nei ji nesumoka sąskaitų. Visus 2000 metus mes vedėm derybas, idant rastumėm būdą sudaryti palankias verslui sąlygas kartu, o ne vienas kitą prazuodyti. Tačiau „Lukoil“ reikalavo tik didesnės kainos, daugiau teisių ir daugiau kontrolės“.

Taip „Williams“ buvo priversta užbaigti pasitarimus. Kai Rusijoje, dėl neiškilų aplinkybių „Lukoil“ neteko turėtos naftotiekio valdymo įtakos, amerikiečiai susitarė su „Lukoil“ kokurentu „Jukos“: už nuolatinį tiekiamą žaliavos perleisti dalį Mažeikių įmonės akcijų.

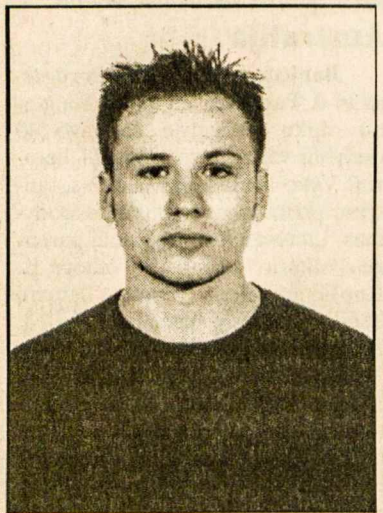
Tai turėjo išspręsti visas problemas. „Mažeikių nafta“ pamažu eina pelno link, kuris numatomas 2004 metais, nes 40% jos pagaminto benzino atitinka Europos reikalavimus, o Butingės terminalas – politinė ir finansinė našta – dabar labai apkrautas benzino eksportu vietoj žaliavos importo.

Tačiau „Williams“ tapo Amerikos ekonomijos nuosmukio auka. „Enron“ bendrovės sužlugimas neigiamai paveikė jos energijos prekybą, o technologijos „dot-com“ didžiulis nuosmukis neigiamai atsiliepė į jos komunikacijų verslą. Atsidūrusi prie bankroto ribos, „Williams“ paprašė „Juką“ išpirkti jų dalį Mažeikių įmonei.

„Jukos“ atsakė: „Ne, mes nenorim jūsų išgelbėti; tai yra gera Rusijos-Amerikos partnerystė“, pareiškė Majors. Bet „Williams“ neturėjo kito pasirinkimo.

Majors tiki, kad „Jukos“ ves šią įmonę kaip verslovę, o ne kaip Lietuvai Rusijos politinių interesų įsiveržimą. „Aš tikiu „Jukos“ turi labai stiprių ilgalaikių užsimojimų su Mažeikių įmone“. Žinoma, tai nepaneigia fakto, kad Lietuvoje vyrauja didelis susirūpinimas, turint omenyje, kas čia dėjosi per praėjusius 50 metų.

Vertė – Algirdas J. Stėpaitis

GEDRIUS SURPLYS

PRINTING
SPAUSTUVĖ
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave. Toronto Ont.
Savininkas Jurgis Kuliešius

A+A

GRAŽUTEI ŠIMUKONIENEI

iškeliavus amžinybėn, sūnų ALIUKĄ, sesutę DOLĘ SKAISTIENĘ nuoširdžiai užjaučiu ir kartu liūdžiu –

Irena Baltakienė

A+A

FERNANDUI ALBRECHTUI

mirus, reiškiamė nuoširdžią užuojautą jo žmonai AUDRAI, dukroms – KATHY, LUCIA, sūnams – DANNY, MARCUS ir jų šeimoms, broliams bei seserims ir visiems giminėms –

Povilas Liutkus

Justinas ir Birutė Stankai

Sudbury, Ont.

OVER A CENTURY OF SERVICE
Turner & Porter
LAIDOTUVIŲ NAMAI
TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

Šiluvos šventovė, kurią lanko gausūs maldininkai iš visos Lietuvos
Nuotr. G. Kurpio

LAISVOJE TĖVYNĖJE

PREMIJA UŽ PRINCIPUS

Respublika/LGTIC praneša, kad Vito Lingio premija, skiriama už drąsą ir principumą kovojant su mafija, spalio 11 d. pirmą kartą įteikta ne žurnalistinei. Devintųjų Lietuvos žurnalisto žūties metinių išvakarėse jos laureatu tapo Panevėžio "tulpinių" gaujos nusikaltimus tiriantis prokuroras Artūras Urbelis. Jis vadovauja tardytojų, tiriančių šios gaujos nusikaltimus, grupei. Jo ir jo bendradarbių iš prokuratūros, Policijos departamento, Specialiųjų tyrimų tarnybos buvo nustatyti prokuroro Gintauto Sereikos, policininko Sergejaus Piskunovo ir prokurorės Vidos Kazlauskaitės, verslininko Gedimino Kiešaus bei kitų žmonių žudikai.

PALEIDO E. RUMŠIENĖ

Lietuvos dviratininko žmona Edita, nuo liepos 28 d. laikyta Bonneville kalėjime Prancūzijoje, spalio 11 d. iki teismo paleista už 20,000 eurų užstatą. Jai iškelta byla dėl "pagalbos naudojant dopingą, jo laikymo, platinimo ir gabavimo", rašo *Kauno diena*/LGTIC. Jai gresia iki 7 metų kalėjimo ir 150,000 eurų bauda. Rumšienės byla sulaukė plataus atgarsio tarptautinio sporto pasaulyje, buvo kreiptasi į aukštus Lietuvos politikus, surengtos Rumsų palaikymo demonstracijos, siūlyta nepirkti prancūziškų prekių. E. Rumšienė leista išvykti į Italiją su sūlymu, kad atvyks į teismą.

MAŽIAU GRŪDŲ

Lietuvos rytas praneša, kad 2002-2003 m. grūdų derlius bus vos 7-8% mažesnis negu pernai ir sieks apie 2,5 mln. tonų. Praėjusią, neįprastai karštą vasarą išaugintų grūdų užtekt tik maistui, bet ne pašarams. Šis trūkumas netrukus prislėgs gyvulių bei paukščių augintojus. Grūdų supirkimo kainos yra kiek didesnės negu praėjusią sezoną. Bendras šių metų derlius patenkins 85% vidaus rinkos poreikio. Pašarams užauginama vos 55% pašarinių grūdų poreikio.

IŠGĄSDINS ZUKIS?

Daugiau kaip 10 metų Lietuvoje veikianti juridinė firma "Gelvoros saugos konsultacijos" siūnčia žmogaus dydžio zuikį, nešiojantį užrašą "Aš skolingas", ir Kauno miesto įmones, kurių bendros skolos siekia apie 0,5 mln. litų. Simbolizuoja zuikis bailumą ir silpnumą, zuikis informuoja visuomenę apie netinkamą skolininko elgesį. "Gelvoros" direktoriaus pavaduotojas A. Vengrio žiniomis, toks skolų išieškojimo būdas plačiai žinomas kai kuriose Vakarų Europos valstybėse, pigesnis negu teisinės priemonės. Tikimasi ateityje zuikį siųsti į įsiskolinusias įmones visame krašte, net pas skolas negrąžinančius gyventojus. Šiuo metu Lietuvoje įvairios įmonės viena kitai bei gyventojai yra skolingi apie 20 bln. litų.

NAUJA APGAVYSČIŲ BANGA

Padaugėjo Lietuvoje sukčių, kurie išreikalauja pinigų iš patiklų, senų ar sutrikusių žmonių, arba nenorinčių turėti reikalingų su policija. Telefoniniu ryšiu susisiekti ir pasakojama apie artimą jį, patekusį į avariją, kurį reikia

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 905 383-9026

154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPDIST ROBERTAS NEKRAŠAS

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIŲ SUSIRGIMAI
- JAUGĖ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA

- VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
- PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- PĖDOS DEFORMACIJŲ TAIŠYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLAI
- PRIIMAME VISUS PLANINIUS GYDYMUS
- STERILUS ĮRANKIAI

LIGONIUS PRIIMAME:

352 WILSON ST. E., ANCASTER, Ont. TEL. 905 648-9176

Lietuvos laisvės šauklys

Čikagoje pagerbtas prof. Vytautas Landsbergis

Vienas žymiausių Lietuvos politikos veikėjų, seimo narys prof. Vytautas Landsbergis, viešėdamas Čikagoje dalyvavo dienraščio *Draugo* metinėje vakarieneje, kalbėjo savo tautiečiams Pasaulio lietuvių centre Lemonte ir kitur. Tačiau pats svarbiausias renginys buvo spalio 2 d. Čikagoje miesto centre įvykęs svečio iš Vilniaus pagerbimas, kurį surengė ALTA.

Į "Chicago Athletic Association" rūmus susirinko apie 120 asmenų, kurių tarpe buvo ir nemažai kitataučių. Gana daug buvo įvairių valstybių konsulių, garbingų asmenų. Šioje vietoje pietų metu susirinkusieji išgirdo svečio iš Vilniaus kalbą ir atsakymus į jam pateiktus klausimus, kurių buvo nemažai ir įvairių. Šio renginio vadovas buvo rengėjų – Amerikos lietuvių tarybos (ALT) pirmininkas advokatas Saulius Kuprys. Apie svečią iš Lietuvos jis pakvietė prabilti amerikietį teisininką Daniel Cheely, kuris drąsiais žodžiais pristatė prof. V. Landsbergį.

Visa programa vyko vien tik angliskai, nes tarp dalyvių daugiausia buvo lietuviškai nekalbančių žmonių. Angliškai kalbėjo ir į klausimus atsakinėjo ir prof. V. Landsbergis, kuris, kaip atrodė, neblogai yra įvaldęs šią kalbą.

Jo kalba lietė šių dienų Lietuvos aktualijas. Jeigu lietuviams garbusis svečias nedaug

ką naujo galėjo pasakyti, tai kitataučiams jo paskaitos mintys padėjo daug sužinoti apie Lietuvą ir jos problemas.

Programoje buvo ir kitų dalykių. Invokaciją skaitė jėzuitas kun. Kazimieras Ambrasas. Kalbėjo Čikagos miesto mero raštinės protokolo direktorė, kuri perdavė ir sveikinimus bei linkėjimus mero Richard Daley.

Atsilankė ir visa Cicero miesto vadovybė, įskaitant ir naujai išrinktą miesto merą Ramiro Gonzalez (jis perėmė šias pareigas iš lietuvių kilmės Betty Loren-Malteze). Kalbėjo ir pats Cicero meras, gražiai pasveikins Landsbergį, o valdybos narys – John Kociolko perskaitė specialiai prof. V. Landsbergiui skirtą Cicero miesto tarybos skirtą proklamaciją.

Programos vedėjas adv. Saulius Kuprys supažindino su žymiaisiais svečiais. Dalyvavo Lenkijos, Brazilijos, Indijos, Rumunijos, Vengrijos ir kitų valstybių konsulai. Iš lietuvių dalyvavo irgi daug garbingų žmonių, plačiai žinomų visoje Amerikoje. Dalyvavo ir būsios seselių kazimieriečių bei lietuvių kunigų. Buvo svečių iš kitų miestų, jų tarpe – Detroito lietuvių radijo programos vedėjas Algis Zaprackas.

Po programos nemaža grupė asmenų dar norėjo su prof. V. Landsbergiu pabendrauti, bent paspausti ranką.

Edvardas Šulaitis

Jonas Karosas, New Haven LB valdybos pirmininkas, su dukra Gabija prie išaugintų jurginų

Jurginų paroda - pasižymėję lietuviai

JAV valstija (Connecticut), kurioje gyvena, išsiskiria miškų gausumu ir kalvomis. Jau taip gamtos surėdė, kad įvairiausia spalvų gama pasipuošia medžiai ir krūmai rudenį, pradžiuojant mi ne vieno akį ir širdį. Bet ką gali žmogaus rankos, gamtos padedamos, įsitikinau apsilankiusi West Hartford, Elizabeth parke.

Ten atsidūręs pasijunti tarsi gėlių karalystėje, įvairiaspalvių gėlių gausa, jų parinkimas ir tam tikra tvarka susodinimas džiugina visus. Čia gali pamatyti ir rožių plantaciją, ir daugiamečių krūmų rikiuotę. Nedideliuose tvėnkiniuose turkiskiai laukinės antys. Daug jaunavedžių pasirenka šį parką savo šventei įamžinti. Ir tą šeštadienį matėsi kelios laimingos jaunavedžių poros. Bet mano dėmesį patraukė įprastos lietuviams rudeninės gėlės – jurginiai. Parko paviljone, jau 44 metai iš eilės, rugpjūčio 24, šeštadienį, vyko CT jurginų draugijos metinė paroda. Į ją suvažiuoja iš visos valstijos draugijos nariai su savo išaugintomis gėlėmis.

Jau iš pat ryto į tam tikras vazas-stovėlius įstatomi jurginiai. Jų gausa ir spalvų, dydžių įvairumas sukelia nuostabą. Patyrę gėlininkai pasakojo, kad šios gėlės susikirtomos net į 17 kvalifikacijų, pagal kurias ir apsprendžiami nugalėtojai. Išvardinsiu kelias: vienišio, kaktusinio, tiesaus kaktusinio, miniatiūrinio, kamuolio, spalvingojo, naujovės, orchidėjos ir taip toliau.

Turintys didžiausią patirtį gėlininkai turėjo rimtą uždavimą – išrinkti pačias geriausias išaugintas gėles. Apdovanojimai vyko apie 4 v.p.p. Smagu buvo išgirsti, kai draugijos pirmininkas, pranešdamas nugalėtojus, skelbė lietuviškas pavardes: Juozas Jasonis, Jonas Karosas ir Dotti Crockett (ji lietuvių kilmės). Jurginų draugijos nariai paskelbė, kad lietuviai šiame gavo daugiausia apdovanojimų. Jonas Karosas, New Haven lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkas, šias gėles augino tik pirmus metus. Kruopščiai auginamos gėlės buvo įvertintos, o jų savininkas gavo prizą ir piniginę premiją. Manau, kad ir daugiau lietuvių sodybų pasipuoš jurginų žiedais. Sigita Šimkuvienė

Louheed Funeral Home
Žmonės, kurie atjauną kitus
Sudbury Ontario

SU ŠTURMU
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
LĖKTUVU arba LAIVU
905-271-8781
PETRAS ŠTURMAS

Paėmimas iš namų pagal susitarimą iš Toronto, Hamiltono, Niagara Falls, Londono, Wasaga Beach apylinkių

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Cicero, IL, lietuviai rugsėjo 8, sekmadienį, minėjo Tautos šventę. Šv. Antano šventovėje Mišias atnaujo kun. J. Kelpšas iš Šv. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos Brighton parke, pavadavęs laikinai į Lietuvą išvykusį kun. dr. K. Trimaką. Jis taip pat pasakė ir pamokslą. Minėjimo programa vyko parapijos salėje. Įvadinus žodžius tarė LB Cicero apylinkės valdybos pirm. M. Bauksas ir Cicero ALTO's skyriaus pirm. St. Dubauskas. Paskaitą tema *Štocijų banga – mitai, viltys ir realybė* skaitė Lietuvos konsulato Čikagoje atstovas R. Arlauskas, čia gyvenantis jau 11 metų. Jis, trumpai priminęs Tautos šventės reikšmę, plačiau apžvelgė lietuvių ateivius Čikagoje.

Trečios bangos besitęsianti imigracija prasidėjusi prieš porą dešimtmečių. Pateikti tokių ateivių skaičių Čikagoje ir iš viso Amerikoje ešą neįmanoma. Spėjama, kad vien Čikagoje yra 25 – 30 tūkst. naujų ateivių. Per pastaruosius 5-rius metus "žaliųjų kortelių" laimėjo 6,500 lietuvių. Paskaitininkui darbuojantis Lietuvos konsulate tenka bendrauti beveik kasdien su naujaisiais ateiviais. Jie yra įvairaus amžiaus, išsilavinimo bei profesijų žmonės. Jie taipgi yra laikomi ekonominiiais imigrantais. R. Astrauskas savo kalboje taip pat pabrėžė naujųjų ateivių įnašą į vietos lietuvių gyvenimą. Jie lankosi lietuvių renginiuose, taipgi ir lietuvių šventėse, ypač Marquette ir Brighton parkų rajonuose. Čia svarbų vaidmenį atlieka kunigai iš Lietuvos, įtraukdami naujuosius ateivius į lietuvišką veiklą. Pvz. Lake County LB valdybai priminkauja ir dalį valdybos sudaro naujai atvykęs. Dar kalbėjo ALTO's pirm. S. Kuprys, pažymėdamas, jei k. iškštonybė Lietuvoje būtų įsigalėjusi Mindaugo laikais, tai lietuviai būtų ypač pažengę ir kultūrinėje srityje. Minėjimas baigtas *Lietuva brangi daina*.

Edvardas Šulaitis

Lietuvos ambasados pranešimas

LR ambasada informuoja, kad 2002 m. birželio 6 d. LR seimo nutarimu paskelbta Lietuvos respublikos prezidento rinkimų data – 2002 m. gruodžio 22 diena.

Lietuvos ambasada Kanadoje pradeda rinkėjų, dalyvaujančių būsimoje Lietuvos prezidento rinkimuose, registraciją. Lietuvos piliečiai, kurie laikinai ar nuolat gyvena Kanadoje, gali užsiregistruoti Lietuvos ambasadoje Kanadoje (130 Albert Str., Suite 204, Ottawa, Ontario, K1P 5G4).

LR piliečiai kviečiami registruotis būsiami rinkimams ir pranešti apie save šiuos duomenis:

- pavardę, vardą;
- gyvenamosios vietos adresą Kanadoje;
- gyvenamosios vietos adresą Lietuvoje (nurodo asmenys, kurie nuolat gyvena Lietuvoje, bet balsavimo metu bus Kanadoje);
- LR piliečio paso numerį;
- asmens kodą, įrašytą pase.

Duomenis apie save LR piliečiai gali pranešti asmeniškai, atvykę į ambasadą ir pateikę galiojantį LR piliečio pasą, arba atsiųsti paštu. Registruojantis paštu reikia atsiųsti LR piliečio paso puslapių, kuriuose yra pateikti nurodyti duomenys, kopijas. Lietuvos piliečiai, kurie atsiųs duomenis apie save, bus įrašyti į rinkėjų sąrašus ir jiems prieš LR prezidento rinkimus, kurie įvyks š. m. gruodžio 22 dieną, bus siunčiami visi balsavimui reikalingi dokumentai.

Tie LR piliečiai, kurie balsavo 2000 m. rinkimuose į LR seimą, bus automatiškai įtraukti į rinkėjų sąrašus ir jiems papildomai registruotis nereikia. Tuo atveju, jei pakito tokių piliečių gyvenamosios vietos adresas, prašome apie tai raštu informuoti LR ambasadą.

Pastaba. Tą pačią dieną taip pat įvyks rinkimai į Lietuvos savivaldybių tarybas – rinkimuose į Lietuvos respublikos savivaldybių tarybas LR diplomatinės atstovybės nebusuojama. Sutinkamai su LR konsultacija į Rinkimų įstatymu, savivaldybių tarybas renka tų savivaldybių nuolatiniai gyventojai.

Inf.

Hamilton, Ont.

A.A. GRAŽINAI ŠIMUKONIE-NEI mirus, užjausdamas jos seserį Adolfą Skaistienę bei jos seimą, Juozas Asmenavičius "Pagalbai Lietuvos vaikams" aukėjo \$50. Dėkoja už aukas –PLV komitetas

Lenkija

Vysk. Antano Baranausko fondas Seinuose, atidarius šioje vietoje Lietuvių Namus, plečia savo veiklą. Tikimasi, kad jis tinkamai įsijungs į jau veikiančių lietuvių organizacijų veiklą, kartu papildydamas jų darbus. Fondo būstinė yra Lietuvių Namuose. Atsiranda ir pirmieji fondo aukotojai. Visų aukotojų pavardės bus skelbiamos "Aušros" laikraštyje. Nuosirdžiai dėkojama Australijos lietuviams, kurie viešėdami Seinų krašte ne tik puikiai pasirodė su savo tautiniais šokiais ir dainomis, bet paliko ir fondui aukų. Taipgi "Aušros" 2002 m. 16 nr. primename, kad Australijos lietuvių suaukotos pinigais buvo nupirkta sklypas Lietuvių Namams Seinuose. Pastaruoju metu fondui aukuoja: 100 zlotų – Aldona ir Vytautas Vilkėliai (Dusnyčia), Algirdas Vilkėlis (Dusnyčia), 20 JAV dolerių – Česius Savickas, 900 eurų, 100 Lt., 20 zł. – Australijos lietuviai, viešėję Seinų krašte. Vysk. Antano Baranausko fondui vadovauja Algirdas Vilkėlis.

Karaliaučiaus kraštas

Karaliaučiaus 35-tajame licejuje balandžio 27 d. vyko dainų festivalis *Skambėk, skambėk lietuviška dainale*. Programoje dalyvavo per 200 vaikų, besimokančių pradinėse lietuviškoje mokyklose, ansambliuose. Licėjaus salę puošė Lietuvos ir Rusijos vėliavos bei festivalio emblema su giedančia lakštingala, natomis ir kanklėmis, primenant, kad bus dainuojama lietuviškai. Programos pradžioje Karaliaučiaus 35-tyčio licejaus choras lietuvių ir rusų kalbomis sugiedojo Lietuvos himną. Sveikinimo žodžius tarė Karaliaučiaus srities administracijos atstovas A. Kuksin, Regioninės lietuvių tautinės autonomijos pirm. A. Maliulis, Lietuvos generalinio konsulato Karaliaučiaus atstovas K. Jašinskas, Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos vyriausybės atstovas A. Kairys ir Karaliaučiaus srities LB valdybos pirm. S. Šamborskis.

Programą atliko Karaliaučiaus vaikų ansamblis "Gintarėlis", Tilžės lietuvių kat. parapijos sekmdieninės mokyklos ansamblis, Lazdynų lietuvių vaikų ansamblis "Šešupė", Gumbinės lietuvių vaikų ansamblis "Nadruvėlė", Eitkūnų lietuvių vaikų ansamblis "Liepona" ir Kauno "Atžalyno" vidurinės mokyklos ansamblis "Kukutis". Mažieji lietuviukai dainavo, grojo lietuviškais instrumentais, šoko, deklamuavo. Festivalio rengėjai ypač dėkingi Tautinių mažumų ir išeivijos departamentui, Mažosios Lietuvos draugijai Čikagoje ir jos pirm. V. Trumpioniui, Karaliaučiaus srities administracijos, informacijos, spaudos ir ryšių su visuomene skyriui.

Australija

Bankstouno savivaldybės rugsėjo 14 d. Paul Keating parke rengtame vaikų festivalyje dalyvavo 40 tautybių vaikų, tarp kurių 11 lietuvių. Vyko iškilmingas paradas, tautybių pristatymas ir vaikų pasirodymas. Lietuvių programai parengė "Sūkurio" ansamblio vadovė K. Rūpšienė. Pristatydama lietuvių bendruomenės vaikus, kalbėjo M. Zegeris-Kalėda. Vaikai pašoko "Sūstą", "Marcelaitės kadrių" ir "Kalvelę", susilaukdami tūkstantinės publikos entuziastingo įvertinimo. Programą filmavo ir rodė per SBS televiziją; taipgi buvo pranešta ir per SBS radiją.

(Mūsų pastogė 2002 m. 39 nr.)

J. Andr.

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, isikūres nuosavuose namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 43 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:	PASKOLAS
kasd. pal. čekių sąsk. iki..... 0.75%	Asmenines nuo6.50%
santapas 1.00%	nekiln. turto 1 m.4.10%
kasd. pal. taupymo sąsk. 0.75%	
INDĖLIAI:	
90 dienų indėlius 1.55%	• Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai.
180 dienų indėlius 1.55%	• Narių santaupos apdraustos TALKOS atsigalos kapitalu
1 m. term. indėlius 2.50%	3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki \$100,000.00 sumos draudimu
2 m. term. indėlius 3.00%	
3 m. term. indėlius 3.35%	
4 m. term. indėlius 4.00%	
5 m. term. indėlius 4.50%	
RRSP ir RRIF (Variable) 1.00%	
1 m. ind. 2.50%	
2 m. ind. 3.35%	
3 m. ind. 3.60%	
4 m. ind. 4.25%	
5 m. ind. 4.75%	

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje" MASTER CARD KREDITO KORTELE – INTERAC KORTELE TINKLALAPIS: www.talka.net

Nuotrauka iš Rozalijos ir Juozo Žulpų aukstinio vedybų jubiliejaus. Pirmoje eilėje su tėvais sėdi vyriausia dukrė Pranutė ir jauniausias sūnus kun. Romualdas. Stovi kiti sūnūs ir dukros, žentai ir marčios

Iškeliavo didelės šeimos motina

MARIJA SKIPARIENĖ

2002 m. rugpjūčio 25 d. ji būtų sulaukusi 104 metų. Tik trijų mėnesių truko iki šios sukakties. Pavasario žiedais pasipuošusioje gegužėje ji išėjo...

Gimė Rozalija Jonuškaitė-Žulpienė 1898 m. Čekų kaime, Akmenės rajone. Jos motina Uršulė buvo kilusi iš garsios kunigaikščių Beržanskių giminės. Uršulės brolis Jonas Gediminas Beržanskis-Klausutis, dokumentais įrodė ir sugrąžino savo giminaičiams kunigaikščio titulą dar caro valdymo laikais. Beržanskių giminė kildinama iš didžiojo kunigaikščio Gedimino dinastijos.

Rozalija turėjo 5 brolius ir 4 seseris. Būdamas dar jauna ji apsigyveno pas vyriausią savo seserį, kur ir susipažino su būsimuoju vyru – Juozapu Žulpa. 1919 m. dvidešimtmetė Rozalija sumainė aukso žiedus su 24-erių metų Juozapu. Jauna šeima kūrėsi ant 50 ha žemės, pasistatė gyvenamąjį namą, ūkio pastatus, užveisė didelį sodą. Vienas po kito pasaulį išvydo 11 vaikų – 4 dukros ir 7 sūnūs. Išmaitinti didelę šeimą nebuvo lengva – reikėjo visiems sunkiai dirbti. Nemažame ūkyje neapsiejo be svetimų pagalbinių. Vaikai pagal jėgas dirbo kartu su samdinais, kurie buvo laikomi šeimos nariais. Visi sėsdavo valgyti prie bendro stalo. Ankstyvais rytais Rozalija pirma pažindavo savo vaikus, o paskui – svetimus darbininkus. Gyveno gražiai, visi šeimos nariai tarp savęs gerai sutarė. Vaikų šėlsmo ir juoko tuose namuose netrūko.

Niekas nenujautė baisios nelaimės, slinkusios jų sodybos link. O ji atsilino pikta ir negailestinga – Tėvynės dangų apgaubė juodi okupacijos debesys. Gal todėl, kad šeimoje vaikai buvo mokomi mylėti savo Tėvynę Lietuvą, pokario metais vyriausioji dukrė Pranutė tapo partizanų ryšininke. Jos pavyzdžiu ir vyresnieji sūnūs – Jonas ir Juozas.

Sūnui Vytautui, nesėkmingai ketinusiams pasitraukti į užsienį, buvo siūloma bendradarbiauti su Saugumo organais, už tai žadant visą šeimą palikti ramybėje. Motina, tai sužinojusi, griežtai pasakė: "Tedaro ką nori – išveža ar sušaudo, bet mano vaikai išdavikais nebūs!" Ji visa savo esybe jautė, kad žmogaus gyvenimas, tai tokia maža atkarpė visatos begalybėje, duota tam, kad žmogus drįstų derėtis su savo sąžine. Todėl nusprendė: "Tebūnie kas bus!"

Vytautas buvo nuteistas 25-erius metus kalėti. Tik Stalinui mirus, iškalėjęs 10 metų, buvo paleistas. Savo tautiečio išduoti buvo areštuoti ir partizanų ryšininkai – Pranutė, Jonas ir Juozas. Jonas nuteistas 25 metams,

Pranutė su Juozu – 10 metų laigerio.

Lietuvoje tęsėsi trėmimai. Vieną vakarą šeimos tėvas išvažiavo į malūną sumalti grūdų, nes duona baigėsi. Ten visą naktį reikėjo eilėje išbūti. Kitos dienos ankstyvą 1948 m. gegužės 22 d. rytą, vos prašvitus ir sodybą atvažiavo du rusų kariškiai ir trys vietiniai sribai. Jie liepė šeimai susiruošti į kelinę. Motina visai pasimetė – virpančiomis rankomis ėmė tai vieną, tai kitą drabužį ar daiktą ir vėl metė šalin. Tai matę, rusai kariškiai patys patiesė ant žemės paklodę, sumetė krūvon šiltesnius rūbus, patalynę, kai kuriuos geresnius daiktus ir, surišę visą mantą, padėjo už durų. Kol motina verkdamas rengė mažuosius vaikus, sribai tą ryšulį nunešė už daržinės norėdami pasisavinti. Tai pamatę rusai sugėdino ir išbarė nedorėlius, o ryšulį idėjo vėžimam. Matydami, kad namuose nėra net duonos, jie patys papovė tvarte buvusį paršėlį, nusvilino ir išdarinėta bei padūdyta sudėję į indą, padavė motinai. Tai ir buvo visos šeimos valgis per visą ilgą kelinę iki pat Sibiro. Rozalija visada šviesiai prisimindavo tuos gailėstingus rusų kariškius, kurie sunkią valandą taip nuoširdžiai padėjo. Ji ne kartą kalbėjo, kad tikras žmoniškumas nepriklauso nuo tautybės. Yra tik geri ir blogi žmonės.

Ir taip, septynių vaikų apsupta, iš kurių mažiausiam Romui buvo vos ketveri, Rozalija pradėjo savo golgotą. Kankino nežinia dėl keturių įkalintų vaikų ir vyro likimo. Šeima, kaip tas paukštelio lizdas, buvo išdraskyta...

Mažeikiuose motina su vaikais buvo įstumta į gyvulinį vagoną ir iškeliavo vis tolyn ir tolyn nuo Lietuvos, nuo žemės, kurią taip mylėjo. Tačiau ji žinojo, kad išvežti gali, bet niekas negalės atimti Tėvynės. Ji visada pasilikė sieloje, širdyje, kiekvienoje kūno ląstelėje.

Neapsakomai sunkios tai buvo valandos. Ji nežinojo kas laukia jos pačios ir vaikų. Ašarų jau nebebuvo, tik lūpos tyliai šnabždėjo: "Teesie, Viešpatie, Tavo valiai!" Ji buvo įsitikinusi, kad niekas neatitinka be Dievo valios ir ji tai valiai pakluso. Tik tikėjimas ir teikė jai stiprybę. Irkutskas... Šaltas, svetimas kraštas. 10 metų šioje atšiaurioje žemėje išgyveno Rozalija su savo vaikais. Mažytis kambarelis ant kurio ledinių grindų naktį ilsejo aštuoni žmonės. Dūrys užšaldavo ir kiekvieną rytą reikėjo nuo jų nukopoti ledą. Dienomis sunkus darbas, kurį turėjo dirbti motina ir dvi vyresnės dukros. Už jį jos gaudavo po 400 g duonos, o mažiems vaikams skirdavo tik po 200 g. Motina duonos skonį pamiršo,

nes pirmaisiais metais ją atiduodavo mažiems vaikams.

Svarbiausia buvo išlikti, nepalūžti, pasiekti, kad vaikai ne-nutautėtų. Todėl ilgais šaltais vakarais, prigludusi savo vaikučius, motina pasakodavo apie toli likusią Tėvynę, apie Lietuvą, kurioje šilta, šviečia saulutė, čilba paukšteliai, žydi gėlės, dūžia bitutės... Vaikai klausydavosi motinos pasakojimų, o paskui, kaip tie žalių karalienės Eglės vaikai, klausdavo: "Mama, kur tas kraštas, kur ta Lietuva?" O ji atsakydavo: "O, mielieji mano, ji toli, labai toli... Ten, kur saulutė vakarais leidžiasi, ten mūsų Tėvynė, ten mūsų namai, ten Lietuva..." Vaikai kasdien ilgingsiai laukdavo besileidžiančios saulės, o sulaukę bėgdavo artyn jos, artyn nepasiekiamos Tėvynės, mojuodami savo liesomis rankutėmis, kol saulėlė nusileisdavo...

Dievas išklauė motinos ir jos vaikų ilgų maldų. Po 10-ties skausmingų ilgų metų jie sugrįžo į Tėvynę. Džiaugsmingai grįžo pas savuosius, o jie jų nelaukė... Niekas nenorėjo, o gal bijojo priglauti išvargusių tremtinių. Tik ukrainietė Lida ir jos vyras rusas Valentinas Savickiai atvėrė savo kuklaus namelio duris. "Viskas, ką čia matote yra jūsų ir mūsų" – pasakė. Pragyveno pas tuos gerus žmones apie penkerius metus, kartu dalindamiesi ir būstu ir valgiu. Džiaugėsi motina, kad sunkieji nevilčiai ir vargo metai jau praityje. Dievas leido po tremties ir lagerių vėl susitikti visai šeimai. Vienuoliuka vaikų, jau su savo atžalomis, susirinko atšvęsti Rozalijos ir Juozapo aukšinių vestuvių.

Daugiau kaip prieš dvidešimt metų Rozalija liko našle. Vėliau mirė ir vyriausioji dukrė Pranutė, po to palaidojo ir sūnų Joną. Neliko ir Žulpų sodybos. Jauniausiojo sūnaus kunigo Romualdo rūpesčiu toje vietoje stovi meniškais lietuviškas kryžius...

Gerbiama ir mylima savo vaikų, apsupta apie pusšimčio vaikų, provaikų, Rozalija sulaukė gilių senatvės. Iki pat mirties turėjo gerą atmintį, pati pasakaitavo. Tėvynės meilės ir šviesaus proto jai galėjo pavydėti daugelis jaunų žmonių. Jai buvo ne vis tiek, kas dedasi Lietuvoje. Jaudinosi, kad labiausiai nusipelnę Lietuvai žmonės yra niekinami, šmeižiami, kad Tėvynėje tiek daug neapykantos, žudynių. Kartu tikėjo, kad kada nors, pasibaigus šiai tamsiai naktčiai, nušvis šviesi aušra...

Išėjo senoji Rozalija... išėjo rami, tobulai atlikusi visus jai Dievo skirtus darbus, kantriai pakėlusius visus išbandymus. Išėjo Motina, gyvenimo egzaminą išlaikiusi puikiai.

Toronto Malronio mokyklos jaunesniųjų vaikų darželis užsiėmimo metu. Nuotraukoje – Janina Dzemonienė

Kol dar gyvi mačiusieji...

IRENA BRAŽENAITĖ

*Pražydo mėlyna žibutė
Vidurį vidurnakčio gilaus,
Nuskink, mylima sesute,
Gal širdis ilgesio nejaus...*

(Iš partizanų dainos)

Raguvoje (Panevėžio raj.) buvo paminėti žuvę Lietuvos ir šios apylinkės partizanai. Per šv. Mišių pamokslą prel. Alfonsas Svarinskas kalbėjo: "Be atodairių peršama ir įtikinėjama šandien iš visų kampų, kad partizanų kova buvusi betikslė ir bevaistė. Netiesa! Negalėjo doras Lietuvos vaikas tuo metu eiti sovietų armijon ir jos būryje būti varomas naikinti Europos ir virkdyti kitų tautų motinų. Partizanų kova buvo šventa ir prasminga. Juk ir Šventajam Rašte skamba žodžiai: 'Niekio nėra gražesnio, kaip gynybą paaugti už brolius'. Tik mes dažnai deramai nepaminim jų aukų ir patys esam toli nuo jų idealų. Kovoti su blogiu nemokam ir nebebandomė. Ne kirviais, ne šautuvais kovoti: ginklai tyli – kalba idėjos. Vėl klastojama istorija, ir niekas neieško kelio tam užkirsti. Bolševikai Lietuvoje vienas po kito tampa milijonieriais, žmonės baido baisiam varge. Lietuvoje pilna nusikaltimų, bet nėra nusikaltėlių: jie lengvai gali kaltinančius paduoti teisman už nuplėštą garbę ir pažeistas žmogaus teises. 'Ieškokite Dievo, nes Jis leidžiasi randamas', skelbia Šv. Raštas. Aptingom įeškoti.

Dienos rugsėjo gražios, dar nešalta, o daržai pilni bulviakasių per pačias šv. Mišias. Ar nešpėsim? Tauta, dirbantį sekmdieniais, turtų nesukrauna. Vaikai palikti vieni. Armėnijoje niekas prie stalo nesėda, kol nesusėda senoliai – vaikai savo akimis fotografuoja gyvenimą: kaip tėvai darys seneliams jų

akys, tą patį jie gaus iš užaugusių vaikų".

Po pamaldų buvo aplankyti žuvusiųjų kapai ir jų palaičių išniekinimo vietos. Mačiau juoda skarele apsigaubusią, lazdele pasiramsčiuojančią senutę. Gražiu, nors raukšlėtu šios Žiemgalos krašto moters veidu riedėjo ašaros: ji verkė per šv. Mišias, verkė prie kapų, verkė giedant ir verkė dainuojant. Neklausiau, kieno žūtis guli akmeniu ant krūtinės: jos veidas – tai visos Lietuvos veidas.

Vaikščiojau kartu su partizanų ryšininke, savo akimis mačiusią brolių žūtį, trijų kulkų suvarpytą, Norilskus ir Mordovijas atbuvusią Marytę Štarolytę. "Ko ne kožnas (jaunas) žurnalistas, prikišęs diktofoną prie nosies, melžtė melžia, kaip gi ten buvo vaikstant su partizanais – ar nebuvo 'meilių', ar nesikabinėdavo jauni vyrai. Argi įtikinsi šių dienų mergaičiukes, kad vyrams neblevyzojant, o tik laisvėliau prakalbavus, vadas sudrausmindavęs: 'Vyrai, neužmirškite – mes ne vieni: su mumis mergaitės'. O jei ir apkabin-davai brolius ir kitus vyrus kaip brolius prieš mūsų – tai ne šių dienų vieša ir niekuo neapgaubta meilė – jos nebeslepia nei mėnesiena, nei alyvų žiedai, nei langų užuolaidos. Taigi nesualsuokit, jaunuolėliai – mūsų meilė miško broliams eilėse ir dainose sudėta.

Partizanė Jadvyga Grigoraitytė-Sutkienė ("sesutė"), pagarb-iai pabučiavusi pageltusį per lenkinus "sudiržusį" popieriaus lapelį, susigraudinusi pasakė: "Nėra brangesnio daikto man už šį lapelį"... kankinama – ne išdavo.

Po visos dienos renginių galvoje skambėjo partizanų dainos posmelis: "Budėk, budėk, lietuvi, dėl krašto Lietuvos!..."

Kanados lietuvių katalikų moterų veikėja sukaktuvinėnkė Albina Augaitienė (kairėje), vysk. Paulius Baltakis, OFM, Genovaitė Trinkienė 1985 metais. Nuotrauka – St. Dabkaus

Pagerbta uoli darbuotoja

Kanados lietuvių katalikų moterų draugijos Lietuvos kankinių parapijos skyriaus rudens susirinkimas įvyko spalio 6, sekmdienį, Anapilio parodų salėje. Susirinkimą pradėjo skyriaus pirm. Birutė Matulaitienė, pasveikindama svečius, dalyves bei jų antrąsias puses, kartu pranešdama džiugią žinią, kad į skyrių įstojo dvi naujos jaunosios kartos narės – Aldona Aušrotaitė Šimonienė ir Valtė Jonaitė (Jonaitis). Invokaciją sukalbėjo kun. Vytautas Staškevičius. Praeito susirinkimo protokolą skaitė ir šiam susirinkimui sekretoriavo Stasė Steigvilienė. Pirmininkė padarė veiklos pranešimą, ragindama narses dar labiau įsijungti į parapijos kat. moterų veiklą.

Apie Motiną Teresę, jos veiklą ir ryšius su Lietuvos kankinių parapijos kat. moterų draugijos skyrimis skaitė buvusi ilgametė skyriaus pirm. Albina Augaitienė. Motina Teresė 1948 m. Kalkutoje (Indijoje) įsteigė gailėstingumo seserų vienuoliją gelbėti vargingiausiems iš vargstančių su savo skyriais paplitusia po visą pasaulį. Motina Teresė, dar gyva būdama garsėjo šventumu, apdovanota Nobelio taikos premija, valstybiniais medaliais.

KLK moterų draugijos Lietuvos kankinių parapijos skyriaus valdyba, vadovaujama A. Augaitienės 1985 m. nutarė įsijungti į Motinos Teresės pagalbos vienietį Torontė ir tuo pagelbėti badaujančioms Afrikoje. Buvo išsiųsta daugybė maisto siuntinių ir per ilgesnį laiką surinkta ir pasiųsta per Motinos Teresės seses Torontė 13,000

dol. aukų badaujančioms.

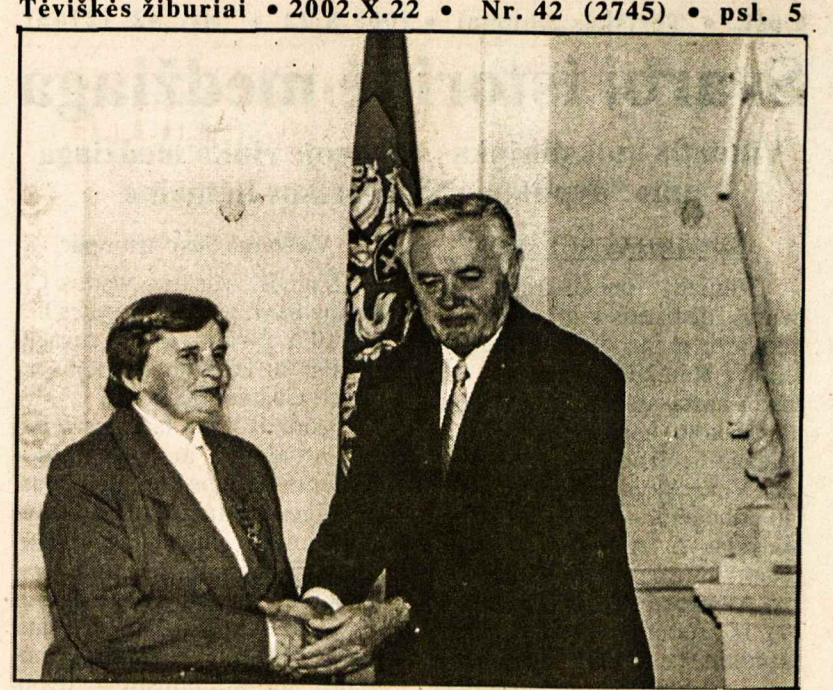
Lietuvai tapus nepriklausoma, Motina Teresė 1991 atidarė savo vienuolyno skyrius Kretingoje ir Vilniuje. Tada Lietuvos kankinių parapijos kat. moterų draugijos skyrius savo labdarin-gą veiklą nukreipė į Lietuvą. Susėlpta daug į vargą patekusių Lietuvių.

Iš Motinos Teresės iki jos mirties (1997 m.) skyrius pirm. A. Augaitienės vardu gavo 7 laiškus, kuriuose ji rašė, kad meldžiasi už Lietuvą ir jos jaunimą.

Susirinkime taipogi buvo atšvęstas ilgametės skyriaus pirmininkės Albinos Augaitienės 80-tasis gimtadienis. Garbaus amžiaus sukaktuvinėnkė sveikino KLK moterų draugijos centro valdybos pirm. Birutė Biretienė, buvusi centro valdybos pirm. Angelika Sungailienė; skyriaus valdybos ir pirmininkės sveikinimą skaitė Irena Petkienė. Sveikiniuose iškelta sukaktuvinėnkė 40 metų veikla kat. moterų draugijoje. Didelis jos pasižymėjimas ilgus metus vadovaujant Lietuvos kankinių parapijos skyriui, atkakliai siekiant užsibrėžtų tikslų, kartu parodant, kad kilnios idėjos tampa tikrai vertingos, kai jos yra praktiškai įgyvendinamos.

Dr. Rasa Mažeikaitė sveikinime priminė: jei ne Augaitienės ryšiai su Motina Terese, vargu dabar Lietuvoje veiktų du jos vienuolijos skyriai.

Sukaktuvinėnkė buvo įteikta didelė gėlių puokštė ir meniškai paruoštas su skyriaus narių parašais sveikinimas. Sugiedota *Ilgiausių metų*. Po nuoširdžios A. Augaitienės padėkos vyko vaisės. J.A.

Partizanei Marytei Štarolytei (Andrų kūdikiui) Lietuvos prezidentas V. Adamkus įteikia Vyčio kryžiaus ordiną 2002.V.10

Izraelio medalis Lietuviui

KUN. E. GERULIS, S.T.D.

1994 m. žiniomis, Lietuvos žydų muziejuje yra sąrašas 2,300 lietuvių šeimų, kurios, rizikuodamos savo gyvybe, globojo persekiojamus žydus, paslėpdami juos nuo Hitlerio genocido. Šis sąrašas būtų didesnis, jei visi geradariai tame muziejuje užsiregistruotų.

Garbės medaliais ir padėkos atminimo lentomis iki 1994 m. jau buvo apdovanoti 187 lietuviai.

Garbės pažymėjimo aktuose, kurie buvo parašyti Jeruzalėje 1993 m. liepos 21 d. ir 1994 m. liepos 10 d. Andriui Kudžmai buvo suteiktas didvyrio titulas!

Jis gimė 1908 m. Vilkaviškio Pilviškiuose, o numirė Kaune 1983 m. lapkričio 28 d. Jis buvo laikrodininkas.

Čia pateikiu Dinos Šteinbergienės-Baronaitės liudijimą, kurio pagrindu Andriui Kudžmai buvo pripažintas didvyrio – pasaulio teisuolio pažymėjimas ir medalis. Šis tekstas buvo nusijustas Jad-va-Šem įstaigai Jeruzalėje. Čia pateikiamas jo vertimas iš hebrajų kalbos:

Antrojo Pasaulinio karo metu (Andrius Kudžma) gyveno Kaune, Ukmergės plento gatvėje. Ten, prie mažos parodutuvės, jis dirbo laikrodininku. Prieš karą gretimame name gyveno Šteinbergų šeima, ir vienas jų vaikas Jechezkelis, ateityje mano vyras, a.a., draugavo su Andriumi Kudžma nuo mažens. Karo metu aš, Dina Šteinberg (Baronaitė), dabar gyvenanti Savijone, Kerem Hazetim 3 gatvėje, Izraelyje, kartu su savo motina buvome Kauno geto kalinės, gyvenome gete Stalių gatvėje. 1941 m. spalio mėn., po "didžiosios akcijos", kurioje buvo likviduotas "Mažasis getas", pas mus persikėlė gyventi minėta Šteinbergų šeima. Kartą, išėjęs į darbą į "arišką pusę", Jechezkelis Šteinbergas susitiko su Andriumi Kudžma, ir pastarasis pasiūlė jam pagalbą, jeigu Jechezkelis nutars pabėgti iš geto.

1943 m. rudenį man buvo pažadėta slapstymo vieta Aleksote pas ponį Bražinienę (jai jau pripažintas Pasaulio teisuolės vardas Jad-va-Šeme). Jechezkelius buvo pažadėta slapstymo vieta Jurbarko apylinkėse. Tačiau, kad galėtume pasiekti slapstvietes, turėjome slapstytis dieną kitą už geto ribų, tikslu susisiekti su lietuviais gelbėtojais. 1943 m. spalio mėn. kartu su Jechezkeliu pabėgome iš geto ir vakare atvykome pas Kudžmą. Slapstėmės pas jį visą parą, o kitą dieną turėjome kiekvienas eiti į savo slapstvietę. Vienok kažkas pastebėjo,

kad mesėjome į Kudžmos butą ir apskundė mus gestapai. Antrąją mūsų slapstymo naktį Kudžmos butą įsiveržė gestapininkai, sumušė Jechezkelį ir Andrių ir nuvedė mus į Kauno gestapo štabą Kestučio gatvės ir Vytauto prospektų kampe. Čia mano įkalino, kiekvieną atskirai, ir visą savaitę žiauriai tardė, kad prisipažintume turėję ginklų.

Po to mus visus tris, tame skaičiuje ir Kudžmą, pervedė į valstybinį lietuvių kalėjimą, kurį gete vadino "geltonuoju kalėjimu". Jechezkelį ir Andrių laikė viename kambarėje su kriminaliniais ir politiniais kaliniais. Kai mano motina, Bela Baronienė, sužinojo gete apie mūsų sulaukymą, ji kreipėsi į Judenrato pirmininką dr. Elkes, kad mus užstotų. Matyti, jos pastangų dėka mus grąžino į getą, o Kudžmą paleido namo.

1944 m. liepos mėn. 12 d. vokiečiai paskelbė geto likvidavimą ir išlikusių žydų transportavimą į Vokietiją. Aš su Jechezkeliu buvome įsitikinę, kad ir šį kartą vokiečiai žada mus nužudyti. Todėl nutarėme antrą kartą pabėgti iš geto. Prapsrukome pro geto aptvaro spragą irėjome pėsčiom Babtų link. Ten mums nepavyko rasti prieglobsčio, todėl grįžome į getą apylinkę. Neturėdami kitos išeities, nusprendėme vėl kryptis į Kudžmą. Tačiau, norėdami pasiekti jo namus, turėjome pereiti per Neries Vilijampolės tiltą, kuris buvo saugomas vokiečių. Persiskyrėme ieškodami valties. Kaip vėliau Jechezkelis man pasakojo, jį pastebėjo lietuviai praeiviai ir pradėjo vytis. Jis kažkaip paspruko per tiltą ir pasiekė Kudžmos butą. Kudžma, nepaisydamas jo skaudžios praieities patirties gebstint žydus, gražiai jį priėmė, priglaudė savo namuose, o kitą dieną surado jam slapstvietę pas lietuvių valstietį užmiestyje, kur Jechezkelis slapstėsi tris savaites iki ateinant sovietinei armijai. Tokiu būdu Kudžma du kartus rizikavo savo gyvybe, o taip pat kentėjo kalėjime, kad išgelbėtų mane ir a.a. Jechezkelį be jokio atpildo, vien dėl humaniško ir draugystės.

1992 m. Savyon, Izraelis Pasirašė Dina Šteinberg (mirė 1994 m.)

Partizanų atodūsiai

Jei mes griunname tėvynę, tai griunname vien tik save.

1948.VII.6.

Kiekviena meilė yra žmogaus šventenybė, bet visų didžiausia šventenybė – tėvynės meilė.

1948.VII.6.

Nežinom kaip kitiems, bet kaip man, tai duokit laisvę arba – mirtį.

1948.VII.6

Pasaulio teisuolio Andriaus Kudžmos dukra Vida Kudžmaitė-Gaisrienė Jeruzalėje atidengia padėkos lentą savo tėvo garbei. Nuo čia už kelių žingsnių yra tokia lenta, skirta Gražinai Landsbergienei

Svarbi istorinė medžiaga

Vilnietis mokslininkas Čikagoje rinko medžiagą apie "dypukus" ir Amerikos lietuvius

EDVARDAS ŠULAITIS

Vilniaus universiteto docentas, dirbantis komunikacijos fakultete ir ten dėstantis knygų leidybą Remigijus Misiūnas, jau trečią kartą atsilankęs į Čikagą, papasakojo apie renkamą medžiagą, liečiančią pokario metais Vokietijoje veikusias lietuvių pabėgėlių – "dypukų" knygų leidyklą ir Amerikos lietuvių praeitį.

Atvykęs į Lituanistikos tyrimų ir studijų centrą, įsikūrusį Jaunimo centro rūmuose, vilnietis pirmųjų vizitų metu (1994 ir 1995 m.) sukaupė daug medžiagos, kuri padėjo jam parengti disertaciją apie lietuvių DP knygų leidybą. Vėliau šios disertacijos apimtis buvo išplėsta ir atsirado monografija – *Barakų kultūros knyga*.

Šioje knygoje aprašoma daugiau negu 20 leidyklų, kurios veikė nuo 1945 iki 1952 m. Knygos ištraukos jau buvo paskelbtos *Drugo* dienraštyje, bet pati knyga dar tebelaikia leidėjo.

"Vienu laiku atrodė, kad pinigų knygos išleidimui bus paskirta. Bet papūtė kiti vėjai ir jie nukeliavo kažkur kitur", – dėstė labai susirūpinęs tuo reikalu R. Misiūnas. "Sugrįžęs į namus dar bandysiu klebenti kelias dienas. Jeigu vėl nepasisėks, tai rašysiu prašymą jūsiškiui Lietuvių fondui".

Pažymėtina, kad ir tas išsvajotas Lietuvių fondas visų prašymų negali patenkinti. Šiemet buvo atmetas prašymas skirti lėšų taip pat vilnietės Silvijos Vėlavienės parengtam darbui išvijoje išleisti lietuviškų knygų bibliografijai.

Viešnage buvo trumpa

Š.m. R. Misiūno vizitas Čikagoje buvo neilgas: atvykęs liepos 19 d. į Vilnių išvyko rugsėjo 27. Per tą laiką jis nespėjo pamatyti Čikagos grožybių.

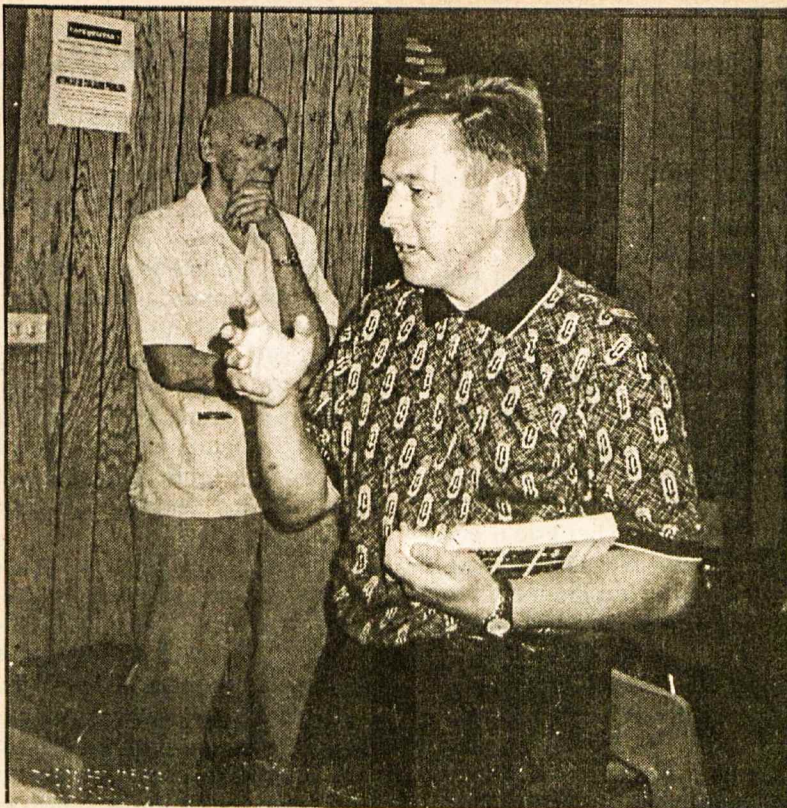
Vilnietis savo laiką praleido JC vartydamas archyvinis dokumentus ir juos kopijuodamas. Užbaigęs savo darbą apie pabėgėlių knygų leidybą, R. Misiūnas susidomėjo kita sritimi.

Lietuvos archyvuose jis buvo užtikęs medžiagos apie "tautos atplaišomis" vadintus pabėgėlius nuo komunistų – "dypukus". Mat sovietinės Lietuvos vadovai per savo įvairius informatorius buvo surinkę daug žinių apie "dypukus", jų gyvenimą JAV bei kituose kraštuose ir apie senosios kartos išeivijos tautiečius.

Jis pradėjo domėtis – kokia reikšmė turėjo ši informacija sovietinės Lietuvos ir išeivijos santykiuose. Vilniečiui taip pat buvo įdomu, kokia ir kokių būdu informacija apie padėtį pavergtose Lietuvoje pasiekdavo išeivijos lietuvius ir kaip ji būdavo pristatoma tarptautinėje plotmėje, norint pakreipti "laisvimo bylą" savo pusėn.

Vilnietis teigė, jog savo tyrimą pradėjo norėjęs apriboti 1940-1952 m. laikotarpiu, kuris buvo pats tragiškiausias Lietuvos gyvenime. Bet koks tiesioginis ryšys su užsieniu tada buvo uždarytas ir pavienių žmonių pastangos iš ten prasibrauti per "geležinę uždangą" į Vakarų arba patekti iš čia į Lietuvą dažniausiai būdavo bevaisės, pasibaigusios tų drąsulių mirtimi (su mažomis išimtimis).

R. Misiūnas, apie tokius

Kun. J. Kelpšas, atvykęs iš Brighton Parko lietuvių parapijos Čikagoje, šiuo metu atnašauja Mišias Cicero lietuviams jų įsteigtoje Šv. Antano šventovėje, kuri dabar jau beveik perimta meksikiečių tikinčiųjų. Šalia jo – vienas iš tos lietuvių statytos šventovės palikuonių Robert Lukšta. Nuotr. Ed. Šulaičio

žmones radęs medžiagos Lietuvoje, norėjo pamatyti, kaip ji atrodė JAV sukaupiuose archyvuose. Ši kartą, pakviestas LTSC pirm. dr. Jono Račkausko jis šioje srityje užtikto daug įdomios medžiagos. Ji rasta ALTos, K. Pakšto, K. Jurgėlos, Lietuvos gen. konsulato (dr. P. Daudžvardo) bei kituose archyvuose.

Bet didžiausiu atradimu R. Misiūnas laiko iš Marianopolio atkeliavusio archyvo medžiagą. Ten buvo užtikta I Pasaulinio karo metais ir tuoj po jo veikusių Amerikos lietuvių tarybos (dabar gyvuojanti ALTA buvo įsteigta 1940 m.) archyvo.

Iš šio archyvo R. Misiūnas sužinojo, kad Lietuvos nepriklausomybės atgavimą ir jos pripažinimą tuoj pat po I pasaulinio karo nulėmė Lietuvos reikalų tinkamas pristatymas Amerikoje.

Tuomet buvo pasamdyti du amerikiečiai. Jiems iš Amerikos lietuvių tarybos išdo tada buvo sumokėta 60,000 dolerių. Jau tada kai kurie Amerikos lietuviai suprato, jog sumaniai pateikta informacija apie Lietuvą galima daug ką laimėti JAV politikų ir visuomenės tarpe. Šios

medžiagos kopijos dabar iškeliavo į Lietuvą R. Misiūno lagaminuose ir Vilniuje ji bus apdorojama, o vėliau išleista knyga.

Neturi vietos savo archyvu

Buvome galvoję, kad tokio pobūdžio mokslo vyras kaip R. Misiūnas pas save yra sukaupęs gausų archyvą. Tačiau jis išskleidė tokias mintis, sakdamas, jog visai neturintis savo mažame bute (jame turi išsistęti jo 4 asmenų šeima) vietos tokiems reikalams.

"Gaudamas 900 litų mėnesinę algą, aš negaliu galvoti apie didesnių patalpų įsigijimą". Jis, be abejojimo, nėra išimtis universitetų dėstytojų tarpe, kurių dauguma turi pasitenkinti kukliomis pajamomis bei mažais butais.

Grįžusio į Vilnių laukia kelionė į Frankfurto knygų mugę, nes tai jo tiesioginė mokslo šaka. Kitais metais R. M. dar kartą norėtų atvykti į Čikagą, nes dar nespėjo "suvirškinti" visos užtiktos medžiagos. O jos čia labai daug. Prieš išvykdamas iš Čikagos vilnietis teigė: "Saugokite LTSC. Ši įstaiga dar vis reikalinga išeivijai ir Lietuvai. Ji turi būti visų dėmesio centre!"

Kasdienis gyvenimas Estijoje

Vokiečio turisto išpūdziai, paskelbti Vokietijos spaudoje

JUOZAS VITĖNAS

Vokiečiai, karo metu išbėgę ar iškeldinti iš Baltijos valstybių, dabar mėgsta apsilankyti jų gyventose vietovėse. Tokią kelionę šią vasarą septintą kartą po nepriklausomybės atgavimo į Estiją atliko ten gimęs Werner Pfeiffer ir savo išpūdzius aprašė *Ost-Reisen* laikraštyje (VIII.31).

Jis iš Frankfurto į Taliną išskrido "Estonian Air" lėktuvu, kurio patarnautojos pranešimus darė estų ir rusų kalbomis. Jos atrodė nemandagios, arogantiškos ir nesuprato ar nenorėjo suprasti nė vieno vokiško žodžio. Dėl didelio skaičiaus žmonių buvo vėluojama, ir keli rusai kontrolės metu bandė prašmugeliuoti savo bagažą. Jie labai barėsi.

Vėliau per pasikalbėjimą su draugais estais apie šį patyrimą jie tik patraukė pečiais pasakė: po privatizavimo lėktuvų linija priklauso rusų mafijai.

Kiti estai jam pasakojo, kad geriausius žemės sklypus yra supirkę mafijos žmonės ir prabangiomis be skonio vilomis sudarę ypač pajūrį ir idiliškas Saaremaa ir Dāgo salas.

Žmonės daro tokias išva-

das: jei taip eis ir toliau, tai rusams nebereikės vėl įžgiuoti, kad atimtų laisvę, o kitas nusiškundė, jog trūksta tik to, kad jie perimtų žiniasklaidą. Tada estų laisvė bei nepriklausomybė būtų greitai prarasta.

Pasak straipsnio, anksčiau Estija buvo šalis, per kurią vyko nelegali prekyba ginklais, metais ir narkotikais, o dabar, ekonominei padėčiai pagerėjus, ji vis labiau naudojama kaip šalis, kurioje nusikalstamais būdais įsigyti pinigai naudojami pirkti žemei, įmonėms ir bankams. Tai patvirtino ir Estijos saugumo direktorius Juri Pihl, kuris jau prieš metus yra pasakęs: visos trys Baltijos valstybės yra tapusios narkotikų prekybos keliais. Pasak jo, didėjantis nusikalstamumas nėra Estijoje "gimęs", bet atslinkęs iš Rusijos.

Iš pasikalbėjimų su estais straipsnio autorius patyręs, kad mafijos pajamų šaltiniai yra narkotikai, prostitucija ir automobilų vagystės.

Estijos policija yra mandagi ir linkusi padėti, bet nepajėgi, nes už vagysčių slypi labai įtakingi žmonės. Be to, menkai apmokami tarnautojai yra kyšiams palankūs.

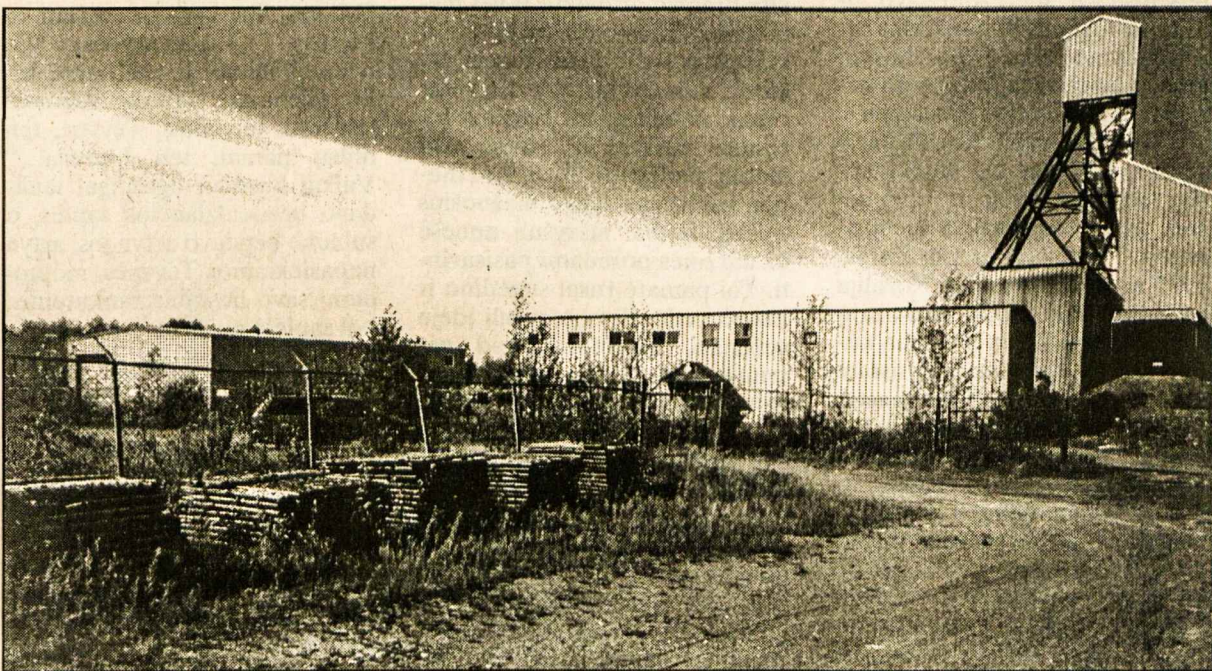
Pasak straipsnio autoriaus, visa tai gali patirti tik asmuo, kalbantis vietos kalba ir tiksliai neviešai. "Normalūs" turistai tik retai gali už gražios uždangos pamatyti šią sparčiai pažangiančią Baltijos respubliką.

Visa tai esą nustelbia gražūs išpūdziai, nepaisant to, ar esi pirmą kartą atvykęs, ar anksčiau jau buvęs.

Seni Hanzos miestai, kaip Reval (Talinn), Pernau (Pärnu) ar Dorpat (Tartu) yra išlaikę savo viduramžinę išvaizdą, tebestovi gražiai atnaujinti vokiečių riterių dvarai, o nepalietas gamtovaizdis dvelkia ramybe.

Yra taip pat suremontuotų ar naujų gyvenamųjų namų bei vasarnamių, kuriuos yra įsigiję pasiturintys estai ar verslininkai iš Suomijos, Švedijos ir – neseniai – Vokietijos.

Pasak straipsnio autoriaus, neabejotinai džiugus vakietis yra tas, kad vis daugiau vokiečių turistų atranda Estiją. Jei anksčiau juos magiškai traukė tiksliai likęs nesugriautas Talinas, tai dabar juos vilioja daug gražių gamtos vietų, ypač pajūris ir pietinė krašto dalis. (Str. atsiuntė Le.Kro.).

Bendras O'Brien aukso kasyklos vaizdas. Viduryje – "bunkeris", kur gyveno lietuviai, latviai ir vengrai

AUKOKIME LIETUVAI per

TAUTOS FONDA KANADOJE

Mūsų aukos stiprins Lietuvos nepriklausomybę.

Siųskite aukas bei palikimus šiuo adresu:

Tautos fondas Kanadoje,

1573 Bloor St.W., Toronto, ON M6P 1A6

Grįžtame į "Aukso slėnį"

Aukso kasyklos Kanadoje, kur prieš 50 metų dirbo ir daug lietuvių ateivių

GENOVAITĖ BREICHMANIENĖ

Kai kokia nors proga mūsų šeima susirinkdavome, vis kalbėdavome, kad kada nors reikėtų nuvažiuoti į Kvebeko provincijos esančias aukso kasyklas, kur buvo pirmieji mūsų namai Kanadoje, kur mūsų vyrai kasdieną nusileisdavo kelis tūkstančius pėdų po žeme ir, ieškodami aukso gyslų, gręždavo skyles nurodytoje vietoje, pripildydavo jas dinamitu ir išsprogindavo.

Darbas buvo pavojingas, nes reikėdavo greitai pabėgti iš sprogdinimo vietos kol uždegti knatai nudegs ir dinamitas pradės sproginėti, akmenis gabalus suversdamas į anksčiau iškastą koridorius. Kita darbo pamaina susprogdintus akmenis išskeldavo į viršų, kur jie būdavo sumulkinami ir išplaunamos aukso dulkės. Aukšas brangus ne tik dėl to, kad jis gražiai blizga ir nesikeičia, bet ir todėl, kad jo suradimas, iškasimas ir apdirbimas trunka ilgai ir kainuoja brangiai.

Leidžiamės į kelionę

Šių metų (2002) rugsėjo 17 d. sūnaus Gedimino raginami ir globojami išsirengėme į šią seniai svajotą kelionę. Vykstame keturi: Gediminas, jo žmona Irena ir mudu su vyru. Kanadoje rugsėnį labai gražūs, šilti ir saulėti, tad iš anksto žinome, kad kelionė bus maloni ir graži. Daugumas Ontario provincijos gyventojų žino, kokia graži Muskokos gamta, ypač rudenį. Čia kai kas iš lietuvių turi vasarnamius, o be to ir skautų stovyklavietę "Romuva" prisiglaudusi prie Fox (lapės) ežero pačioje Muskokos širdyje.

Žemėlapyje atrodė, kad kelias eina tiesiai į šiaurę, bet vis tiek jis truputį vingiuoja, aplenkdamas plačiai išsimečiusius didesnius ir mažesnius ežerus, perkirsdamas upes ir slėnius. Už kiekvieno pasisukimo vis

puikesnis vaizdas atsiveria prieš akis. Iš abiejų pusių kelias apaugęs vešlia augmenija, o kai kur jis vingiuoja pro įvairiaspalvio nuskaldyto granito uolas. Iš abiejų kelio pusių daugiausia spygliuočių augmenija – eglės ir pušys, tiesios ir vešlios, savo viršūnės kelia į dangų. Ir tik kur-ne-kur liekni berželiai stiebiasi į viršų savo baltais liemenimis pajavirindami šį žalią gamtovaizdį. Toliau į šiaurę retai išmėtytų lapuočių viršūnės pradeda raudonuoti. Gamta darosi gražesnė ir dar įvairesnė.

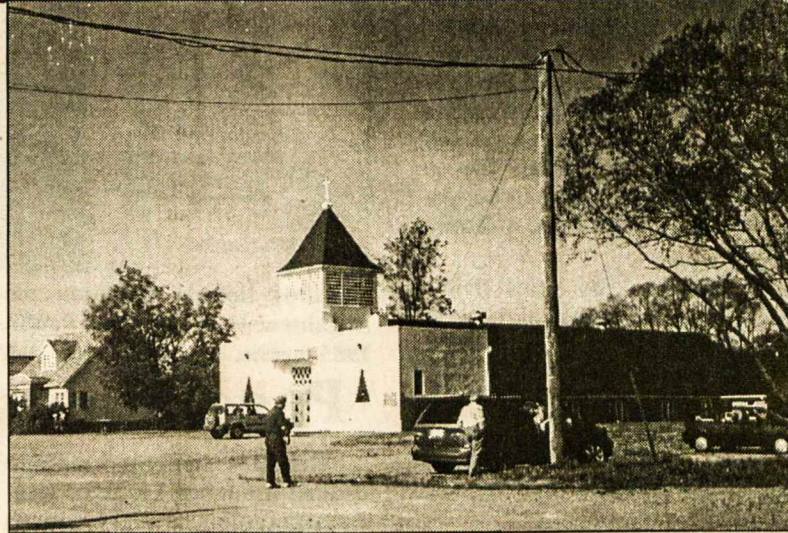
Pasiekiamo pirmasis kasyklas

Besišnekučiuojant ir besigrožint gamta prabėga 8 valandos ir pasiekiami pirmasis kasyklas, kuriose po karo dirbo gana daug lietuvių. Tai Rouyn-Noranda. Galbūt Noranda ir

buvo pats didžiausias lietuvių telkinys šiame "Aukso slėnyje". Dar nepravažiavus Norandos miesto, kelias pasisuka dešinėn ir važiuojame tiesiai į rytus. Mudu su Gediminu negalime atsisėbėti, koks gražus ir šviesiai žalias miškas supa mus iš abiejų kelio pusių, o pirmą kartą šiuo keliu važiuojant prieš 54 metus mus pasitiko tik nudegusių medžių stuobriai. Vaizdas buvo labai liūdnas ir slegiantis, o ir mūsų anksčiau čia atvykusieji vyrai savo laikuose nieko neminėjo, nenorėdami mūsų gąsdinti.

Cadillac miestelis

Nė pusvalandžiui nepraejus, privažiuojame Cadillac miestelį, kuriame veikusios O'Brien aukso kasyklos buvo apgyvendinusios savo darbininkus.

Katalikų šventovė Cadillac, Que.

Ruošdamiesi į šią kelionę buvome girdę visokių gandų: Cadillac esąs "miręs miestelis", visos kasyklos uždarytos, gyventojai aplėdę savo namus, išsikėlę kitur darbo ieškoti ir t.t.

Pravažiavę geležinkelio stotį, kuri atrodė tuščia ir apleista, tuojau pat privažiuojame pagrindinę gatvę – La Rue Principale, kuri dabar asfaltuota. Vietoje medinių šaligatvių, čia puošnių pagrindinę gatvę prieš 50 metų, cementiniai, o ant platos gatvės baltai sužymėtos automobiliams vietos.

Prieš 50 metų čia beveik nebuvo automobilių ir tik vienas prancūzas turėjo "Taksi", kuriu jis nuveždavo labai pigiai į visus aplinkui esančius miestus ir miestelius. Visą pagrindinę gatvę pereiti užtrukdavo 10 minučių, o visa žyruota gatvė su mediniais šaligatviais priminė senuosius kaubojų filmuose rodomus miestelius.

Senieji pastatai

Dabar jos gale pamatome katalikų šventovės bokštą ir važiuojame tiesiai į jį. Šventovė yra išlikusi ta pati – maža, bet jauki. Gediminas apsidžiaugia, kad šalia šventovės ta pati dviejų aukštų mokykla, kurios duris 1949 m. rudenį jis pirmą kartą pravėrė. Skersai gatvės – dviejų aukštų namas, kuriame mes išgyvenome beveik dvejus metus. Jis atrodė gerai išlaikytas, naujais moderniais langais pasi-puošęs.

Čia žadame sugrįžti sekančią dieną ir vėl pamažu slenkame pagrindine gatve atgal. Dabar jau atidžiau apžiūrime viską ir pasigendame didelio dviejų aukštų J. Dydzak (Didžioko) mūrinio namo, kuriame buvo erdvus kino teatras – viso Cadillac miestelio puošmena. Ten visados buvo rodomi naujausi filmai. Čia pirmą kartą matėme garsųjį "Gone with the Wind" ir daugelį kitų įdomių to laiko filmų.

Vasario 16-toji

Šioje gražioje ir erdvioje salėje pirmą ir vienintelį kartą lietuviai aukso kasėjai toli nuo Tėvynės Kanados šiaurėje surengė didingą Vasario 16 minėjimą sutelkę visus "Aukso slėnyje" gyvenančius lietuvius. Iš Norandos atvyko didžiausias dainininkų ir šokėjų būrys, o prie jų prisijungė Malartic ir Val d'Or dainininkai ir dalis šokėjų. Tačiau didžiausia šio mūsų renginio staigmena buvo Lietuvos operos solistė Elzbieta Kardelienė, kuri tą rytą iš Montrealo atvyko traukiniu kartu su jai akomponavusiu pianistu Kazimieru Smilgevičium. Šio renginio šeiminkai buvo Cadillac lietuviai. Steponas Šetkus išpuošė seną Lietuvos vėliavomis ir jo paties nupieštu Vyčiu. Jis pasakė ir pagrindinę kalbą apie Lietuvą anglų kalba. Jungtiniam chorui vadovavo Vytautas Dargis iš Norandos, o tautinius šokių paruošė mudu su akor-

deonistu Jonu Lange – važinėdavom į Norandos kasyklas kartą per savaitę visą pusmetį. Programoje dalyvavo beveik visi lietuviai, o mūsų žiūrovai buvo Cadillac ir apylinkių gyventojai aukso kasėjai, daugiausia prancūzai. Gal jie nedaug tesuprato angliškai apie Lietuvą, bet mūsų programa juos sužavėjo, nes tokį koncertą jie matė pirmą kartą.

Labiausiai juos nustebino Cadillac aukso kasėjai lietuviai, kurie kasdien mindė tuos pačius medinius šaligatvius, o dabar jie vikriai vertėsi per lazdas, dainavo ir viliojančiai šoko *Lenciūgėli*. Senukas mūsų klebonas Mgr. F. Chagnon net du sekmadienius atlaikė šv. Mišias už Lietuvos kankinius ir prancūzų kalba pasakė pamokslus apibūdindamas Lietuvos vargus ir ragindamas nuosirdžiai priimti čia atsidariusius lietuvius. Jie visi tikėjo jog mes čia išgyvensime visą savo amžių.

Pavykęs renginys

Šį koncertą rengėm visų čia gyvenančių lietuvių bendru sutarimu. Mes žinojome, kad pasiūlymus darbo sutarčiai, visi palikime aukso kasyklas ir ieškosime darbo didesniuose lietuvių telkiniuose, nes augantiems vaikams reikės lietuviškų mokyklų, o taip pat didesnėse bendruomenėse visas lietuviškas gyvenimas ir veikla yra sėkmingesnė ir platesnė. Šiuo koncertu norėjome ne tik vietos gyventojams prancūzams parodyti, kas ir kokie yra lietuviai, bet ir sau įrodyti, kad nesvarbu kur lietuviai atsiras, jie išlaikys savo papročius, švęs atmintinas šventes.

Šiose aplinkui esančiose aukso kasyklose buvo pakankamas skaičius lietuvių – galėjome sudaryti mišrų chorą ir tautinių šokių grupę. Koncertas įvyko Cadillac'e, nes čia turėjome gražią Didžioko salę su didele scena, o be to šiame mažame miestelyje viskas buvo kartu – ir katalikų šventovė su mums palankiu klebonu, ir salė čia pat.

Gal ir nebuvo visas profesionaliai atlikta, nes ir programa surepetavome tik tą pačią dieną, kai visi programos daly-

viai suvažiavo į Cadillac. Tačiau pirmą ir gal paskutinį kartą taip galingai nuskambėjo Lietuvos himnas tolimoje Kanados šiaurėje, išdegusių miškų plotuose.

Daug kas pasikeitė

Dabar stovime prieš tuščią žemės plotą ir savaime užplūsta prisiminimų banga. Net ir Gediminas prisimena šį mūsų koncertą, nors dar tebuvo 6 metų. Pasigendu ir Madame D'Amour namo, kuriame buvo moteriškų drabužių parduotuvė, kur buvo mano pirmasis darbas Kanadoje, kur aš išmokau siūti. Vėliau sužinojome, kad čia buvo didelis gaisras 1956 m. Po šio gaisro daugelio namų nebeatstatė nes ir O'Brien kasyklos uždarė, gyventojų skaičius sumažėjo. Nebegalėjo išlaikyti ir buvusios maisto, drabužių ir galanterijos parduotuvės, nors atrodė, kad gyventojai verčiasi neblogai. Jie dirba aplinkui esančiose kasyklose, apsipirkti važiuoja į Malartic arba Val d'Or. Prie kiekvieno namo stovi automobilis ar kartais ir du, o prieš 50 m. visur eidavome pėsti, į didesnius miestus nuvykdavome traukiniu arba autobusu. Kiek toliau – Northland klubas. Jis toks pat išlikęs.

Čia anksčiau buvo viešbutis, restoranas, baras, o savaitgaliais būdavo šokiai, kartais su programa – kaubojyškų dainų koncertais ir kita. Šis klubas buvo skirtas daugiausia angliškai kalbantiems, o netoliese buvęs "Pionierių" klubas buvo daugiausia lankomas prancūzų. Jis sudegęs ir atstatytas daug mažesnis, nors vis tiek dauguma gyventojų yra prancūzai.

(Bus daugiau)

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING &
APPLIANCES

Skambinti

R. Jareckui

Tel. 416-370-3539

arba 416-825-3328

(Nemokamai atvažiuoju į kainoti)

Vos tik pro langą žvelgsi – vis ta pati žydinčio beržo šaka. Ir labai įkyri, Petrą Jusutį erzinti, jam ramybės neduodanti. Kasryt vis tas pats ir tas pats. Beržas už lango, ir nieko kito. Užsimerk ir gerai įsiklausyk – medis kalba apie tėviskę. Vyras praplečia akis – netoliese varnėnų pulkas kažkokią puotą kelia, linksminasi. Petras ne varnėnas. Petras kažkada išrautas ir lyg tyčia šion vieton išmeigtas – žinokis, vaitok, pats sau nukalei tokį likimą.

Gimtojo krašto nostalgija nesiliovė. Kai dar dirbo, rodos, ir to kalbančio beržo nebuvo, o išėjus pensijon viskas iš pagrindų pasikeitė. Tarsi be vietos likęs, kasdien vis labiau ir labiau ėmė save įtikinėti, kad jis čia nepriklauso, kad vienintelė jam gyventi vieta buvo skirtinga ten, kur jis gimė ir augo.

– Bet ten juk nieko nebėliko, pats žinai, – kalbėjo žmona, – viskas bolševikų buldozeriais sulyginta, nei tavo namo, nei tavo sodinto beržo, tenai nebėra, juk matei, gerai apžiūrėjai, dūsavai, ašaras braukie... negi nebeatimėni?

– Sakai tiesą, – niūriai atsiliepė Petras, – bet tai buvo prieš dešimt metų, dabar Lietuva laisva, kitokia, statosi, atsigauja, pradeda gyventi... Va, ir Samuoliai ruošiasi grįžti...

Žmona tylėjo. Nulėidęs galvą vyras žiūrėjo į grindis ir nieko nematė. Kiekvieną kartą, kai tik užeidavo kalba apie grįžimą, tarp jų įsispraudavo kažkas svetimo ir laikydavo juos vieną nuo kito atokiau. Joks kitas klausimas jų taip nenutolindavo kaip šitas, iškilęs prieš keletą metų – persekiojantis, kandus, draskantis sąžinę, traukiantis žemę iš po kojų. Penkiasdešimt metų buvo ramu ir aišku – čia gyvenimas, tenai bolševikų šimšynas. Joks padorus žmogus tada nepriekaištaudavo, kodėl į gimtąjį kraštą negrįžtam. Visi vienodai suprato savo būklę, visi vienodai buvo laimingi arba nelojmingi. Ir patriotai, geri aukotojai, ir veikėjai, įdomių vilčių ir planų kūrėjai.

– Juk žinai, kad niekas tenai mūsų nelaukia, – nutraukusi tylą prabilo žmona, – per vėlai, Petrai, per vėlai, jei būtume galėję grįžti prieš, sakykim, dvidešimt metų, kai buvom jaunesni, pajėgesni... gal būtume buvę ir naudingi? O dabar kas? Grįžti nieko gero niekam nepadarytume, o tik sau pakenktume...

– Kaip pakenktume, – patstatė akis Petras.

– Nustotome visko, ką čia užgyvenome... – Bet juk tai materializmas!... – šūktelėjo vyras, – ar spaudos neskaitai, – karščiaivosi, – Lietuva atsigauja, visko ten jau pilna, į Europos sąjungą eina...

Žmona atsiduso. Vyras sakė tiesą, bet ta tiesa ne jiems, gal verslininkams, gal politikams, o gal net valstybės prestižui... Jų tiesa kitokia – iš Sibiro grįžęs tremtinys kaip negyjančias šašas ant tėvynės kūno, o mes kažkokie bailiai, seniai išbraukti iš piliečių sąrašo.

– Sakai Lietuva atsigauja, – kiek patylėjusi neiškenė, – atsigauja, sakai. O kodėl gi iš jos lekia kas tik gali?...

– Materializmas! – pakartojo vyras, – emigrantai, visais laikais tokių buvo ir bus...

Ilgesnėmis tylos pertraukė lėmė šiaip taip durstomą pokalbį staiga nutraukė durų skambutis. Albina Jasutienė nuskubėjo pažiūrėti, kas ten. Petras grįžęs tremtinys kaip negyjančias šašas ant tėvynės kūno, o mes kažkokie bailiai, seniai išbraukti iš piliečių sąrašo.

– Eina ir eina, – sudejavė moteris, – visiems duok ir duok... – Kuriam tikslui prašė? – pasiteiravo Petras.

– Vėžiu draugijai.

– Remiam Lietuvos vėžininkus, užtenka.

Tuo ir pasibaigė pokalbio pertrauka. Abu sutarė: remiam savuosius, tegu ir kiti pasirūpi naivaisiais. Bet šitos sprendimas Petrai vis dėlto nedavė ramybės. Popiet vaikštinėdamas

sodelyje ėmė gilintis į klausimą, o kas gi iš tikrųjų yra tie savieji? Ar kiekvienas lietuvis jau yra savaimis savasis? Ir pradėjo prisiminti karo laikus, bėgimus, badmečius, kai ne visi davė, nors turėjo, ne visi užjautė, kai jis pats per bombardavimą sužeistas be gerų vokiečių kaimynų nebūtų išsikapstęs. Juo toliau, juo aiškiau jam rodėsi, kad nuostata apie savuosius yra klaidinga. Ir tai jau vien dėlto, kad visi, ne vien tik vadinami savieji, yra Dievo vaikai. Bet ir vėl, kaip pakilusi ir išsiliejusi banga, užtelėjo galvon kita tiesa: mes maži, mūsų niekas nėselp, mes patys turime laikytis.

Bendruomenės susirinkime Petras sėdėjo tarp savo bendramižių. Pirmininkas skaitė PLB valdybos laišką, kuriame visi kviečiami pagelbėti Lietuvai NATO reikalui. Esą, pirma padėjome, beldėmės į parlamentarus duris, padėkime ir dabar, nes reikalas skubus ir rimtas. Skaitymas buvo palydėtas plojimais, bet diskusijose po pranešimų ne visiems atrodė, kad Lenkija gali pagelbėti Lietuvai, siekiančiai tapti NATO nare. Girdi, negirdėtas dalykas, kad Lenkija padėtų Lietuvai. Tai svajonė, apgavystė, antroji želigovskijada! Ypač karštai ta tema kalbėjo vilniečių veikėjai ir siūlė skelbti rezoliuciją, kad išsivija siūlo Lietuvai eiti į NATO be lenkų pagalbos, nes už lenkišką pagalbą gali tecti nemažai užmokėti. Nuosaikesni manė, kad laikai pasikeitė, ir Lietuvos valdžia žino ką daro.

– Kaip tau, Ignai, atrodo? – kumstelėjo Petras šalia sėdėjusiam „amžinajam“ draugui.

Šis tik dėbelėjo per kaktą į Petrą, beveik visada klausinėjantį ir nieko savo nesakančią. Toks tas jo Petras – surenkamas nuomones, o su savąja nesirodo. O Kanados miškuose, kai abu kirto medžius, ne tiek dirbo, kiek dejavo, kad žūsta gražios pušys.

– Na, kaip gi čia atrodys? – atsakė paklaustasis, – Lietuva kita, pasikeitė viskas, išskyrus gegučių kukavimą ir pagrioviuose žydinčias pienes... Ir lenkai turbūt nebe tie, ir diplomacija su kaimynais jau kita, nors, žinai, mums piktą, mat užaugom „Ei pasauli, mes be Vilniaus nenurimsim“ laikais, už patriotines dainėles mus vos ant rankų nenešiodavo, o dabar velniai žino, kas mes esame...

Petras tylėjo. Aiškiai matėsi, kad jam nepatiko toji tiesa. Viskas, kas anuomet buvo kilnu, šiandien juokais nulėidžia; kas buvo svarbu – šiandien vieni niekalai. Kokių stiprulių reikia, kad atlaikytų tokius lūžius? Petras žinojo, kad jis ne iš tokių, ir tai jį dar labiau erzino.

– Tai matai, drauguži, kokie pyragai, – pridėjo dar Ignas.

– Taip, taip, – paniurnėjo Petras, – bet kažkaip jaučiu, kad vilnietis sakė tiesą, negi mes vieni patys nieko ir nebegalim?...

– Valdžia žino, galim ar negalim... mes per toli esam, kad viską matytume...

Diskusijas tęsė važiuodami namo. Dar ir atsisveikindami vienu kitu žodžiu pasikeitė – taip jau jie buvo įpratę tais lietuviškais klausimais pasigirti, ir jautė, kad toji liga jiems labai reikalinga.

Samuoliai grįžo ir po gero pusmečio parašė: įsikūrę Vilniuje, pirklė butą, nebologai apsiavę, lanko teatrą, landžioja po kultūrinius renginius, kurių kiek tik nori – tik spėk lėkti. Dažnai lanko brolio vaikai, geri vyrukai, šmaikščios jų žmonos, gražūs vaikučiai, bet ne visada su jais randantys bendrą kalbą. „Jie supranta ir mes suprantame kodėl, ir to per daug netyrinėjame, padeda jie mums iš naujo priprasti tėvynėje, bet ar taip kada bus, sunku pasakyti“...

Petrą Jusutį tas pripratimo klausimas, girdimas jau ne pirmą kartą, labiausiai erzino ir skaudžiai pjaustė jo svajones apie būsimą naują tėviskę, kur žydės pavasarį beržai, linguos vakario dvėlksme... Ak, ir čia už lango beržas!.. Bet aplinka svetima. Petras parėmė galvą tarp rankų – o kas bus, jei ir tenai pasivaidsen kažkas panašaus?... Reikės priprasti... iš naujo priprasti savoje tėvynėje... Bėgo dienos, mėnesiai. Niekas nepasikeitė, tik tų abejonių

vis daugiau krovėsi, ir našta sunkėjo.

– Kur tavo namai? – sykį ėmė ir paklausė Petras savo kaimyną, beveik kasmet lankančią Lietuvą.

– Čionai, – ne nepagalvojęs atsovė, – kur kitur... – ir palūkėjęs dar paaiškino, – gal tiems, kurie labai artimų gimininių turi, gal jiems kitaip, bet man... tėvų ir brolių Sibire išmarinti, o ir mane patį, buvusį plechavičiuką, ne vienas jau skersakiviau... Kažkada tą patį darydami buvome geri, dabar nebe geri... laikas padarė savor, brolyti...

Ir šitoji tiesa Petrui nepatiko. Melas jam būtų buvęs kur kas malonesnis, tikras apkartusios širdies pasaldinimas, geriau jis derintųsi su jo sukurtą vėziją. Bet visi kaip susitarę dėsto tą patį.

Slegiamas tokios sujauktos nuotaikos anądien Petras atsisėdo ant suolelio šalia žmonos. Beržo šešėlis ilgėjo ir jau buvo įsiremęs į kaimyno tvorą. Toks tuščias sekmadienio vakaras, nors verk...

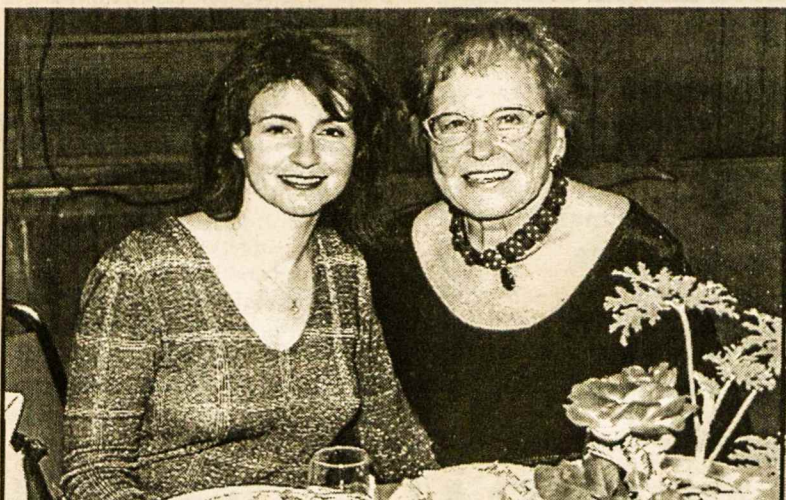
– Žinai, Albinėle, aš ir taip, ir taip, – susijaudinimo nesulaukdamas prašėko vyras, – grįžta poetai su savo raštais, turtuoliai su pinigais, o aš su kuo... lietuvių nieko negailėjau, nei laiko, nei skatiko... vaikai mokslus baigė, išsivertino, mažyliai be močiutės liktų kaip našlaičiai... taigi, sakau, kad pagaliau reikia nuspręsti... per ilgai laukėm, kažkas įsibrovė vidun ir ėmė tepioti mano kuriamą pasaulį... Žmona papurtė galvą, o jis tęsė:

– Nebegrišiu, o be to, negi aš vienas be tavęs galėčiau... visa Lietuva juoktųsi iš tokio patrioto... o ir tie lenkai man vis užkliūva... kas žino, gal valdžia vėl į kokią naują uniiją suka... mes kitaip užauginti... – balsas drebojo, strigo žodžiai gomuryje.

Albina apkabino savo vyrą, priglaudė skruostą prie jo barzdelės ir tarė:

– Aš, Petrai, tikrai nenoriu iš čia kur nors judėti, kiek mums čia beliko... remiam Lietuvą kiek galėdami... tai tebūna toks mūsų grįžimas...

Po kelių metų P. rajono laikraštis pranešė: „Vakar po gedulinių Mišių Šv. Onos šventovėje šalia savo tėvų ir senelių senosiose miestelio kapinėse palaidoti išeivijos veikėjo Petro Jasučio pelenai. Laidotuvėmis pasirūpino, visas išlaidas apmokėjo ir parapijos našlaitynui stambiai auką paliko velionies našlė Albina Klupšytė-Jasutienė, gyvenanti Kanadoje.“

Atlikusios IX.15 d. Los Angeles Šv. Kazimiero par. salėje koncerto programą iš d. į k.: solistė Stasė Pautienienė, muzikė Svetlana Trunsky, Ph.D.
Nuotr. F. Daukanto

Bernardui Brazdžioniui

Kaip Tavęs gaila. Švietei vaikystės kelią
Ir tėviškos laukų dainas širdin sudėjai.
Nejau prie Tavo karsto jau uždegė žvakelę?
Nejau, nejau Tu amžinai išėjai?

Nejaugi surakintas lūpas žemės grumstas,
Palietęs amžinu jau apklotu užklos...
Širdis nurimusi nebenorės jau grumtis,
Apsupta kapinių ramybės ir tylos.

Nupynei Lietuvai iš ilgesio žiedų vainiką...
Tėvynei skirti posmai širdyse neužges.
Skambės gariau už varpą čia Tavo žodžiai pasilike,
Kurie iš sutimų mūsų vedė į žvaigždes.

Tie žodžiai grįš, ateis į širdį vėlei,
Bus kelrodžiu ir švyturiu mums švies,
Lyg tūkstančiai sužibę šviesiausių žiburėlių,
Kaip anuomet tremty juodos klaidios nakties.

Ne su džiaugsmu, o gedulu ir skausmo ašarom
Tėvynę grįžtantį tave greit pasitik...
Tavo eiles dainuos šlamėdami pavasariai,
Ir Tavo vardas gyvas visų širdyse liks.

Partizanė Marytė Štarolytė - Audrų kūdikis,
2002 m. liepa, Vilnius

Vilniaus universiteto durys pirmosios lietuviškos knygos 400 metų jubiliejui paminėti
Nuotr. G. Kurpio

Pirmasis rudens koncertas

Vasarai besibaigiant, Los Angeles lietuvių telkinyje atgyja kultūrinis gyvenimas. Pirmąjį šio sezono renginį pradėjo šauliai rugsėjo 15 d. parapijos salėje, pasikviesdami solistę Stasę Pautienienę, kuri, palydint pianinu Svetlanai Trunsky, Ph.D., atliko keletą populiarių dainų: *Liepė man motulė*, (harm. Stasio Šimkaus), *Kaitink šviesi saulute* (Miko Petrausko). Programos viduryje buvo įterpta piano solo Svetlanos Trunsky *Peteliškės* ir *Pavasario srautas* (Edward Grieg). Toliau vėl solistė S. Pautienienė tęsė koncerto antrąją dalį: *Gėlės iš šieno* (žodž. Kazio Binkio, muz. Vlodo Jakubėno), *Myli – nemyl* (P. Mascagni). Menininkės buvo sutiktos gausiais plojmais. Pažymėtina, kad solistė S. Pautienienė neleidžia savo talentui rūdyti, stengiasi savo balsą lavinti ir nuolat laikyti aukštumoje. Malonu jos atliekamų giesmių klausyti ir Šv. Kazimiero šventovėje. Programą pranešino ir paaiškinimus davė R. Gasparonienė.

St. Pautienienė plačiai reikiąsi Los Angeles lietuvių telkinyje, todėl norėčiau supažindinti šiek tiek plačiau su jos menine veikla.

Dar tebesimokant Raseinių valstybinėje gimnazijoje, į jos balso duomenis buvo atkreiptas dėmesys. Dalyvaudama chore ji

(tada Stasė Klimaitė) išaugo į gerą dainininkę. Kompoz. Talat-Kelpša, išgirdęs jos gražų balsą Kauno radijone, patarė stoti į konservatoriją. Baigusi gimnaziją, Stasė konkurso keliu gavo stipendiją, įstojo į Kauno muzikos konservatoriją, V. Griegaitienės klasę. Okupacijos metais vokiečiams uždarius aukštąsias mokyklas, ji privačiai lankė Jono Butėno studiją. Artėjanti karo audra iš Rytų privertė ją trauktis į Vakarus. Po karo įsteigęs lietuvių ansambliai su režisierium G. Velička ir muziku St. Sodeika, Stasė Klimaitė tame ansamblyje šoko, vaidino, dainavo tremtinių stovyklose. Prasidėjus emigracijai, atvyko į JAV, kur ligi šiol dainuoja ir lavina savo balsą. Priklauso Šv. Kazimiero parapijos chorui, muziko Viktoro Ralio vadovų vybėje, yra šio choro pirmininkė. Ir sulaukusi pensinio amžiaus yra geros sveikatos, aktyvi vokalistė.

Kaip dainos menininkė, akompanuojant Aleksandrui Kučiūnui, yra išleidusi *Lietuvių kompozitorių dainų rečitalio* plokštelę, *Aš tau saulės vasaros linkiu* (kompoz. Benjaminio Gorbulsio). Atliko solistų dalį Bruno Markaičio šešių dalių suitoje *Pilnatis* Bernardui Brazdžioniui žodžiams *Aš čia gyva, Nemuno tėvynėje, Tu man buvai, tu man esi, Lopšinė*, piano solo *Mozaika* ir *valsas Miserere*.

Jos dainos, transliuojamos per Kauno, Vilniaus ir „Amerikos balso“ radiją, susilaukė didelio pritarimo. Spaudoje dažnai skaitome jos gražiai parašytus reportažus iš vietos visuomeninės veiklos ir kultūrinio gyvenimo.

Grįžtant atgal prie koncerto pabaigos ir vaišių, kurios prasidėjo kun. Stanislovui Anužiui sukalbėjus maldą, akordeonu linksmo Česlovas Geštautas. Dar ilgai susirinkusieji neskubėjo skirstytis, akordeonu pritarant dainavo.

Šiame renginyje buvo pasveikinti, prisegant gėles, nesenai susituokę šauliai Juozas Narkevicius ir Genovaitė Bakvicienė.

Los Angeles šauliams vadovauja Kazys Karuza, energingas visuomenininkas, sugebąs prikalbinti į kuopą naujai atvykusius jaunesnius žmones iš Lietuvos.
Ignas Medziukas

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Valstybinis jaunimo teatras naujajį, 38-ąjį sezoną pradėjo dviem premjeromis. Rugsėjo 8 dieną lėlių teatro režisierius ir dailininkas Vitalijus Mazūras pateikė savo naująsias darbą – spektaklį vaikams pagal Hans Christian Andersen pasaką *Sniego karalienė*. Šis didysis pasakinnikas – V. Mazūro mėgstamiausias autorius: „Anderseno filosofija labai žmoniška, ji nėra senatviškai suvaikėjusi... o vaikai yra išmintingi, jie jautriai reaguoja į meninę apgaulę. Anderseno pasakose yra labai daug sluoksnių, ir tas mane traukia“, – pasakojo režisierius. Rugsėjo 28-29 dienomis jaunosios kartos režisierius Ignas Jonynas žiūrovus kvietė į spektaklį *Ištisų dienų, ištisų naktų kronikos* pagal jauno prancūzų dramaturgo Xavier Durringer pjesę. Pasak teatro kritikų, X. Durringer kūryba „spinduliuoja nepaprastą jėgą ir įtaiga, lyg jis prakalbintų pačią meilę, o sceną paverstų magiškojo realizmo aikštele“; jo kūryba buvo neseniai sėkmingai pristatyta prestižiniame Avignon (Prancūzija) festivalyje.

XV Tarptautinis džiazio festivalis *Vilnius Jazz* įvyko rugsėjo 19-22 dienomis. Pasak festivalio organizatoriaus ir vedėjo Antano Gusčio, tai seniausias kasmetinis Vilniaus džiazio renginys, puoselėjantis senas tradicijas, siekiantis įvesti Lietuvą į pasaulinio džiazio gyvenimą ir supažindinti lietuvius su naujausiomis džiazio kryptimis. Dieniniai festivalio koncertai vyko Lietuvos rusų dramos teatre, o vakarinės ir naktinės neformalios sesijos (*„jam sessions“*) – lietuviško džiazio lopšiu tituluojamame „Neringos“ restorane. Šiame renginyje dalyvavo naujojo džiazio grupės ir atlikėjai iš JAV (Njujorko *avant/jazz/rock* grupė „Harriet Tubman“), Švedijos (Linda Svan-tesson), D. Britanijos (džiazio žvaigždė Django Bates), Vokietijos („eksperimentinės gitaros guru“ vadinamas Hans Reichel), Italijos (naujojo džiazio grupė „Actis Dato Quartet“), Vengrijos („Kampec Dolores“ grupė), Japonijos (populiarus naujosios muzikos kūrėjas Makigami Koi-či), Lietuvos ir kitur. Festivalio atidarymas, kuriame dalyvavo Skirmanto Sasnausko kvartetas, buvo skirtas šių metų Frankfurto knygų mugės kultūrinės programos *Džiazas Lietuvoje* sutik-tuvėm.

Dailininkės Gražinos Vitaraitės naujų peizažų, natūrmortų, figūrinių ir abstrakčių kompozicijų paroda veikė visą rugsėjo mėnesį Lietuvos dailininkų sąjungos „Arkos“ galerijoje Vilniuje. Dailininkė mokėsi Kauno vidurinėje dailės mokykloje, studijavo tapybą Valstybiniame dailės institute Vilniuje; dirbo Vilniaus modelių namų dailininke, vadovavo Dailės akademijos tapybos katedrai. Nuo 1989 m. yra laisva dailininkė, rengia autorines parodas Lietuvoje ir užsienyje. Jos drobių yra įsigiję Lietuvos muziejai, privačios galerijos ir meno rinkėjai Lietuvoje, JAV, Kanadoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Izraelyje, Suomijoje ir kitur.

(ELTOS, Lietuvos ryto, BNS, 7 meno dienos, LGTIC informacija)

Atsiųsta paminėti

LITHUANIAN HERITAGE, September-October 2002. Volume 9, Number 5. Publisher-Editor-Val Ramonis. Published bimonthly by Baltech Publishing, P.O. Box 225, Lemont, IL 60439-0225. Subscription rates per year in the US \$29.95, Canada – \$41.95 US, other countries – \$57.95.

Sigitas Krašauskas, PEN-KIASDEŠIMT SPORTINĖS VEIK-

Pasak dailėtyrininkų, nuo pat savo kūrybos pradžios dailininkė ieškojo tapybinės plastikos naujumo, tematikos įvairumo, savito požiūrio į aplinką. Tai ir paskatino ją kurti įvairių žanrų paveikslus: figūrines kompozicijas, peizažus, natūrmortus, abstrakčias kompozicijas. Impulsą kūrybai jai suteikianti gamta, o dailininkė savo ruožtu gamtai yra labai nuoširdi. Transformuodama gamtą ir daiktus, dailininkė tartum artėja prie abstrakcijos, tačiau leidžia žiūrovui suvokti šių daiktų grožį, jų erdvinį alsavimą. Jos kūrybinės biografijos bruožą praturtina ir tai, jog dailininkė žavisi kinų ir japonų menu, ypač graviūromis.

Šiaulių universitete šiais mokslo metais studijuoja beveik 9,500 studentų; naujų studentų priimta 3,070, 300-tais daugiau negu pernai. Pavasarį universitetas išleido 1,500 absolventų. Pasak universiteto mokslo ir studijų prorektorius Juozo Pabrėžos, populiariausia studijų šaka – viešasis administravimas, į kur konkurso keliu pakliūva 1 iš 34 norinčiųjų; netoli atsilieka socialinės pedagogikos ir psichologijos bei matematikos ir informatikos studijų programos (1 iš 17 norinčiųjų), istorijos studijos (1 iš 16), anglų filologija (1 iš 15). Ekonomikos studijų programos populiarumas šiemet nukrito. Taip pat menų fakultete konkursas buvo tik į dvi specialybes – audiovizualinio meno ir dailės bei dizaino; edukologijos fakultete konkursas buvo tik į vieną studijų programą – kūno kultūros ir sporto. Universiteto rektoriaus Vinco Lauručio teigimu, mieste numatoma įsteigti ir universiteto gimnaziją, kurioje būtų surinkti gausiausi Šiaulių vaikai. Šiaulių universitetas, kartu su miesto savivaldybe, Ūkio ministerija ir padedant privatiems asmenims, steigia Mokslo ir technologijų parką, kuriam vadovauti bus kviečiama buvusi Šiaulių burmistrė Vida Stasiūnaitė.

Prof. Algimantas Miškinio veikalo *Rytų Lietuvos miestai ir miesteliai* pirmąją knygą iš serijos *Lietuvos urbanistikos paveldas* ir jo vertybės išleido Kultūros paveldo centro leidykla „Savastis“, Atviros Lietuvos fondai parėmus. Šiame leidinyje pateikti Rytų Lietuvos miestų ir miestelių tyrinėjimų duomenys, nustatyti išlikę vertingi objektų plano, apstatymo, tūrinės ir erdvinės kompozicijos elementai. Daugiausia vietos knygoje skirta Senųjų Trakų kultūros paminklo ir aštuonių valstybės kultūros vertybių sąrašas esančių Rytų Lietuvos miestelių urbanistikos paveldo objektų ir jų istorinės raidos aprašymas: Butrimonių ir Daugų (Alytaus rajonas), Dieveniškų ir Eišiškių (Šalčininkų raj.), Kruonio (Kaišiadorių raj.), Onuškio ir Semeliškių (Trakų raj.) bei Valkininkų (Varenos raj.). Svarbiausi leidinio papildymai – sovietmečiu įslaptinta kartografinė medžiaga, duomenys apie tautžudystę ir rezistenciją, apie gyvenviečių raidą tarp pirmųjų (iki 1968 m.) ir dabartinių (1996-1999 m.) tyrimų. Knygoje pateikta daug archyvinės medžiagos.

G.K.

Vilniaus universiteto jubiliejinių durų viršutinė dalis

Nuotr. G. Kurpio

Knygų rėšykla
"SAMOGITIA"
meniški įriša
knygas bei žurnalus
A. PLENYS
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

„Šalia kelio Jovaras stovėjo“

Rugiapjūtės papročius, dainų ir žaidimų popietė Toronte

Š.m. lapkričio 8, 9 ir 10 dienomis Kanados lietuvių bendruomenė švęs 50 metų veiklos sukaktį. Šalia suvažiavimo, pokylio ir akademijos, šeštadienio popietė lapkričio 9, bus skiriama pramoginiam renginiui Toronte Prisikėlimo parapijos salėje nuo 12 iki 3 v.p.p. Jauni ir seni, dideli ir maži, kalbantys lietuviškai ir kitaip galės išgyventi lietuviškas tradicijas, padainuoti, pašokti, pasilinksinti.

Po 50 metų, KLB gali džiaugtis nuveiktais darbais ir didžiuliu, kad stipriai prisidėjo prie lietuvių gyvasties Kanadoje. Ne be reikalo šios popietės tema – *Rugiapjūtė*. Mūsų kultūra nėra muziejaus rodinys. Ją reikia išgyventi ir perduoti iš kartos į kartą per šeimas, senolius, per mokyklą, kultūrinius vienetus.

Ta proga į Kanadą atvyksta iš Lietuvos žymi tautosakininkė – Zita Kelmickaitė. Ji dinamiškai vadovaus tos popietės programai. Atsivės specialiai paruoštas vaizdajuostės ir rugia-

pjūtė būdingų tradicinių lietuviškų gėrybių. Kartu su kultūrinių vienetų nariais, lietuviškų mokyklų mokiniais ir kursantais, tos popietės dalyviai šoks, dainuos ir žais. Bus taip pat išspausdintas leidinėlis, kuriame rasite dainų gaidas ir žodžius, šokių gaidas ir aprašymus bei tradicijų apibūdinimus.

Visa popietė – nemokama! Dalyvaukite!

Rasa Kurienė,
KLB valdybos narė
(Žiūr. sklb. 10-me psl.)

Sk. pasisako

VĖLINIŲ LAIKE...

Vėlinių metu žmonės prisimena išėjusius brangius gimnaisius ar draugus. Tai laikas, kada susimąstome ir apie save. Mes ne amžini. Kiekvienam skirtas varpas, kuris pašauks. Todėl lankdami kapus, dalyvaudami Šv. Mišiose pamatome ir save tarytum iš šono. Ką sako mums vidinis balsas? Per poeziją ir muziką priartėjame prie nematomo pasaulio.

Lapkričio 3 d., 1 valandą po pietų Anapilio parapijos salėje, lydimi kamerinio orkestro „Lyros“ muzikos akordų, eilių, kurias išširdies deklamuos skaitovai, dainininkų giedojimo, priartėsime prie minčių, kurios mums kalbės apie gyvenimo prasmę. Ką gero padarėme savo artimui? Mirusieji mums kalba: pamąstykite, kokie atrodysime amžinybės šviesoje?

...Numirę kalba, tartum po rudens šalną

Klausykite, moterys dievotės!

Numirę kalba gimstantiems (iš meilės) ir gyviesiems (sapnė)

ir mirštantiesiems (dvasia).

...Ir miega jie, gyvieji po mirties Malonių tunika tamsia

Ir tyli jie, kaip žemė nevaisinga.

(B. Brazdžionis)

Audronė Šarpytė

Kanados karininkų stovykloje Camp Borden. Iš kairės: mjr. Arvydas Matukas, Vilija Pečiulytė, kpt. Dainius Kaunas, mjr. Igoris Čičinskas, Julija Šimonėlytė, kpt. Darius Aukščionis, Gražina Lapienė, kam. ltn. Artūras Stankaitis, garbės konsulas Haris Lapas ir kpt. Igoris Maksimovičius. Nuotr. V. Pečiulis

Pabaigtuvėse. Sėdi iš kairės: mjr. Arvydas Matukas, Rūta Žilinskienė, kapelionas kun. Remigijus Montvilas, Irena Pečiulienė, direktorius Andrius Rasiulis, kpt. Darius Aukščionis. Stovi: prel. Jonas Staškevičius, kpt. Dainius Kaunas, kpt. Igoris Maksimovičius, mjr. Igoris Čičinskas, Algirdas Vaičiūnas ir Vytautas Pečiulis. Nuotr. V. Pečiulis

Lietuvos karininkai Kanadoje

VYTAUTAS PEČIULIS

Dažnai spaudoje rašoma apie Lietuvos karių pajėgų karininkus, kurie atvyksta į Kanadą mokytis anglų kalbos. Nuo 1995 m. pradžios iki dabar yra atvykę 93 karininkai. Kiekvienais metais atvyksta dvi grupės karininkų – pirmoji sausio mėnesį, antroji rugpjūčio. Pradžioje atvykdavo keturi karininkai pilnam kursui ir vėliau vienas karininkas dviejų mėnesių kursui. Ilgainiui didėjo karininkų skaičius kiekvienoje grupėje. Dabartiniam kursui Camp Borden kariuomenės stovykloje yra šeši karininkai: mjr. Arvydas Matukas, mjr. Igoris Čičinskas, kpt. Darius Aukščionis, kpt. Dainius Kaunas, kpt. Igoris Maksimovičius ir komandoras ltn. Artūras Stankaitis. Trumpam kursui atvyko kariuomenės kapelionas kun. Remigijus Montvilas.

Toronto karių vadų kolegijoje 10 mėnesių kurse mokosi plk. ltn. Valdas Kiveris. Be to, netoli Montrealio mokosi daugiau Lietuvos karininkų ir puskarininkų anglų ir prancūzų kalbų. Visi karininkai turi anglų

kalbos pradmenis nes Lietuvos mokyklose, kariniuose daliniuose ir karo akademijoje dėstoma anglų kalba. Atvykę gilina kalbos mokėjimą, tuo pasiruošdami ateityje dirbti Šiaurės Atlanto sąjungos tarnybose, kai Lietuva (tikimasi) taps jos nare.

Kaip anksčiau būdavo, taip ir dabartinio kurso metu buvo tautybių diena ir paroda, kuri įvyko ketvirtadienį, spalio 3. Toronte Vlado Pūtvio šaulių kuopai padėjo surengti parodą ir paruošti atitinkamą maistą, kuriuo pavaišinami lankytojai. Kuopos moterys Anelė Pajaujienė ir Irena Paznėkienė, vadovaujamos Irenos Pečiulienės, nuvykusios paruošė rodimų ir maisto stalus. Didžiausia našta gaminant maistą teko Irenai Pečiulienėi, bet, padedant šaukštelėi Irenai Paznėkieni, Anelėi Pajaujienėi, Aldonai Stungurienei ir Bernadetai Pečiulienėi, darbas palengvėjo – kiekviena prisidėjo pagamindamos kai ką iš maisto. Birutė Stanulienė paruošė labai tinkamą patiekalų su lašiša ir krevetėmis, o Janina Gurklėnė ne tik paruošė puošnų mėsos gabaliukais apsaigytą „čiuklą“,

bet ir pati dalyvavo parodoje.

Lietuvos karininkai nustebo lietuvių dalyvavimu ir prisidėjimu ruošiant parodą. Atsilankė Lietuvos generalinis garbės konsulas Haris Lapas su žmona Gražina, KLB krašto valdybos pirmininkė Rūta Žilinskienė ir buvęs pirmininkas Algirdas Vaičiūnas, ir Anapilio parapijos klebonas prel. Jonas Staškevičius, kun. Vytautas Staškevičius. Kuopos šauliai – Pranas ir Elena Krilavičiai, Kazys ir Anelė Pajaujai, Vytautas ir Irena Pečiuliai, Vida Baltrušaitienė ir Irena Paznėkienė atstovavo šaulių kuopai. Atsilankė ir skautai akademikai – Rimas Pečiulis ir Aleksa Moss. Didelis dėmesys teko tautiniais drabužiais pasiūsiusi Vilijai Pečiulytei ir Julijai Šimonėlytei, kurios lankytojams aiškino apie lietuvišką meną ir maistą. Škotis, skruzdėlynas, beržo šaka, dviejų rūšių grybai ir napoleono bei kitokie skanėstai puošė lietuvių kampeilio stalą. Atsigaiviniui stalą šalia karininkų papildė konsulo, krašto valdybos pirmininkės, Krilavičių ir turtingas prelatas lauknešėlis sudarė ne tik puikų vaizdą bet ir sulaukė lankytojų pasigerėjimo.

Didžiausia popietės staigmena buvo, kai į lietuvių kampeilį atėjo Kanados gynybos direktorius karinių mokymų reikalams mūsų tautietis Andrius Rasiulis. Gera matyti savo žmogų tokiose aukštose pareigose, kuriam rūpi lietuvių karininkų gerovė. Jo dėka Lietuva gauna palankias sąlygas karininkams tobulintis Kanadoje.

Pagal lankytojų pasisakymus ir rengėjų nuomonę, lietuvių buvo įspūdingiausiai paruošę įvairų, turtingą vaišių stalą. Tai padaryti buvo galima šaulių pastangų dėka. Dėkingi esam Kanados lietuvių bendruomenės krašto valdybai ir už asmeninę auką valdybos pirmininkei Rūtai Žilinskienei. Pagarba ir padėka Toronto lietuvių namų moterų būreliui su pirmininke Aldona Biškevičiene, kuri aukos dėka buvo galima padengti išlaidų dalį.

Visuomeniškai dirbant, šaulių ir bendruomenės pastangomis buvo gražiai atstovauta mūsų tautai, kuri kitataučių akimis buvo regima malonių žvilgsniu.

Parodai pasibaigus, dauguma lietuvių dalyvių susirinko vieno iš karininkų laiptinės svečių kambaryje aptarti ir pasidžiaugti pavykusiu renginiu. Karininkai, išreikšdami padėką, kėlė tostą už darbščias šaules ir padėjęs bei lietuvių nuosirdumą jų reikaluose.

• Laisvė, kuri pradeda leisti šaknis, greitai auga
(G. Washington)

RE/MAX West Realty Inc.

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS
 Re/max West | staigoje
 ilgiausiai dirbantis agentas
 ♦ 25 metai namų remonto patyrimas ♦ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ♦ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.

1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
 Skambinti bet kuriuo metu į staigos tel.
416 769-1616, namų – 416 769-3577
 Nemokamas namų į vertinimas

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.
 115 Lakeshore Rd.E.
 Mississauga, Ont. L5G 1E5 (Į vakarus nuo Hurontario)

Tel. 905 271-7171

Patogus, nemokamas mašinos pastatymas

ORTODONTAS
 (Orthodontist)
DR. R. KARKA, D.D.S. M.s. Dip. Orth.
 2326 Bloor Street West, Suite 200
 (Prie Jane gatvės)

416 769-2526

Bloor West Village
DENTAL CARE
Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas
 2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.
PACE LAW FIRM
 5110 Dundas ST.W.
 (tarp Islington ir Kipling gatvių)
 Etobicoke, Ont. M9A 1C2
Tel. 416 236-3060
 Fax 416 236-1809

SMITH MONUMENT CO. LTD.
 (nuo 1919 metų)
 ▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
 ▲ Puošiamo lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
 ▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
 ▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. 416 769-0674
 Adresas: 349 Weston Road
 (tarp Eglinton ir St. Clair),
 Toronto, Ontario M6N 3P7

Sutton GROUP

ANTANAS GENYS
 Klausimais

PATYRĘS NUOSAVYBIŲ PARDAVĖJAS netoli naujos PRISIKĖLIMO PARAPIJOS
 Prašau skambinti šiądien
tel. 416 236-6000
 pirkimo ar pardavimo

sutton group – assurance realty inc. realtor
 5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

Matininkas
TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.I.P.
 ONTARIO LAND SURVEYOR
 40 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7

TEL: (416) 237-1893
FAX: (416) 237-0426
 E-mail: tom.senkus@sympatico.ca

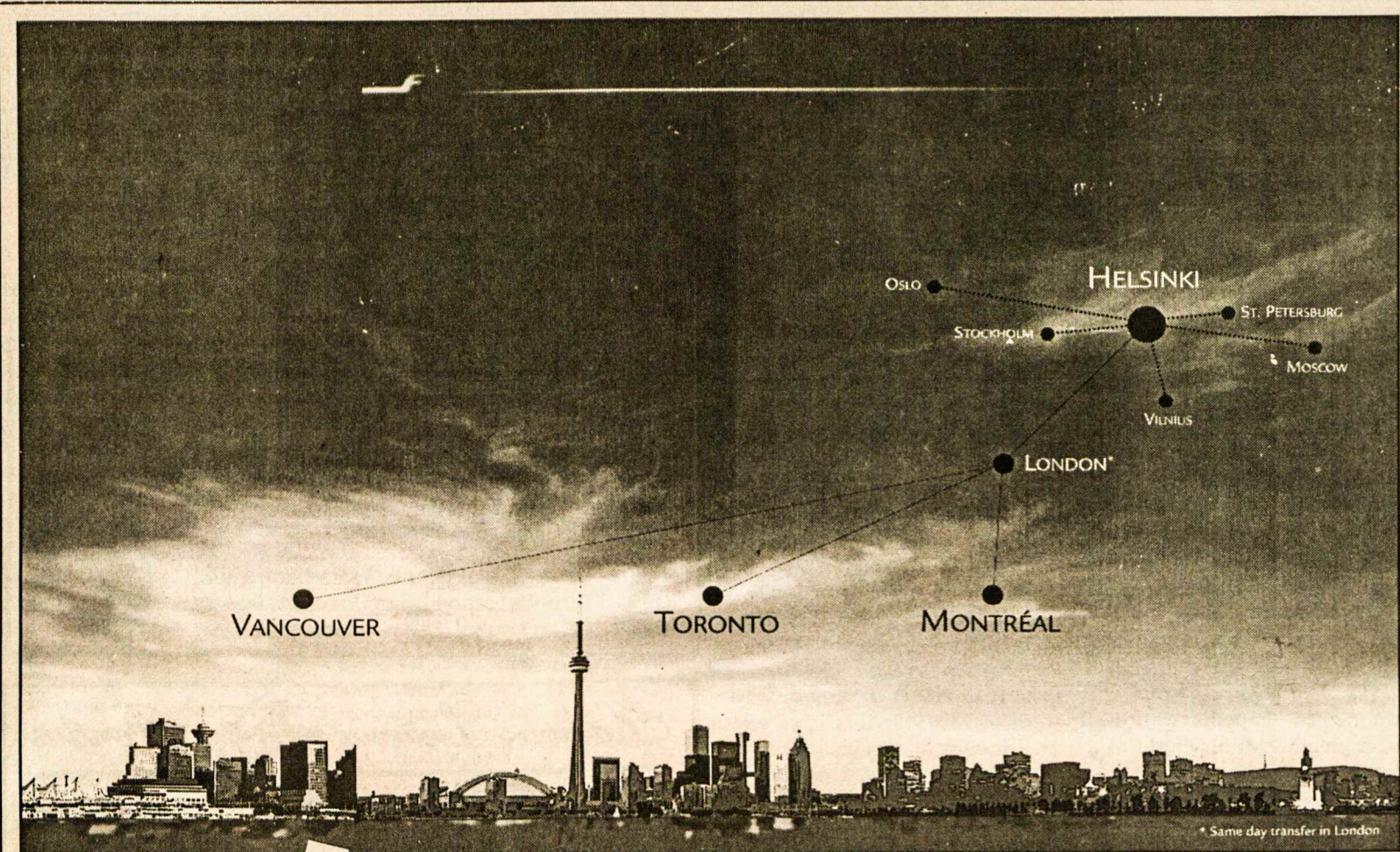
VIKING ESCAPADES

Experience the warmth and charm of Northern Europe in the Fall and Winter.
 Take a romantic Viking Line cruise. See the wondrous Lapland winter. Enjoy a toasty drink in a warm Vilnius café. Take a walk along the beautiful Stockholm harbour. Enjoy the sights of Helsinki as they glisten in the moonlight. Stay at the world famous Ice Hotel. Call us for the best air only rates to Vilnius.

Book your trip now to Europe's winter playground.

Packages Including Air Starting From: **\$998***
 *Per person based on double occupancy. All applicable taxes are extra.

Call Us: 1-877-668-6155

THE EXPRESS ROUTE TO THE COOLEST PLACES ON EARTH

Finnair's new codeshare flights with British Airways deliver you quickly to the coolest places on earth. Daily Departures from Montréal, Toronto and Vancouver. Getting to Finland, Scandinavia, Russia and The Baltics has never been easier. Fast and convenient connections from Finnair's Helsinki hub mean that you'll get to your destination relaxed and on-time. Contact your consolidator or travel agent about Finnair's extensive network, or Finnair at:

416 222 0740 or 1 800 461 8651
www.finnair.com

TORONTONT

Anapilio žinios

– „Kalbėti Rožinį – tai kartu su Marija mąstyti Kristų“ – pareiškė popiežius Jonas Paulius II, šį mėnesį pradėdamas savo popiežiavimo XXV metus, ir paskelbė visą iki 2003 m. spalio mėn. laikotarpį Rožinio metais. Ta proga į įprastai kalbamą Rožinio paslapčių 3 dalis jis įterpė dar vieną – Jėzaus viešojo gyvenimo paslapčių dalį, pavadindamas ją „šviesių paslapčių“ dalimi. Dabar kalbamas Rožinis turės 4 dalis: pirmąją – džiaugsmingųjų paslapčių dalį; antrąją – šviesių paslapčių dalį; trečiąją – skausmingųjų paslapčių dalį ir ketvirtąją – garbingųjų paslapčių dalį.

– Spalio 17, ketvirtadienį, palaidotas a.a. Vytautas Trečiokas, 90 m. amžiaus.

– Spalio 18, penktadienį, palaidota a.a. Anelė Dailidavičiūtė, 89 m. amžiaus.

– Netrukus bus pradėdamos Pirmajai Komunijai pasiruošimo pamokos. Pamokoms vadovaus Jantina Dzemonienė. Prašome vaikųčius registruoti klebonijoje tel. 905 277-1270 arba sekmadieniais po Mišių zakristijoje.

– Rudeninė kapinių lankymo diena Anapilyje bus lapkričio 3, sekmadienį. Pamaldos bus 3 v.p.p. Lietuvos kankinių šventovėje. Autaikištyje bei kapinėse tvarką prižiūres Toronto VI. Pūtvio kuopos šauliai. Mokyklinis autobusas į pamaldas veš maldininkus nuo Islington požeminių traukinių stoties 2.30 v.p.p., o nuo Anapilio atgal išvažiuos 5.30 v.p.p. Anapilio autobusais tą sekmadienio rytą važiuos įprasta sekmadienio tvarka.

– Kapinių lankymo dienos proga lapkričio 3, sekmadienį, KLB moterų draugijos skyrius ruošia meno parodą Anapilio parodų salėje. Parodoje dalyvauja dail. Silvija Sapliene ir keramikė Valentina Balsienė. Parodos atidarymas – tuojau po 9.30 v.r. Mišių.

– Kapinių lankymo dienos pietūs lapkričio 3, sekmadienį, bus ruošiami Anapilio moterų būrelio Anapilio salėje. Pietauti bus galima po 9.30 v.r. Mišių per ištisą dieną ir atsispausti vynu bei alučiu.

– Rudeninės kapinių lankymo dienos proga, lapkričio 3, sekmadienį, Anapilio parapijos salėje nuo 1 v.p.p. iki 2 v.p.p. vyks A. Šarpytės vadovaujamo kamerinio orkestro „Lyra“ renginys „Atgaivink sielą“. Renginyje dalyvaus solistai, skaitovai ir vyks loterija. Bilieto kaina – \$15. Bilietus platina Ramunė Paškuvienė tel. 905 238-0580.

– Anapilio knygne gauta nauja knyga *50 sportinės veiklos metų išviejioje*, naujas žurnalo *Lithuanian Heritage* numeris bei kalėdinių atviručių ir Kūčioms plotkelių. Kapinių lankymo dieną bus galima įsigyti įvairių kapams žvakučių. Tą dieną knygynas veiks įprastu tai dienai laiku, išskyrus laikotarpį nuo 1 v.p.p. iki 2 v.p.p. kai salėje vyks „Lyros“ orkestro renginys.

– Mišios spalio 27, sekmadienį: 9.30 v.r. už Juozą Kėvelaitį ir jo giminės; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 2 v.p.p. už Senų ir Paliiučių mirusius; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje spalio 26, šeštadienį, 3 v.p.p. už a.a. Juzę Vitkauskienę.

Maironio mokyklos žinios

– Ši šeštadienį, spalio 26, bus Kaukių diena. Darželinukai ir kiti vaikai, jei nori, galės mokykloje dėti kaukes ir tai dienai skirtą aprangą.

– Lapkričio 2 d., 9.15 v.r. vyks Vėlinių dienos susikaupimas mokyklos auditorijoje.

– Mūsų biblioteka praturtėjo p.p. Pabedinskų paaukotomis lietuviškomis pasakų knygomis. Kviečiame visus dalyvauti.

Lietuvių Namų žinios

– Spalio 20 Lietuvių Namų svetainėje pietavo 217 svečių. Pranešimą padarė ir su svečiais supažindino Kultūros komisijos narsė S. Pabricienė. Svečių knygoje pasirašė I. Anaitė iš Šiaulių ir N. Maise iš Rusijos St. Peterburgo.

– LN valdybos posėdis – lapkričio 6, trečiadienį, 7 v.v. Lietuvių Namų seklvijoje.

– Lapkričio 23 d. Lietuvių Namai švęs 50 metų sukaktį. Ta proga įvyks šventinis pokylis. Šventės pradžioje vyks menininkų paroda, vėliau prasidės Vytauto D. menų programa ir pokylis bus Kar. Mindaugo menų. Po to – šokiai, loterija, veiks baras. Bilietai platinami LN raštiniuose tel. 416 532-3311 arba sekmadienį popietėse. Kviečiame visus dalyvauti.

– Lietuvių Namai baigia ruošti jubiliejinį 50-mečio leidinį. Jei kas jį norėtų finansškai paremti, prašom skambinti į LN raštinę tel. 416 532-3311.

– Sekmadieniais Lietuvių Namuose galima skaniai papiegti ir pasiskaityti naujausių žinių iš Lietuvos dienraščių, pasižiūrėti Lietuvos televizijos laidų, pasinaudoti interneto tinklapiu.

Prisikėlimo parapijos žinios

– Praeitą sekmadienį buvo švenčiamas Santuokos-šeimos sekmadienis. Pamokslus per Mišias sakė parapijos diakonas dr. Kazimieras Ambrozaitis. Per Mišias giedojo iš šeimų sudarytas „retkaratinis“ choras.

– Rožinis šventovėje kalbamas šokiadieniais prieš 7 v.v. Mišias.

– Pirmos Komunijos ir Sutvirtinimo sakramento pasiruošimo pamokoms jaunimas registruojamas parapijos raštiniuose 416 533-0621. Jei yra jaunuolių ar suaugusių, dar nepriėmusių šių sakramentų, yra galimybė pasiruošimą atlikti atskirai. Skambinti į parapijos raštinę. Pirmosios Komunijos pamokos prasidės lapkričio 10; Sutvirtinimo – lapkričio 17.

– KLB moterų parapijos skyriaus rengiamos uždaros rekolekcijos moterims ir vyrams vyks parapijos patalpose lapkričio 23 d., nuo 9 v.r. iki vakaro. Rekolekcijas ves kun. Algirdas Malakauskis, OFM, Vilniaus Bernardinų parapijos vikaras. Registruotis pas I. Vibrienę 416 762-8414 ar parapijos raštiniuose. Registracijos mokeskis, į kurį įeina dienos maistas bei rekolekcijų vedėjo kelionės išlaidos – \$50.

– „Vilniaus rūmuose“ gyvenantys parapijiečiai, kurie norėtų, kad jų nuotraukos būtų parapijos 50-mečio leidinyje, yra prašomi užsisakyti laiką pas Kazimierą Sendą 416 763-1854. Fotografavimas vyks lapkričio 16 d. nuo 12 v.d. iki 6 v.v. Parapijos patalpose fotografavimas vyks spalio 30, 31 ir lapkričio 1 ir 2 d.d. Dėl laiko skambinti į parapijos raštinę.

– Vartotų drabužių ir daiktų išpardavimas vyks parapijos salėje lapkričio 1–2 d.d. Daiktus į salę atvežti ne anksčiau kaip spalio 29 d.

– Naujųjų metų sutikimą parapijos salėje rengia parapijos statybos vajuos komitetas, kuriam vadovauja Paulius ir Rasa Kurai.

– Mišios sekmadienį, spalio 27: 8 v.r. už a.a. Bronių Žutautą; 9.15 v.r. už a.a. Genovaitę Sodoniene; 10.30 v.r. už a.a. Stasį Kuzmą ir Mariją ir Joną Yokubynus, už a.a. Bakevičių ir Pakalniškių šeimų mirusius ir padėkos intencija; 12 v.d. už gyvus ir mirusius parapijiečius.

Toronto Prisikėlimo parapijos metinėje vakarieneje ir koncerte spalio 19, šeštadienį, dalyvavo arti 400 parapijiečių. Svečiams pasiūkėsius prie kokielių, vakarą pradėjo ir garbės svečius išvardino parapijos tarybos pirmininkė Jūratė Neimanienė. Kun. Edis Putrimas parodė originalų Pasaulio lietuvių jaunimo dienų dalyvių iš Lietuvos gautą padėkos laišką – plakatą. Meninę programą atliko jauna solistė Indrė Viskontaitė, kuri padainavo dešimt arijų, liaudies ir kitų dainų, akompanuojant pianiste Ilonai Beresnevičienei. Svečias saksofonistas Daniel Rubinoff prisidėjo prie šio puikaus koncerto pasisėkimo įvairiais kūriniais. Kun. Eug. Jurgučiai, OFM, sukalbėjus maldą, visi valgė B. Stanulienės paruoštą skanią vakariene. Klebonas kun. Augustinas Simanavičius, OFM, visiems šiltai padėkojo už dalyvavimą ne tik metinėje šventėje, bet ir už visokeriopą talką bei išjūgumą į parapijos gyvenimą.

Išganytojo parapijos žinios

– Sekmadienį pamaldos 9.30 v. ryto.

– Sekmadienį, lapkričio 3, 9.30 v.r. pamaldos su Šv. Komunija. Pamaldų metu vyks sekmadienio mokykla. Po pamaldų šventovės patalpose įvyks Moterų draugijos susirinkimas.

– Sekmadienį, lapkričio 10, 9.30 v.r. pamaldose pamokslą sakys vysk. Ansas Dumpys, kuris atvyks iš Čikagos dalyvauti KLB 50 m. jubiliejaus šventėje.

Slaugos namų žinios

– Slaugos namų statybai a.a. J. Arštikaičio atminimui po \$20 aukojo M. Mikelėnas ir A. Pažeriūnas. Ačiū už paramą. Aukos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St.W. Toronto, Ont. M6P 1A6.

– Lapkričio 17 d., 12.30 v. Slaugos namuose įvyks iškilmingas jų atidarymas. Ta proga bus galimybė apžiūrėti Slaugos namus. Sveikinimai ir vaišės vyks Prisikėlimo parapijos salėje. Kviečiame visus dalyvauti.

– Dėkojame Zuzanai ir Petru Jonikams, paaukojusiems Slaugos namams invalidų vežimėlį. Aukotojams, parėmusiems Slaugos namų biblioteką, bus išduoti kvitai mokesčių reikalams ir jų vardi įrašyti Slaugos namų bibliotekoje. Aukos priima V. Kulnys, tel. 416 769-1266.

Kanados karininkų stovykloje Camp Borden lietuvių paroda. Stovykloje mokosi anglų kalbos šeši karininkai iš Lietuvos. Nuotr. V. Pečiulis

VĖLINIŲ susikaupimo metu

KAPINIŲ LANKYMO DIENA

lapkričio 3, sekmadienį, 1 v.p.p.

Anapilio parapijos salėje

kamerinis orkestras „LYRA“ (vadovė A. ŠARPYTĖ)

kviečia į renginį

„Atgaivink sielą“

DALYVAUJA SOLISTAI ir SKAITOVAI

Dėl bilietų teirautis tel. 905 238-0580 (Ramunė Paškuvienė). Bilieto kaina 15 dol.

D Ė M E S I O!

Šiais metais KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

ŠVENČIA 50 METŲ JUBILIEJŲ

Paskirkite š.m. lapkričio 9-10 d.d. savaitgalį šiai šventei

ŠEŠTADIENI, lapkričio 9:

• 8.30 v.r. – KLB TARYBOS SUVAŽIAVIMAS, Prisikėlimo parapijos kavinėje •

• MOTERŲ KREPŠINIO VARŽYBOS •

• 1 v.p.p. – POPIETĖ SU VISŲ KARTŲ RATELIAIS, DAINOMIS, ŠOKIAIS, Prisikėlimo parapijos salėje •

• 6 v.v. – IŠKILMINGAS POKYLIS KARTU SU KANADOS LIETUVIŲ FONDU, švenčiančiu 40 metų jubiliejų, Toronto Lietuvių Namuose • Bilietus užsisakyti pas J. R. Danaičius, tel. 416 232-9772

SEKMADIENI, lapkričio 10:

• PAMALDOS VISOSE LIETUVIŲ PARAPIJOSE •

• KLB KRYŽIAUS ŠVENTINIMAS • 2.30 v.p.p. IŠKILMINGA AKADEMIJA SU 50 METŲ VEIKLOS APŽVALGA, Anapilio salėje •

KANADOS LIETUVIŲ MUZIEJUJE BUS MŪSŲ VEIKLOS NUOTRAUKŲ PARODA, YRA LEIDŽIAMAS SUKATAVINIS LEIDINYS

Sekite visus kitus pranešimus „Tėviškės žiburiuose“

KLB krašto valdyba

Dienos šviesos taupymo laikas baigiasi spalio 26 d. Naktį iš šeštadienio į sekmadienį laikrodžių rodyklės atsukamos vieną valandą atgal.

Toronto lietuvių pensininkų klubas rengia mirusiųjų prisiminimą – Vėlines lapkričio 4, pirmadienį. Šv. Mišios 10 v.r. Prisikėlimo parapijos šventovėje. Pietūs 12 v.d. „Vilnius Manor“ III-čio aukšto menėje. Bilietai po \$8.00 gaunami pas T. Kobelskienę tel. 416 760-8003, A. Dobienę tel. 416 769-7550 ar S. Kuzmicką tel. 416 769-1351.

„Toli Art“ lietuviška televizijos programa nuo rugsėjo 21 d. rodoma Toronte per CFMT kanalą 47 (cable 4) šeštadieniais 11 v.r. ir antradieniais 2.30 v.p.p. Stotis dabar vadinasi OMNI.2. Laidos taip pat transliuojamos ir kitose vietovėse „Rogers cable“ kanalais, pvz. Otavoje – 79 kanalu, Londone – 64, Woodstock – 78, Tillsonburge – 73, Strathroy – 58, Collingwoode, Owen Sound ir Midland – 61.

Išėjęs lietuvių klierikų studijų fondai \$50 aukojo V. Jasinevičienė (a.a. Juozo Jasinevičiaus atminimui).

Lietuvos fotomenininko Romualdo Pozerskio biografiją, parodų bei leidinių rodyklę ir nuotraukų pavyzdžių galima pasižiūrėti interneto tinklapyje www.pozerskisphoto.com.

CLEAN FOREVER. Valome kilmis, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kurio laiku tel. 416 503-1687.

A. a. Juozė Pliopienė savo testamentu parėmė *Tėviškės žiburių* leidybą \$1,000 auka. Už tokią žymią paramą dėkingi lieka savitrašio leidėjai.

A. a. Halinos Rickienės 12 metų mirties atminimui dukra Alina ir Kazys Žilvyčiai *Tėviškės žiburiams* aukojo \$100.

A. a. Jonui Arštikaičiui mirus, reikšdami užuojautą Marytei ir dr. Gailiui Skrinkams su šeima, vietoje gėlių Stasė ir Vytautas Liuioms *Tėviškės žiburiams* aukojo \$75.

Lietuvos Vietinės rinktinės savanorių, žuvusių 1944 m., palikimų pervežimui į Lietuvą iš Ašmenos aukovo po \$50: Jonas Andriulis ir Mykolas Petronis. Aukotojai yra prašomi rašyti čekius KLB pažymint (LVR) „Paramos“ sąskaitos nr. 14143. E.M.

Į Kanados kariuomenės stovyklą Camp Borden trumposiam kursui atvyko Lietuvos krašto apsaugos štabo viršininkas plk. Antanas Jurgaitis ir kariuomenės kapelionas kpt. kun. Remigijus Montvilas. Pulkininkas jau yra buvęs toje stovykloje visam anglų kalbos kursui 1997 metais. Į Lietuvą jis grįžta gruodžio 21 d. Kapelionas, mokėdamas anglų kalbą, mokosi kapelionų darbo metodikos. Į Lietuvą grįžta gruodžio 4 d. Visam kursui yra atvykę šeši karininkai. Visi jie ir kapelionas dalyvaus kariuomenės šventės minėjime Toronte lapkričio 24 dieną. Vyt. Pečiulis

IEŠKOME auklės dviem mažam vaikam, pilnu laiku, darbo dienomis. Skambinti tel. 416 763-8765.

KLB žinios

– Per Halifaxo uostą atvyko beveik visi imigrantai iš karo nukentusios Europos į Kanadą. Norėdami tai įamžinti visų tautų imigrantai paruošė 11x17 plakėtę su įrašu „Padėka Kanadai“. KLB 50-čio proga irgi paruošė įrašą su deklaracija „Tiems, kurie žuvo, kad mes gyventume“, pridėdama savo tekstą ir datą – 2002 m.

– Per paskutinį posėdį buvo svarstytos KLB darbo gairės Krašto valdybos nariams. Taip pat buvo svarstomi finansiniai reikalai.

– Kanados lietuvių jaunimo sąjungai KLB valdybos posėdžiuiose atstovaus naujai išrinktas sąjungos pirmininkas Vytautas Ruslys. Inf.

Šiaurės Amerikos ateitininkų tarybos (SAAT) rinkimams artėjant, tarybos pirmininkė Nijolė Balčiūnienė kviečia juose dalyvauti visus ateitininkus – ASS, SAS ir MAS. Pakeitę savo adresus prašomi prisijungti naujuosius, pažymint kokioje sąjungoje priklauso šeimos nariai. Pagaudautina, kad ir adresu nepakeitę praneštų savo priklausomumą. Šią informaciją su tel. nr. (e-adresu, pageidaujama, bet nebūtina) atsiųsti ne vėliau kaip lapkričio 30 d. Vytauti Žemaičiui, e-paštu: vzemaits@walsgroup.com (tarp butų) Nijolei Balčiūnienėi, 2930 Rockefeller Rd., Willoughby Hills, OH 44092, tel. 440 944-5741; e-adresas: nbalcianas@aol.com. Naujos SAAT rinkimų eiga: kandidatų pristatymas iki vasario 2 d.; balsavimo lapeliai grąžinami iki balandžio 1 d. Inf.

Maža garbė svetimom kalbom kalbėti, didelė gėda savosios gerai nemokėti

MONTREALQUE

Padėkos savaitgalį daug Montrealio lietuvių išvažinėjo į tolimesnes vietas aplankyti savo artimųjų arba į vasarvietes. Gražus oras tik visoms kelionėms, ir buvo tinkamas laikas paruošti vasarvietes žiemoms šalčiams. Todėl sekmadienį į Aušros Vartų šventovę pamaldoms susirinko nedaug tikinčiųjų.

Kun. Izidorius Šadauskas, SDB, vykdamas iš Lietuvos lankyti giminių į JAValtijas, porai dienų buvo sustojęs Montrealyje. Jis čia turi daug pažįstamų iš tų laikų, kai atvažiuodavo pagelbėti Aušros

Vartų parapijos kunigams sielovadoje.

Baltų menininkų būrelis ruošia lietuvių menininko Oscars Vindedžio parodą lapkričio 16, šeštadienį, 12.30 v.p.p. Aušros Vartų parapijos salėje. O. Vindedžis taip pat rodytų graviūrų darymą, smulkius metalo dirbinius, piešimą. Gal laikas nėra labai patogus, bet tikimasi, kad ir lituanistinės mokyklos mokiniai šiuo renginiu susidoms, kaip jie domėjosi tokiais darbais per pavašarinę parodą. Laukiami visi. B.S.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7
TEL: (514) 722-3545 FAX: (514) 722-3546

LITAS Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827

FAX: 766-1349

Metų laikai parodoje

Algonkvino elegijos Anapilyje – rudens pradžiai surengta paroda KLB muziejuje-archyve (rugsėjo 29 – spalio 27 d.d.) atspindi metų laikus, kintančią gamtą ir spalvas. „Algonkvino elegijos“ yra dalis Ritos Bulavaitės-Forrest meno ciklo Metų laikai. Ką reiškia „Algonkvino elegijos“? Ontario provincijos Algonquin parkas ir jo apylinkės jau ilgus dešimtmečius užburia ir eiliuotus lankytojus, ir menininkus. R. Bulavaitė-Forrest nuotraukų deriniai, spalvos, įvairiomis medžiagomis atkūrė Algonkvino dviasia. „Elegija“ yra rauda arba melancholiškas poetinis apmąstymas, kurį, kaip dailininkė aiškina, ji savo kūriniuose pavaizduoja. Juose išreiškiama nostalgija metų laikams besikeičiant, o taip pat ir kitos nuotaikos, sukeliamos lietaus, audros, saulės, vandens, medžių ir kitų augalų ar gyvūnų.

Ivairios žinios

Po Vengrijos 1999 m. ir Lenkijos 2000 m. šių metų Frankfurto knygų mugės pagrindiniu svečiu tapo Lietuva, rašo *Das Ostpreussenblatt* spalio 5 d. laidoje. Dėmesys Lietuvai galės būti naudingas siekiant jai jungtis į Europos sąjungą. Mugė Lietuvai – puiki galimybė plačiai save parodyti, ir tai ne vien knygų parodos būdu, ne vien tik Frankfurte, bet daile, muzika, teatru, filmais Wiesbaden, Miunchene, Leipzige, Dusseldorfe. Apie 30 lietuvių autorių keliavo per Vokietiją, atstovaudami šių dienų Lietuvai. Mugę, vykusią spalio 9 – 14 d.d., atidarė Vokietijos kancleris H. Schroeder kartu su Lietuvos prezidentu V. Adamkumi. (Informaciją prisuntė Le Kro). Snk.

Videografas-fotografas Vidas Girskis Lietuvoje kuria vaizdą, dažuose ir daro nuotraukas užsienio lietuviams, negalintiems patiems nuvykti, bet norintiems prisiminimui turėti gėdžiamų ar pažįstamų vietovių bei giminių suvenyrus. Besidomintys kviečiami rašyti elektroniniu paštu – Girskis@lcc.lt.

„BALTIC TREE SERVICE“ – Nupjaujam, genėjam ir trėšiam (fertilize) visų rūšių medžius bei krūmus. Darbas garantuotas. Skambinti Daniui Leliui: Hamiltono 905 692-9741 (iki 9 v.v.); Toronte 416 753-0790.

Kada? 2002 m. lapkričio 2, šeštadienį, 8 v.v.
Kur? Toronto Lietuvių Namuose, 1573 Bloor St. W.
Kiek? \$7 su kauke, \$10 be kaukės

KANADOS LIETUVIŲ JAUNIMO SĄJUNGA

kviečia visus! „HALLOWEEN“ ŠOKIUS

Kada? 2002 m. lapkričio 2, šeštadienį, 8 v.v.
Kur? Toronto Lietuvių Namuose, 1573 Bloor St. W.
Kiek? \$7 su kauke, \$10 be kaukės

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1 Resurrection Rd. Toronto ON M9A 5G1 tel. 416-889-5531

Remkime lietuvių veiklą Kanadoje! Remkime Lietuvą! Remkime per Kanados lietuvių fondą! Prisiminkime Kanados lietuvių fondą testamentuose ir remkime jį savo aukomis

Raštinės darbo valandos pirmadieniais ir trečiadieniais nuo 11 v.r. iki 3 v.p.p. Išrašome pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių